

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

**SIA ASSISTANTS TO BUSINESS SAIMNIECISKĀS
DARBĪBAS ANALĪZE**

The analysis of Assistants to Business Ltd. economic activity

MAGISTRA DARBS
Ekonomikas maģistra studiju programma

Autore : **Inita Miza**

Stud.apl. 10068

Darba vadītājs : asoc. prof., Dr.ekon., Ruta Šneidere

RĪGA 2015

ANOTĀCIJA

Maģistra darba tēma ir SIA Assistants to Business saimnieciskās darbības analīze.

Maģistra darba mērķis ir, izpētot saimnieciskās darbības analīzes teorētiskos aspektus, veikt uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzi un, pamatojoties uz analīzes rezultātiem, izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma darbības attīstībai.

Darbs sastāv no trīs nodaļām. Pirmā nodaļa - teorētisks saimnieciskās darbības analīzes raksturojums, otrā - uzņēmuma vispārējs raksturojums, bet trešajā nodaļā veikta uzņēmuma saimnieciskās darbības analīze.

Darba apjoms ir 86 lpp., kurās ietvertas 18 tabulas, 25 attēli, 13 pielikumi.

Atslēgvārdi: SVID analīze, finanšu koeficienti, bankrota prognoze

ANNOTATION

The theme of master's paper is „The analysis of Assistants to Business Ltd. economic activity”.

The goal of master's thesis is by researching theoretical aspects of economic activity analysis, make the company's economic analysis, and based on the results of the analysis to develop offers for the development of company's operations.

Master's thesis consist of three chapters. First chapter- theoretical characterization of economic activity analysis, second – company's general characteristics and in third chapter – company's economic activity analysis.

The amount of the master's thesis is 86 pages, where are 18 charts, 25 pictures, 13 appendixes.

Keywords: SWOT analysis, financial ratios, bankruptcy evaluation

SATURS

Ievads	6
1. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS ANALĪZE, TĀS BŪTĪBA UN RAKSTUROJUMS	9
1.1. Saimnieciskās darbības analīzes nozīme un būtība	9
1.2. Uzņēmuma saimnieciskās darbības vide un to ietekmējošie faktori	17
1.3. Finanšu analīzes būtība, metodes un paņēmieni	19
1.4. Naudas plūsmas analīzes nozīme un rādītāji	34
1.5. Maksātspējas prognozēšana	37
2. SIA ASSISTANTS TO BUSINESS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS NOZARES KONTEKSTĀ	40
2.1. Grāmatvedības ārpakalpojumu nozares raksturojums	40
2.2. Uzņēmuma vispārējs raksturojums	44
2.3. Konkurentu vispārējs raksturojums	46
3. SIA ASSISTANTS TO BUSINESS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS	49
3.1. Uzņēmuma vides analīze	49
3.2. Uzņēmuma bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze	53
3.3. Uzņēmuma bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālā analīze	58
3.4. Uzņēmuma finanšu pārskatu koeficientu analīze	64
3.5. Uzņēmuma naudas plūsmas rādītāju analīze	73
3.6. Uzņēmuma maksātspējas prognozēšana	75
3.7. Analīzes rezultātu novērtējums salīdzinājumā ar nozares vidējiem rādītājiem un konkurentu rādītājiem	76
Secinājumi	80
Izmantotā literatūra un avoti	84
Pielikumi	87
1.pielikums SIA Assistants to Business bilances aktīva vertikālā analīze 2009.-2014.gadā	88
2.pielikums SIA Assistants to Business bilances pasīva vertikālā analīze 2009.-2014.gadā	89
3.pielikums SIA Assistants to Business balance par 2009.-2014.gadu	90
4.pielikums SIA Assistants to Business peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2009.-2014.gadu ..	91
5.pielikums SIA Apiko balance par 2012.-2014.gadu	92
6.pielikums SIA Apiko Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu	93
7.pielikums SIA Finanšu un nodokļu serviss balance par 2012.-2014.gadu	94
8.pielikums SIA Finanšu un nodokļu serviss Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu	95
9.pielikums SIA GKG balance par 2012.-2014.gadu	96

10.pielikums SIA GKG Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu	97
11.pielikums SIA Accuratio bilance par 2012.-2014.gadu	98
12.pielikums SIA Accuratio Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu	99
13.pielikums SIA Assistants to Business naudas plūsmas pārskats 2009.-2014.gadā.....	100

Ievads

Uzņēmuma darbības prasmīga vadīšana ir galvenais noteikums ekonomisko panākumu sasniegšanā. Vadīšana saistās ar neskaitāmu saimniecisko operāciju veikšanu, kas kopumā veido uzņēmuma saimniecisko darbību. Svarīga loma uzņēmuma vadīšanā ir uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzei. Saimnieciskās darbības analīzes galvenie uzdevumi ir uzņēmuma darbības efektivitātes un uzņēmuma darbības attīstības iespējamo virzienu noteikšana.

Tā kā mūsdienās ir mainīga ekonomiskā vide, ir svarīga uzņēmuma spēja tai pielāgoties, kas ir atkarīga no uzņēmēja spējām prognozēt ekonomiskās izmaiņas un pieņemt attiecīgus lēmumus. Tas nozīmē, ka uzņēmējam ir jāplāno sava darbība nākotnē. Lai uzņēmums darbotos efektīvi un neciestu lielus zaudējumus, nepieciešams pastāvīgi analizēt uzņēmuma finansiālo darbību, darījumu veikšanas secību un termiņus, pēc iespējas racionālāk izmantojot pašu un aizņemtos naudas līdzekļus. Naudas līdzekļu trūkums uzņēmumam rada grūtības saimnieciskās darbības īstenošanai un visa veida norēķinos, tāpēc nepārtraukti jāveic naudas līdzekļu izlietošanas kontrole un analīze.

Finanšu līdzekļi uzņēmumā ir ierobežoti, tāpēc uzņēmuma vadītājam vai finanšu speciālistam ir jāpieņem dažādi lēmumi finanšu jomā. Saimnieciskās darbības analīze ir priekšnoteikums plānošanai, jo, lai varētu plānot uzņēmuma darbību nākotnē, ir nepieciešams analizēt iepriekšējās darbības un pieņemto lēmumu rezultātus. Analīzes rezultātiem jāparāda, kādas ir vājākās pozīcijas uzņēmuma finansiālajā stāvoklī, kā arī jāsniedz atbilde, kādi ir svarīgākie finansiālā stāvokļa uzlabošanas paņēmieni konkrētā uzņēmuma darbības posmā. Plānotu, uz analīzi balstītu, lēmumu pieņemšana ļauj uzņēmumam saglabāt savas pozīcijas tirgū, kā arī samazina uzņēmuma finansiālās nestabilitātes risku. Savukārt nepamatotu lēmumu pieņemšana var negatīvi ietekmēt uzņēmuma turpmāko darbību, kas rezultātā var novest līdz uzņēmuma maksātnespējai un bankrotam.

Uzņēmuma darbību ietekmē ārējā vide, kas ietver konkurenci, tāpēc katrā uzņēmumā ir svarīgi izvērtēt uzņēmuma iekšējo vidi, tā stiprās un vājās puses, kā arī ārējo vidi, kas ietver iespējas un draudus (SVID analīze). Šīs analīzes mērķis ir saskaņot uzņēmuma stiprās puses ar iespējām tirgū, vienlaikus izslēdzot, vai, samazinot vājās puses, kā arī samazinot draudus. SVID analīzes novērtējums uzlabos uzņēmuma vidi, kas ļaus uzņēmumam kļūt konkurētspējīgākam.

Lai izvērtētu uzņēmuma stiprās un vājās puses, iespējas un draudus, ir jāzina, kā identificēt spēkus, kas darbojas dotajā nozarē. Profesors Maikls Porters ir izstrādājis piecu konkurences spēku modeli, kas palīdz uzņēmējam noskaidrot ārējos spēkus, kas ietekmē konkurenci konkrētajā nozarē.

Jebkura uzņēmuma darbības rezultāti un konkurētspēja ir atkarīga no uzņēmēja pieņemtajiem lēmumiem, kas var uzlabot vai pasliktināt uzņēmuma turpmāko darbību. Pēc Lursoft datiem katru dienu vairākiem uzņēmumiem tiek uzsākts maksātnespējas process, gan 2012. gadā, gan 2013. gadā likvidēti vairāk nekā 4000 uzņēmumi, kas liecina par to, ka ir nozīmīgi analizēt uzņēmuma saimniecisko darbību, lai spētu pieņemt lēmumus, kas ir nozīmīgi uzņēmuma darbības attīstībai.

Maģistra darba mērķis ir, izpētot saimnieciskās darbības analīzes teorētiskos aspektus, veikt uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzi un, pamatojoties uz analīzes rezultātiem, izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma darbības attīstībai.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi autore veic šādus uzdevumus:

1. Pamatojoties uz teorētiskās informācijas, bāzi, noskaidrot saimnieciskās darbības analīzes būtību un raksturot metodes un paņēmienus saimnieciskās darbības analīzes veikšanai;
2. Analizēt grāmatvedības ārpakalpojumu nozari Latvijā un SIA Assistants to Business darbību;
3. Veikt SIA Assistants to Business SVID analīzi un konkurētspējas analīzi, izmantojot M. Portera modeli;
4. Veikt SIA Assistants to Business finanšu analīzi un maksātnespējas prognozēšanu;
5. Salīdzināt uzņēmuma finanšu rādītājus ar nozares vidējiem rādītājiem grāmatvedības ārpakalpojumu nozarē un konkurentu rādītājiem;

Maģistra darba pētāmais objekts ir SIA Assistants to Business, kas nodarbojas ar grāmatvedības ārpakalpojumu sniegšanu, bet priekšmets ir SIA Assistants to Business saimnieciskā darbība.

Maģistra darba hipotēze - saimnieciskās darbības analīzes veikšana, novērtējot uzņēmuma finansiālo stāvokli, tā resursu izmantošanas efektivitāti, kā arī vidi, kurā tas darbojas, dod iespēju pieņemt pamatotus lēmumus, lai uzlabotu uzņēmuma operatīvo darbību, konkurētspēju un attīstību nākotnē.

Lai sasniegtu maģistra darbā izvirzīto mērķi un uzdevumus, maģistra darba struktūra tiek veidota no trīs nodaļām.

Pirmā nodaļa veidota kā teorētisks saimnieciskās darbības analīzes raksturojums, jo ir svarīgi izprast saimnieciskās darbības analīzes jēdzienu, būtību un nepieciešamību, kā arī izpētīt metodes un paņēmienus, ar kādiem var novērtēt uzņēmuma saimniecisko darbību.

Otrā nodaļa ir uzņēmuma vispārējs raksturojums, kas sevī iekļauj grāmatvedības ārpakalpojumu nozares raksturojumu, analizējamā uzņēmuma īsu aprakstu, kā arī konkurentu raksturojumu, jo ir jāatspoguļo pētāmā objekta nianšes, darbība, struktūra un citi tieši šīs nozares uzņēmumiem atbilstoši jautājumi.

Darba pēdējā jeb trešā nodaļa ir nozīmīgākā pētījuma daļa – uzņēmuma saimnieciskās darbības analīze un novērtējums, kura tiek veidota kā teorijas metožu pielietošana praksē, jo, lai veidotu secinājumus un izstrādātu priekšlikumus, nepieciešams pētāmā objekta novērtējums.

Maģistra darbā izmantotās pētīšanas metodes ir nepieciešamas studiju darba izvirzīto mērķu sasniegšanai. Maģistra darbā tiek izmantotas teorētiskās analīzes metodes (dekonstrukcijas, salīdzināšanas metodes), kā datu ieguves metode tiek pielietota dokumentu analīze, tiek izmantota finanšu analīzes metode. Kā empīriskās informācijas apstrādes un analīzes metodes tiek lietotas ekonomiskās analīzes metode, statistiskās analīzes metodes (grupēšana, salīdzināšana, dinamikas rindu analīze, grafiskā metode) .

Maģistra darba izstrādē veiktā pētījuma un analīzes gaitā tiek izmantoti LR likumdošanas akti, Lursoft datu bāzes sniegtā informācija, Latvijas un ārvalstu autoru zinātniskie darbi, informācija masu saziņas līdzekļos, kā arī uzņēmuma nepublicētie materiāli, uz kuriem atsauces darbā netiks uzrādītas.

Autore veiks uzņēmuma saimnieciskās darbības analīzi laika posmā no 2009. līdz 2014. gadam. Autore uzskata, ka šis ir pietiekams periods, lai pilnvērtīgi analizētu un spriestu par uzņēmuma darbību, tās rādītājiem un darbības efektivitāti.

Maģistra darba ierobežojums: Darbā autore neveic krājumu analīzi, jo uzņēmumam nav krājumu. Salīdzināšana ar nozares vidējiem rādītājiem tiek veikta par 2012. un 2013. gadu, jo nozares rādītāji par 2014. gadu vēl nav pieejami.

1. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS ANALĪZE, TĀS BŪTĪBA UN RAKSTUROJUMS

1.1. Saimnieciskās darbības analīzes nozīme un būtība

Daļas no teorētisko jautājumu izpētīšanai, autore izmanto savā bakalaura darbā jau apkopotās teorētiskās atziņas.

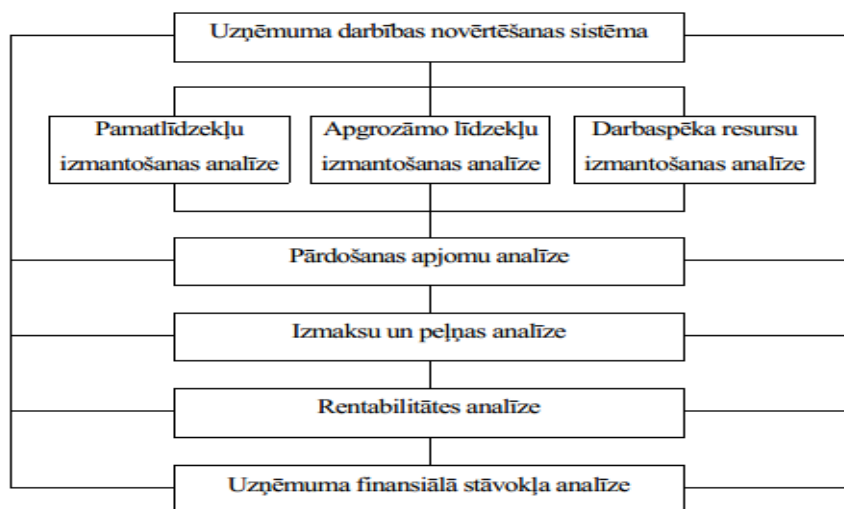
Par saimniecisko darbību uzskata jebkuru sistemātisku, pastāvīgu darbību, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību. Saimnieciskā darbība ietver arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercaģenta, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību. [2;4;36]

Jebkura uzņēmuma saimnieciskā darbība nav iespējama bez dažādu vadības lēmumu pieņemšanas, savukārt, lai uzņēmuma vadītāju lēmumi un turpmākā rīcība būtu pamatota un nestu labvēlīgus rezultātus ir nepieciešama uzņēmuma saimnieciskās darbības analīze.

Saimnieciskās darbības analīzes saturu veido:

- 1) Vadības lēmumu izpilde, kā arī resursu efektīva izmantošana;
- 2) Efektivitātes paaugstināšanas iekšējo rezervju meklēšana;
- 3) Rekomendāciju izstrādāšana rezervju izmantošanai. [20,242]

Uzņēmuma darbības izpēte un novērtēšana sevī ietver dažādu rādītāju novērtēšanu, ko uzskatāmi savā pētījumā atklājusi M.Rurāne. (skat. *1.1. att.*)

1.1.att. Kompleksās saimnieciskās darbības analīzes rādītāju sistēma [20, 243]

Kā liecina 1.1. attēlā apkopotā informācija saimnieciskās darbības analīze sastāv no dažādu uzņēmuma darbības rādītāju analīzes. Saimnieciskās darbības raksturošanai tiek izmantoti tādi rādītāji, kā

- Neto apgrozījums, analizējot pārdošanas apjomus,
- ieņēmumi un izmaksas, to struktūra,
- uzņēmuma peļņas analīze,
- rentabilitātes analīze,
- uzņēmuma līdzekļu un darbaspēka resursu izmantošanas analīze.

Saimnieciskās darbības analīzei nepieciešama noteikta informatīvā bāze. Analīzes rezultāta kvalitāte ir atkarīga no uzņēmumā organizētās finanšu uzskaites un pārskatu kvalitātes un tajos ietilpstošo rādītāju patiesuma un ticamības.[20, 244]

Ekonomiskās literatūras, grāmatvedību regulējošo normatīvo aktu un standartu pētījumi ļauj secināt, ka finanšu pārskata kvalitāti ietekmē vairāki faktori, no tiem kā būtiskākie minami:

- Finanšu pārskata lietotāju interešu ievērošana;
- Normatīvo aktu prasību ievērošana finanšu pārskatu sagatavošanā;
- Grāmatvežu kvalifikācija un profesionalitāte;
- Pārskatu revidēšanas process. [25,42]

Grāmatvedības datu dotā informācija interesē daudzus cilvēkus. Finanšu pārskatu datu analīzes loks ir atkarīgs no analīzes datu izmantošanas mērķa. Analītiskajai informācijai ir jānodrošina to izmantošanas specifisko lietotāju grupu prasības. Atkarībā no tā, cik plaši ir pieejama šī informācija, grāmatvedības informācijas lietotājus var iedalīt divās grupās, tādās kā iekšējie un ārējie lietotāji.

Iekšējo lietotāju grupā tiek ietverti lietotāji, kas darbojas uzņēmumā. Tie ir uzņēmuma vadītāji, īpašnieki, darbinieki, un šai lietotāju grupai ir pilnīgi vai daļēji pieejama un nepieciešama visa grāmatvedības informācija. Analizējot uzņēmuma finansiālo stāvokli galvenā uzmanība tiek pievērsta rentabilitātes paaugstināšanai un likviditātes saglabāšanai. Uzņēmuma īpašniekiem interesē iespējamo dividendžu lielums, kā arī savu ieguldījumu drošums.

Ārējo lietotāju loks ir ievērojami plašāks. Tas ietver uzņēmuma klientus jeb pircējus, piegādātājus, konkurentus, valsts iestādes, kā Valsts ieņēmumu dienests un Statistikas pārvalde, kredītiestādes, finanšu analītiķus, arodbiedrības, kā arī citas ieinteresētās personas.

Ārējiem lietotājiem ir dažāda ieinteresētība uzņēmuma darbības rādītājos, ko apliecina R. Šneideres, P.Atrilla & E.Maklanija (P.Atrill, E. McLaney) pētījumi:

- **Pircēji** – vai turpināt lietot preces vai izmantot pakalpojumus, it īpaši, ja ir noslēgti ilgtermiņa līgumi. Tas ietver novērtējumu par uzņēmuma spēju turpināt darbību, kas ietver sevī maksāspējas un likviditātes rādītājus;
- **Konkurenti** – kā labāk sacensties pret konkurentu vai, iespējams, labāk atstāt tirgu, pamatojoties uz to, ka nav iespējams konkurēt ar peļņu ar konkurentuzņēmumu. Var mēģināt novērtēt konkurenta finansiālo stabilitāti un noteikt būtiskas izmaiņas, kas varētu signalizēt par konkurenta turpmāko rīcību (piemēram, līdzekļu piesaistīšana kā sākums tirgus paplašināšanai)
- **Valsts institūcijas** - vai uzņēmums var nomaksāt nodokļus, vai uzņēmumam ir nepieciešams finansiāls atbalsts u.c, lai pieņemtu šos lēmumus ir jābūt novērtētiem peļņai, pārdošanas ieņēmumiem un finansiālajai stabilitātei.
- **Finanšu analītiķi** – vai ieteikt klientiem ieguldīt līdzekļus uzņēmumā, kā arī vai kredītiestādēm sniegt kredītus. Tas ietver iespējamo risku novērtējumu un ieguldījumu atdevi, kā arī maksāspējas un likviditātes rādītāju novērtējumu.
- **Piegādātāji** – vai turpināt piegādāt preces uzņēmumam un ja tā, tad vai to darīt uz kredīta. Tas ietver novērtējumu par uzņēmuma maksāspēju.
- **Kreditori** – vai izsniegt ilgtermiņa vai īstermiņa kredītus uzņēmumam. Uzņēmuma spēja maksāt procentu likmes un atmaksāt pamatsummu ir svarīgi faktori tādos lēmumos. Kreditori analizē un novērtē rentabilitātes rādītājus, peļņas lielumu pirms kredīta procentu nomaksas un izmaiņas naudas plūsmā.
- **Arodbiedrības** – analizē uzņēmuma finanšu pārskatus, lai organizētu sarunas ar uzņēmuma vadību par darbinieku darba līguma nosacījumu uzlabošanu. [17,11-12]

Izpētot uzņēmuma sniegtās finanšu informācijas ieinteresētās puses un to analīzes mērķus, autore secina., ka informācija ir nepieciešama plašam sabiedrības lokam un svarīga informācijas lietotāju lēmumu pieņemšanai. Iekšējie lietotāji analīzes informāciju izmanto, lai kontrolētu un plānotu finanšu līdzekļu daudzumu un izmantošanu uzņēmuma mērķu sasniegšanai. Ārējiem lietotājiem galvenokārt interesē uzņēmuma finansiālais stāvoklis un tā izmaiņas, kā arī uzņēmuma darbības turpināšanās.

Atšķirībā no iekšējiem lietotājiem, ārējo lietotāju pieeja informācijai ir ierobežota, tie informāciju iegūst no uzņēmuma publicētajiem finanšu pārskatiem, vai arī no speciāli kādam lietotājam sagatavotām atskaitēm, tādām kā statistikas vai nodokļu atskaitēm. Lai pieejamā

informācija būtu noderīga pārskatu lietotāju lēmumu pieņemšanai, finanšu pārskatam ir jābūt kvalitatīvam.

Lai novērtētu pārskata kvalitāti, nepieciešams izpētīt, kādas pazīmes to ietekmē, taču pirms tam ir svarīgi definēt jēdzienu „finanšu pārskats”.

Gada pārskatu likums ietver šādu definīciju : Gada pārskats kā vienots kopums sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma par sabiedrības attīstību pārskata gadā.[1]

Tātad finanšu pārskats ir gada pārskata sastāvdaļa, kas sastāv no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas pārskata, pašu kapitāla izmaiņu pārskata un pielikuma.

Tā kā finanšu pārskats ir viena no gada pārskata sastāvdaļām, tad sagatavojot finanšu pārskatu ir jāievēro Gada pārskatu likumā noteiktie norādījumi, kā arī likums „Par grāmatvedību” un citi normatīvie akti.

Gada pārskatu likums nosaka, ka Gada pārskatam ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem, saistībām, finansiālo stāvokli, peļņu vai zaudējumiem un naudas plūsmu. Likums nosaka, ka gada pārskata posteņi jānovērtē atbilstoši šādiem grāmatvedības principiem:

1. jāpieņem, ka sabiedrība darbosies arī turpmāk – finanšu pārskatu sagatavo, pieņemot, ka nepastāv nekādi apstākļi, kas noteiktu nepieciešamību likvidēt uzņēmumu, kas var būt arī vadības nolūks. Ja uzņēmuma darbība ir rentabla un ir brīvi finanšu resursi, tad darbības turpināšana pieņemama bez dziļākas analīzes;

2. jāizmanto tās pašas novērtēšanas metodes, kas izmantotas iepriekšējā pārskata gadā – likumā ir noteikti dažādu pārskatu posteņu novērtēšanas noteikumi, kas paredz izvēles iespējas, piemēram, krājumi var tikt novērtēti pēc vidējo svērto cenu vai arī FIFO metodes;

3. novērtēšana jāveic ar pienācīgu piesardzību, ievērojot šādus nosacījumus:

3.1. pārskatā jāiekļauj tikai līdz bilances datumam iegūtā peļņa;

3.2. jāņem vērā visas paredzamās riska summas un zaudējumi, kas radušies pārskata gadā vai iepriekšējos gados, arī tad, ja tie kļuvuši zināmi laika posmā starp bilances datumu un dienu, kad gada pārskatu paraksta;

3.3. jāaprēķina un jāņem vērā visas vērtības samazināšanās un nolietojuma summas neatkarīgi no tā, vai pārskata gads tiek noslēgts ar peļņu vai zaudējumiem;

4. peļņas vai zaudējumu aprēķinā jāietver ar pārskata gadu saistītie ieņēmumi un izmaksas neatkarīgi no maksājuma datuma un rēķina saņemšanas vai izrakstīšanas datuma. Izmaksas jāsaņemo ar ieņēmumiem attiecīgajos pārskata periodos – tātad ir jāpielieto

uzkrāšanas princips un darījumi un notikumi jāatzīst tad, kad tie notikuši, nevis tikai tad, kad veikti norēķini;

5. aktīva un pasīva posteņu sastāvdaļas jānovērtē atsevišķi – nav pieļaujama nekāda savstarpēja aktīva un pasīva posteņu pārrēķināšana.

6. katra pārskata gada sākuma bilancei jāskaidro ar iepriekšējā gada slēguma bilanci – katram finanšu pārskatu postenim parāda attiecīgos iepriekšējā pārskata gada skaitļus, taču, ja pārskata gadā atklātas iepriekšējo gadu kļūdas vai mainīta grāmatvedības politika, attiecīgo iepriekšējā pārskata gada rādītāju koriģē, tātad dažos posteņos ir iespējama summu nesakritība.

7. jānorāda visi posteņi, kuri būtiski ietekmē gada pārskata lietotāju novērtējumu vai lēmumu pieņemšanu. Var nenorādīt maznozīmīgus posteņus, kuri būtiski nemaina gada pārskatu, bet padara to pārāk detalizētu – būtiskums ir atkarīgs no attiecīgā posteņa lieluma un rakstura. Atsevišķus posteņus ar līdzīgu raksturu un funkcijām apvieno arī tad, ja to summas ir lielas, bet naudas izteiksmē nelielus posteņus, kas atšķiras pēc rakstura vai funkcijas, uzrāda atsevišķi.

8. sabiedrības saimnieciskie darījumi jāiegrāmato un jāatspoguļo gada pārskatā, ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu. [1]

Lai finanšu pārskatu lietotājam pieejamā informācija būtu lietderīga saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai, finanšu pārskatos ir jābūt ietvertai kvalitatīvai informācijai.

Kvalitātes pazīmes ir tās īpašības, kas nosaka, cik noderīga finanšu pārskatu lietotājiem ir tajos sniegtā informācija. Četras galvenās finanšu pārskata kvalitātes pazīmes, kā to paredz Latvijas grāmatvedības standarti, ir:

- **Saprotamība** - tiek pieņemts, ka finanšu pārskata lietotājiem ir priekšzināšanas uzņēmējdarbībā, ekonomikā un grāmatvedībā, kā arī vēlme pietiekami rūpīgi iepazīties ar šo informāciju, tomēr saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai atbilstošu, taču sarežģītu informāciju nedrīkst izslēgt no finanšu pārskata, tikai tāpēc, ka tā dažiem finanšu pārskatu lietotājiem var būt pārāk grūti saprotama;
- **Atbilstība** - Informācija ir atbilstoša, ja tā ietekmē finanšu pārskata lietotāju saimnieciska rakstura lēmumus, palīdzot viņiem novērtēt pagātnes, tagadnes vai nākotnes notikumus un apstiprinot vai labojot viņu iepriekšējos vērtējumus; Informācijas prognozējošā nozīme un apstiprinošā nozīme ir savstarpēji saistītas; Informācijas atbilstību ietekmē informācijas raksturs un būtiskums, dažos gadījumos pietiek zināt informācijas raksturu, lai noteiktu tās atbilstību;

- **Ticamība** - Informāciju uzskata par ticamu, ja tajā nav nozīmīgu kļūdu, tā nav subjektīva, kā arī finanšu pārskata lietotāji var paļauties uz sniegto informāciju. Tā var būt pēc satura atbilstoša, taču pēc sava rakstura vai izklāsta tik apšaubāma, ka tās atzīšana varētu kļūt maldinoša. Informācija nedrīkst būt subjektīva, jābūt ievērotam piesardzības principam. Informācijai jābūt tik pilnīgai, cik to atļauj saprātīga būtiskuma un izmaksu attiecība;
- **Salīdzināmība** - lai finanšu pārskata lietotāji varētu noteikt uzņēmuma finansiālā stāvokļa un darbības rezultātu attīstības tendences, viņiem dod iespēju šos pārskatus laika gaitā salīdzināt. Finanšu pārskata lietotājus iepazīstina ar finanšu pārskatu sagatavošanā izmantotajām grāmatvedības metodēm, jebkurām izmaiņām šajās metodēs un to rezultātiem. Tam ir liela nozīme salīdzināmības nodrošināšanā. [17,9]

Savukārt 1. Starptautiskajā finanšu pārskatu standartā „Finanšu pārskatu sniegšana” tiek uzsvērts, ka, ja finanšu pārskatu publiskošanu aizkavē pārāk ilgi pēc pārskata perioda beigām ievērojami samazinās šīs informācijas lietderīgums. [8]

Tātad kopumā autore uzskata, ka, ja sastādot finanšu pārskatu tiek ievēroti normatīvie akti, ņemtas vērā kvalitātes pazīmes un pārskats nodots tā lietotāju rīcībā noteiktajos termiņos, tad pārskata lietotāju rīcībā ir noderīga informācija saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai. Tomēr jāuzsver, ka, lai pārskatos būtu ietverta kvalitatīva un ticama informācija, uzņēmumā ir jāpastāv grāmatvedības kontroles sistēmai.

MK noteikumi Par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju nosaka, ka grāmatvedības kontrole ietver metodes un paņēmienus, kurus izmanto, lai kontrolētu uzņēmuma mantas saglabāšanu, visu saimniecisko darījumu atspoguļošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un grāmatvedības organizācijas dokumentos noteiktajai kārtībai, kā arī lai nodrošinātu grāmatvedības sniegtās informācijas savlaicīgumu un pareizību. [5]

Lai nodrošinātu grāmatvedības kontroles efektīvu darbību, uzņēmuma vadītājs grāmatvedības darba organizācijā ievēro šādus priekšnoteikumus:

- grāmatvedības kārtošanas funkcija ir atdalīta no pārējām uzņēmuma saimnieciskās darbības funkcijām;
- grāmatvedības kārtošanu veic konkrētos grāmatvedības jautājumos kompetenta persona – grāmatvedis vai ārpalpojumu grāmatvedis, un ar šo personu ir noslēgts attiecīgs rakstveida līgums, kurā noteikti šīs personas pienākumi, tiesības un atbildība grāmatvedības kārtošanas jautājumos.[5]

Uzņēmuma vadība ir atbildīga gan par grāmatvedības kārtošanu un kontroli uzņēmumā, gan par finanšu pārskatos sniegtās informācijas patiesumu. Tomēr dažās situācijās vadība var nebūt pietiekami informēta un godprātīga, kā arī grāmatvežu kvalifikācija var nebūt pietiekama, līdz ar to grāmatvedības datus un finanšu pārskatos, kļūdu vai krāpšanās dēļ, tiek uzrādīta nepatiesā informācija.

Lai palielinātu uzņēmuma finanšu pārskatu ticamību, ir nepieciešama finanšu pārskatu pārbaude, ko veic zvērināts revidents.

Ne visiem uzņēmumiem ir nepieciešama zvērināta revidenta pārbaude. Prasības attiecībā uz zvērināta revidenta pārbaudes nepieciešamību noteiktas Gada pārskatu likumā.

Ja kapitālsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, Latvijā reģistrētas Eiropas kooperatīvās sabiedrības un Eiropas komercsabiedrības rādītāji pārsniedz divus no šā likuma 54.panta otrajā daļā minētajiem kritērijiem, kā arī ja sabiedrības pārvedami vērtspapīri ir iekļauti dalībvalstu regulētajā tirgū, tās sagatavoto gada pārskatu pārbauda zvērināts revidents atbilstoši likumam "Par zvērinātiem revidentiem".

Šie kritēriji ir:

- bilances kopsumma – 400 000 *euro*;
- neto apgrozījums – 800 000 *euro*;
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 25. [1]

Autore uzskata, ka šie kritēriji ir par augstu, jo Latvijā ir daudz uzņēmumu, kuru rādītāji ir ievērojami zemāki par šiem kritērijiem, lai gan arī šo uzņēmumu sniegtajai finanšu informācijai ir jābūt kvalitatīvai un ticamai.

Taču 2015. gada 20. jūlijā stāsies spēkā jaunais Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, un izveidotais likumprojekts paredz citādus kritērijus gada pārskatu pārbaudei.

Sabiedrības atkarībā no bilances kopsummas, neto apgrozījuma un darbinieku skaita noteiktajām robežvērtībām iedala šādās kategorijās -mikrosabiedrība, maza sabiedrība, vidēja sabiedrība un liela sabiedrība.

Mikrosabiedrība likuma izpratnē ir tāda maza sabiedrība, kura bilances datumā nepārsniedz vismaz divas no trim zemāk minēto kritēriju robežvērtībām:

- bilances kopsumma — 350 000 *euro*;
- neto apgrozījums — 700 000 *euro*;
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 10.

Savukārt mazas sabiedrības kritēriju robežvērtības ir šādas:

- bilances kopsumma — 4 000 000 *euro*;
- neto apgrozījums — 8 000 000 *euro*;
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 50.

Likumprojektā minēts, ka mazas sabiedrības sagatavoto gada pārskatu zvērināts revidents revidē un sniedz revidenta ziņojumu par veiktās revīzijas rezultātiem tikai ja sabiedrība bilances datumā pārsniedz divas no trim zemāk minēto kritēriju robežvērtībām:

- bilances kopsumma – 800 000 *euro*,
- neto apgrozījums – 1 600 000 *euro*,
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 50; [7]

Autore secina, ka jaunajā likumā noteiktie kritēriji zvērināta revidenta pārbaudēm ir vēl augstāki, līdz ar to, kā tas tiek klasificēts jaunajā likumā, mikrosabiedrībām nav nepieciešama obligāta zvērināta revidenta pārbaude.

Tomēr atbilstoši likumprojektam sabiedrību gada pārskati tiks pakļauti ne tikai finanšu revīzijām, bet arī ierobežotām pārbaudēm.

Likumprojekts nosaka, ka ierobežotā pārbaude ir ierobežotas pārliecības pārbaudes uzdevums, kas veicams, atbilstoši likumam “Par zvērinātiem revidentiem” attiecībā uz finanšu pārskatā norādītajiem datiem un iekļauto informāciju, tajā skaitā, uzņēmumu ienākuma nodokļa summu atbilstību un kritēriji, no kuriem pārsniedzot divus, gada pārskats būtu pakļauts ierobežotajām pārbaudēm ir šādi:

- bilances kopsumma — 400 000 *euro*,
- neto apgrozījums — 800 000 *euro*,
- vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 25. [7]

Autore uzsver, ka likumprojektā minēta izvēle, ja ir pakļauts ierobežotajai pārbaudei, tad var izvēlēties veikt finanšu pārskata revīziju, lai saņemtu zvērināta revidenta ziņojumu par veiktās revīzijas rezultātiem.

Kopumā autore secina, ka jaunie kritēriji ierobežotajai pārbaudei ir tieši tādi paši kā Gada pārskatu likumā noteiktie kritēriji zvērināta revidenta pārbaudei, līdz ar to, autore secina, ka jaunie kritēriji samazina mazo uzņēmumu obligātās finanšu pārskatu pārbaudes nepieciešamību, ja vien pats uzņēmums nevēlas saņemt revidenta ziņojumu, un mikrouzņēmumus no pārbaudēm izslēdz vispār.

1.2. Uzņēmuma saimnieciskās darbības vide un to ietekmējošie faktori

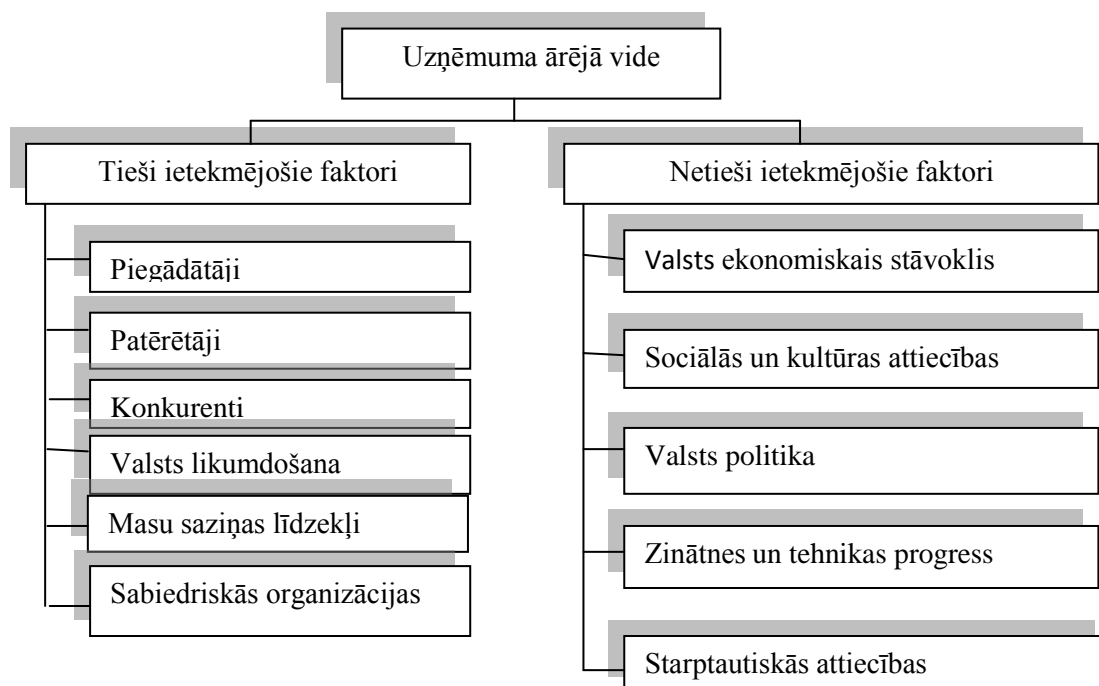
Katrs uzņēmums darbojas noteiktā vidē, kuru atkarībā no tās plašuma var iedalīt tālākā apkārtējā vidē jeb makrovidē un tuvākā apkārtējā vidē jeb mikrovidē. Starp šīm vidēm pastāv savstarpēja mijiedarbība un tās viena otru ietekmē, tādā veidā veicinot vai bremsējot uzņēmuma darbību. Mikrovides un makrovides izmaiņas tieši vai netieši ietekmē nepieciešamību pieņemt dažādus lēmumus, līdz ar to nepieciešams noskaidrot, kas veido šīs vides.

Uzņēmuma mikrovide ir uzņēmuma iekšējā vide, kurā notiek konkrētu lēmumu pieņemšana.

Iekšējās vides faktori ir:

- Mērķi (pašreizējie, stratēģiskie);
- Darbinieki (viņu zināšanas, iemaņas, prasmes, uztvere);
- Struktūra (darba dalīšana, funkciju sadale un izpilde);
- Organizācijas kultūra (vērtības, darba stils uzņēmumā, tradīcijas);
- Tehnoloģija (iekārtas, to izmantošana, informācijas tehnoloģijas u.c) [19,93]

Ārējā vide ietver visus tos vides spēkus un nosacījumus, kas izveidojas neatkarīgi no paša uzņēmuma un kas tieši vai netieši ietekmē ikvienu uzņēmumu ikvienā nozarē, tā darbību un vadīšanas procesu. Ārējai videi raksturīgs liels skaits uzņēmuma darbību ietekmējošo faktoru. (skatīt 1.2.att.)

1.2.att. Uzņēmuma ārējo vidi ietekmējošie faktori [10, 13]

J. Ē. Niedrītis savā pētījumā uzsver, ka veicot makrovides izpēti, ļoti svarīgi ir ņemt vērā divus aspektus:

- visi makrovides faktori ir cieši savstarpēji saistīti, tie ietekmē cits citu un tāpēc jāanalizē visi faktori, tos aplūkojot savstarpējā mijiedarbībā;
- savstarpējā faktoru ietekme nav vienāda un ir atkarīga no faktoru lieluma, teritoriālā izvietojuma, darbības jomas utt. Pastāv uzskats, ka lieli uzņēmumi makrovides faktoriem ir pakļauti daudz vairāk nekā mazie uzņēmumi. Tādējādi uzņēmumam jānoskaidro, kādi faktori ir visbūtiskākie, kuru faktoru ietekmei ir visdraudošākais raksturs, kā arī, kuru faktoru izmaiņas uzņēmumam pavērtu jaunas iespējas. [18,35]

Gan ārējās vides, gan iekšējās vides faktoru novērtēšanai praksē bieži vien izmanto SVID analīzes metodi. Iekšējās vides faktoru ietekmes izpēte ļauj noteikt, kādas ir uzņēmuma stiprās un vājās puses, savukārt analizējot ārējās vides faktoru ietekmi nosaka iespējas un draudus. SVID analīze paredz apkopot visus faktorus matricas veidā (skatīt 1.1. tabulu)

1.1.tabula

SVID analīzes matrica[22,385; 37]

	Iekšējās vides faktori	Ārējās vides faktori
Labvēlīgi ietekmējošie faktori	Stiprās puses	Iespējas
	Liela tirgus daļa Atšķirīga tirgus stratēģija Patērētāju skaita pieaugums Izmaksu priekšrocības Peļņa virs vidējā nozares līmeņa Spēja izmantot ārējās vides iespējas	Jaunu tehnoloģiju parādīšanās Iespējas iekarot jaunus tirgus Pieeja pievilcīgiem ārzemju tirgiem Iespēja paplašināties atbilstoši tirgus pieprasījuma līmenim
Nelabvēlīgi ietekmējošie faktori	Vājās puses	Draudi
	Zema pakalpojuma kvalitāte Finanšu resursu trūkums Izmaksas augstākas nekā konkurentiem Pieredzes trūkums Slikta reputācija	Tirgus pieauguma palēnināšanās Patērētāju vajadzību izmaiņas Draudi zaudēt ārzemju tirgus un valūtas kursu svārstības

Savukārt, lai novērtētu konkurences vidi grāmatvedības ārpakalpojumu nozarē, tiks izmantots M. Portera piecu konkurences spēku modelis.

M.Portera piecu konkurences spēku modeļa lietošanas pamatā ir šādi principi:

- ārējā vide un konkurences situācija nozarē/ sabiedrībā nosaka pamatierobežojumus uzņēmuma konkurences attīstībai;
- uzņēmuma konkurētspēja ir tieši atkarīga no tā spējas pielāgoties un ietekmēt ārējo vidi sev vēlamā virzienā;
- konkurences draudu un spēku samērs raksturo katra uzņēmuma iespējamo konkurētspējas priekšrocību izmantošanu;
- jebkura uzņēmuma peļņas iegūšanas iespējas nosaka šādu piecu konkurences spēku mijiedarbība:
 1. tirgū darbošos uzņēmumu savstarpējā konkurence;
 2. jaunu dalībnieku potenciālās ienākšanas draudi kā konkurences spēks;
 3. aizvietotājproduktu parādīšanās draudi kā konkurences spēks;
 4. piegādātāju ekonomiskās iespējas un rīcība tirgū kā konkurences spēks;
 5. pircēju ekonomiskās iespējas un rīcība tirgū kā konkurences spēks.

[19,263]

Kopumā autore secina, ka jebkuram uzņēmumam jānovērtē vide, kurā tas darbojas, lai noskaidrotu savas stiprās puses, kuras pilnveidot un vājās puses, kuras samazināt, kā arī jāapzinās iespējas un draudi, ko var sniegt ārējā vide, lai varētu būt konkurētspējīgs dažādās situācijās.

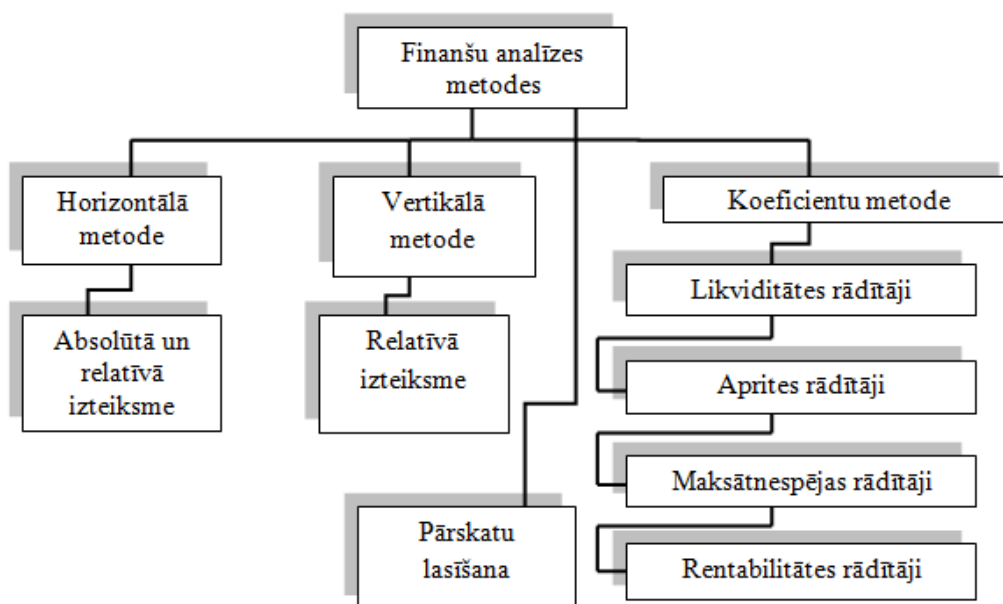
1.3. Finanšu analīzes būtība, metodes un paņēmieni

Finanšu analīze ir uzņēmuma saimnieciskās analīzes sastāvdaļa, kas sastāv no divām savstarpēji cieši saistītām daļām: finanšu un vadības analīzes. [20,244]

Atkarībā no tā, kāda informācija analīzes veicējiem ir pieejama, finanšu analīzi iedala iekšējā un ārējā finanšu analīzē. Ārējo finanšu analīzi var veikt jebkura ieinteresētā persona, balstoties uz pieejamajiem uzņēmuma finanšu pārskatiem, savukārt iekšējās finanšu analīzes veikšanā papildus tiek izmantota tikai konkrētajam uzņēmumam pieejama informācija.

Finanšu pārskatu analīzei tiek izmantotas dažādas metodes un paņēmieni, kas izteikti gan absolūtu, gan relatīvu lielumu izteiksmes formās.

Autore finanšu analīzi veic pēc visbiežāk pielietotajām finanšu analīzes metodēm, kuras apkopotas 1.3. attēlā.

1.3. att. Finanšu analīzes metodes [43]

*Autores veidots attēls

Kā viena no galvenajām metodēm daudzu autoru darbos tiek minēta absolūto rādītāju analīze jeb pārskatu lasīšana – tā ir grāmatvedības bilances datu izpēte, kuras laikā tiek noteikts uzņēmuma aktīvu sastāvs, finanšu ieguldījumu struktūra un pašu kapitāla veidošanas avoti, novērtēts aizņemto līdzekļu apmērs. Pēc peļņas vai zaudējumu aprēķina nosaka ienākumu apjomu (neto apgrozījumu), peļņas un izmaksu apmēru. [14,114]

Lietojot pārskatu lasīšanas metodi ir jāņem vērā vairāki ierobežojumi, kurus savā pētījumā uzsver I. Kālis :

- Analīzes brīdī bilances dati ir vairāk vai mazāk „ novecojuši ”, jo tie atspoguļo uzņēmuma finansiālo stāvokli uz konkrētu datumu, līdz ar to bilance neparāda uzņēmuma līdzekļu stāvokli pārskata gadā.
- Bilancē netiek ņemta vērā inflācijas ietekme, tātad nevar spriest par reālo līdzekļu vērtību, kas ir uzņēmuma rīcībā;
- Uzņēmuma finansiālo stāvokli un tā pārmaiņas nākotnē ietekmē ne tikai finansiāla rakstura faktori, bet arī politiskās un ekonomiskās pārmaiņas valstī, personāla kvalifikācijas celšana un citi notikumi. Grāmatvedības datu analīze ir tikai viena no uzņēmuma kompleksās ekonomiskās analīzes sastāvdaļām;
- Viens no uzņēmuma darbības mērķiem – peļņas gūšana. Bet tieši šis rādītājs bilancē ir atspoguļots nepietiekami. [15, 144]

Autore uzsver, ka pārskatu lasīšanā ir svarīgi katra pārskata posteņa izmaiņas novērtēt saistībā ar citu pārskata posteņu izmaiņām, kā arī novērtēt, kādu ietekmi šīs izmaiņas ir atstājušas uz uzņēmuma finansiālo stāvokli.

Lai novērtētu posteņu izmaiņas un to tendences tiek izmantota horizontālā analīze.

Horizontālās analīzes būtība : pētāmo rādītāju lielumu analizējamā periodā salīdzina ar to pašu rādītāju lielumu iepriekšējā periodā (bāzes gadā) .

Pārmaiņas analizē ar indeksu palīdzību vai procentuālā izteiksmē: [10,125]

$$\text{Dinamikas indekss (DI)} = \frac{\text{Pārskata perioda rādītājs}}{\text{Bāzes perioda jeb budžeta rādītājs}} \quad [1.1.]$$

Lai izteiktu izmaiņas procentos, tiek aprēķināts šāds rādītājs:

$$\text{Izmaiņas \%} = \frac{\text{Pārskata perioda rādītājs} - \text{Bāzes perioda rādītājs}}{\text{Bāzes perioda rādītājs}} * 100 \quad [1.2.]$$

Pēc L.Bednarskis, V. Paupa, J.Vaikulis uzskatiem, par horizontālo sauc tādu bilances analīzi, kas pamatojas uz t.s. bilances zelta likumiem. Izšķir trīs bilances zelta likumus:

- Pirmais likums: Ilgtermiņa ieguldījumi jāsedz ar pašu kapitālu
- Otrais likums : Ilgtermiņa ieguldījumi jāsedz ar pašu kapitālu un ilgtermiņa saistībām
- Trešais likums: Apgrozāmie līdzekļi jāsedz ar īstermiņa saistībām [17,18]

Šie likumi nav obligāti ievērojamas prasības, bet tie ir ieteikumi, no kādiem avotiem finansēt dažādus uzņēmuma līdzekļus. Ilgtermiņa ieguldījumi jāsedz ar pašu kapitālu un ilgtermiņa saistībām, tāpēc ka šie līdzekļu avoti ir uzņēmuma rīcībā neierobežoti vai arī uz ilgāku termiņu nekā viens gads, kura laikā ilgtermiņa ieguldījumu izmantošana nesīs uzņēmumam peļņu, ko varēs izmantot ilgtermiņa saistību segšanai. Savukārt apgrozāmie līdzekļi jāsedz ar īstermiņa saistībām, jo gan apgrozāmie līdzekļi, gan īstermiņa saistības uzņēmumā ir uz laiku, ne ilgāku par vienu gadu.

Savukārt, pēc M. Rurānes uzskatiem, horizontālā analīze :

- Sniedz priekšstatu par uzņēmuma izaugsmes tempiem, par uzņēmuma ienākumu un izdevumu pieauguma tempu proporciju;
- Ļauj noskaidrot uzņēmuma attīstības tendences un to cikliskumu, iekšējo un ārējo faktoru ietekmi uz uzņēmuma darbības rezultātiem;
- Ļauj novērtēt uzņēmuma apgrozījuma pieauguma efektivitāti attiecībā uz viņa finansiālo stabilitāti. [17,19]

Vertikālās analīzes metodes būtība: šī metode dod iespēju analizēt pētījuma objekta struktūras pārmaiņas laika periodā kā arī salīdzinājumā ar budžetu. Ar to saprot:

- Katra atsevišķa rādītāja sastāvdaļu pētīšanu un to izmaiņu tendenču noteikšanu;
- Rādītāja sastāvdaļu izmaiņu lieluma noteikšanu kopējā novirzes lielumā.[17,19]

Izmantojot šo metodi pētāmais objekts tiek pieņemts par 100% un no tā nosaka atsevišķu sastāvdaļu attiecību pret objekta kopapjomu. Tā izveidojas objekta struktūra.

Finanšu pārskatu lasīšana, kā arī horizontālā un vertikālā analīze, dod iespēju finanšu pārskatu lietotājiem salīdzināt un novērtēt dažādu pārskatu posteņu izmaiņas, atklāt viņiem svarīgākās mijiedarbības un sakarības, kā arī novērtēt tendences. Izpētot bilances posteņu izmaiņas, finanšu pārskatu lietotāji var vispārīgi novērtēt uzņēmuma finansiālo stāvokli, vai tas ir uzlabojies vai pasliktinājies, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem, un iespējams, ka tikai šāda informācija var būt pietiekama kāda lēmuma pieņemšanai. Tomēr, lai novērtētu, kādu ietekmi dažādu finanšu pārskata posteņu izmaiņas atstājušas uz uzņēmuma finansiālo stāvokli, nepieciešams aprēķināt un novērtēt finanšu pārskatu koeficientus, jo iepriekš minētās metodes sniedz vispārēju priekšstatu par uzņēmuma attīstības tendencēm un ne vienmēr, izpētot pārskatus, ir iespējams pieņemt objektīvus lēmumus, jo īpaši, ja uzņēmuma finanšu rādītāji nav slikti.

Finanšu koeficienti parāda absolūto finanšu rādītāju proporcijas starp dažādiem finanšu pārskatu posteņiem. Metodes būtība izpaužas attiecīgā rādītāja aprēķināšanā un tā salīdzināšanā ar kādu bāzi :

- Vispārpieņemtie parametri
- Nozares vidējie rādītāji
- Pagājušo gadu analogiskie rādītāji
- Konkurējošu uzņēmumu rādītāji

Ja aprēķinātais rādītājs neatbilst vispārpieņemtajiem parametriem, tad tas norāda uz vājām vietām uzņēmuma darbībā, kurām būtu jāpievērš lielāka uzmanība. Tomēr rādītāji var atšķirties dažādās nozarēs strādājošiem uzņēmumiem, tāpēc ir lietderīgi, novērtējot finanšu koeficientus, salīdzināt tos ne tikai ar pieņemtajām normām, bet arī ar nozares vidējiem rādītājiem un konkurentu rādītājiem. Šis salīdzinājums var dot pretēju vērtējumu, un parādīt, ka konkrētajā nozarē augstāks vai zemāks rādītājs par pieņemto normu nav vājā vieta uzņēmuma darbībā, bet normāls stāvoklis.

Finanšu koeficienti ir noderīgs finanšu analīzes instruments, taču ir jāizvērtē ierobežojumi, kas saistīti ar finanšu koeficientu analīzi.

Pēc M.Džounsa (M.Jones) un P.M. Kollera (P. M. Collier) veiktajiem pētījumiem pastāv šādi ierobežojumi:

- Koeficienti jālieto kontekstā. Tos nevar izmantot atsevišķi, bet ir jāsalīdzina ar iepriekšējo gadu rezultātiem vai nozares vispārpieņemtām normām.
- Koeficienti nesniedz norādes par rezultātu relatīvo lielumu. Ja neto peļņa ir 10 %, nav norādīts, vai 10 % no simts vai 10 % no miljona. Gan koeficienti, gan organizācijas lielums ir jāņem vērā.
- Var salīdzināt tikai līdzīgos. Grāmatvedības politika dažādiem uzņēmumiem atšķiras un tas ir jāņem vērā. Ja uzņēmumi A un B, piemēram, lieto atšķirīgu nolietojuma likmi, tad uzņēmuma A tīrā peļņa 10 %, var būt vienāda ar 8 % uzņēmuma B tīro peļņu.
- Saistībā ar aprēķiniem, piemēram, uzkrājumiem, nemateriālās vērtības nolietojumu, amortizāciju un krājumu novērtēšanu, grāmatvedības uzskaites ziņojumos ir informācija, kas tiek iegūta pēc aprēķiniem, kas ietver ievērojamu subjektivitāti. Šie vērtējumi ietekmē skaitļus, kas tiek izmantoti koeficientu analīzē. [17,20]

Finansiālo stāvokli atspoguļo rādītāji jeb finanšu koeficienti, kurus visbiežāk iedala četrās grupās:

- **Likviditātes rādītāji**, kas parāda uzņēmuma spēju atmaksāt savas īstermiņa saistības;
- **Maksāspējas rādītāji**, kas parāda, vai uzņēmums ir spējīgs noteiktajā termiņā apmaksāt gan ilgtermiņa, gan īstermiņa saistības;
- **Līdzekļu izmantošanas efektivitātes rādītāji**, kas parāda, cik efektīvi uzņēmums izmanto savā rīcībā esošos līdzekļus;
- **Rentabilitātes rādītāji**, kas parāda uzņēmuma darbības efektivitāti.

Lai novērtētu, cik lielā mērā uzņēmums ir spējīgs norēķināties par savām īstermiņa saistībām, izmantojot uzņēmuma rīcībā esošos līdzekļus, un nenonāktu situācijā, kad termiņos nav iespējams nomaksāt visus tekošos maksājumus, nepieciešams pastāvīgi sekot līdzi tam, vai uzņēmumam ir apmierinoša likviditāte.

Par likviditāti sauc iespēju izmantot aktīvus kā maksāšanas līdzekli vai salīdzinoši ātri un bez grūtībām tos pārdot par skaidru naudu. [9, 216]

Uzņēmuma bilancē aktīvu posteņi ir sakārtoti pēc to likviditātes pakāpes, un tos iespējams klasificēt kā augsti, vidēji un zemi likvidus aktīvus. Aktīvi sastāv no ilgtermiņa ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem. Tā kā ilgtermiņa ieguldījumi ir uzņēmuma līdzekļi, kuri nav domāti pārdošanai, bet paredzēts tos izmantot, lai nodrošinātu uzņēmuma saimniecisko darbību, ilgāku laika periodu, tad uzņēmuma likviditātes analīzē tie netiek iekļauti. Likviditātes analīzē tiek izmantoti tikai apgrozāmie līdzekļi, taču arī apgrozāmajiem

līdzekļiem ir dažāda likviditāte, līdz ar to ir nepieciešams aprēķināt dažādus likviditātes rādītājus.

Atkarībā no apgrozāmo līdzekļu likviditātes pakāpes izšķir trīs likviditātes rādītājus jeb koeficientus. Viens no otra tie atšķiras ar to aprēķināšanai izmantoto apgrozāmo līdzekļu sastāvu, kuri pieņemti par īstermiņa saistību sedzējiem.

Likviditātes kopējo koeficientu aprēķina šādi: [26,48]

$$\text{Likviditātes kopējais koeficients (L1)} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.3]$$

V.Zariņa, I.Strēle savā pētījumā norāda, ka kopējās likviditātes rādītājs novērtē uzņēmuma aktīvu un pasīvu termiņu struktūru jeb cik precīzi uzņēmums ievēro aktīvu un kapitāla struktūras veidošanas pamatnosacījumu – apgrozāmo līdzekļu iegādei novirzīt īstermiņa saistības, bet ilgtermiņa ieguldījumiem izmantot ilgtermiņa kapitālu. [26,48]

Vispārpieņemtā norma jeb šī koeficienta teorētiskā pietiekamība autores izpētītajos zinātniskajos darbos tiek norādīta robežās no 1-2, līdz ar to, ja likviditātes kopējais koeficients ir mazāks nekā 1, tad uzņēmumam var rasties grūtības īstermiņa saistību kārtošānā. Zemākā koeficienta robeža 1 noteikta ar nosacījumu, ka uzņēmuma rīcībā jābūt tik daudz apgrozāmo līdzekļu, lai varētu segt īstermiņa saistības. Jo zemāka ir likviditātes pakāpe, jo pastāv lielāks risks, ka uzņēmumam varētu būt maksātnespējas problēmas. Līdz ar to likviditātes pakāpe būtu jāizvērtē regulāri un nepieciešamības gadījumā jādomā par iespējamajiem pasākumiem likviditātes uzlabošanai, jo maksātnespēja var izraisīt uzņēmuma darbības pārtraukšanu. Likviditāti var paaugstināt palielinot apgrozāmo līdzekļu apjomu, tomēr, lai palielinājums būtu ticams, ir jāpalielina augsti likvīdu līdzekļu apjoms, jo palielinot zemi likvīdu līdzekļu apjomu, tie var pietiekoši laicīgi nepārvērsties naudas līdzekļos, lai segtu tekošo maksājumu. Vēl viens variants, kā paaugstināt likviditāti, ir daļēji segt īstermiņa saistības. Arī pārāk augsts likviditātes rādītājs var tikt vērtēts negatīvi, jo tas var būt saistīts ar lieliem naudas atlikumiem banku kontos.

Tā kā vismazāk likvīdie apgrozāmie līdzekļi ir krājumi, jo to realizācija var prasīt ievērojamu laiku, tad likviditātes starpseguma koeficients tiek aprēķināts no apgrozāmajiem līdzekļiem izslēdzot krājumus, bet tā kā analizējamam uzņēmumam nav krājumu, tad šis rādītājs netiks rēķināts.

Bet, lai noskaidrotu, kādu daļu no īstermiņa saistībām uzņēmums ir spējīgs apmaksāt jebkurā brīdī, tiek aprēķināts absolūtās likviditātes koeficients. [26,48]

$$\text{Absolūtās likviditātes koeficients (L3)} = \frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.4.]$$

Absolūtās likviditātes koeficients ir viens no visdrošākajiem likviditātes novērtējumiem, taču, kā savā pētījumā uzsver S. Saksonova, šis rādītājs ne vienmēr ir informatīvs, jo:

- Neliels daudzums naudas līdzekļu kasē un kontos ir normāla parādība jebkurā uzņēmumā,
- Naudas līdzekļu apjoms var krasi svārstīties, bet, tā kā likviditātes rādītāji tiek rēķināti uz konkrēto datumu, tie var neatspoguļot patieso situāciju. [23,47]

Ja likviditātes rādītājs sasniedz un pārsniedz optimālo līmeni, tas nozīmē, ka uzņēmumam ir laba īstermiņa parādu maksāšanas spēja, tomēr, kā savā pētījumā uzsver A. Ludboržs, rādītājs jāanalizē piesardzīgi, jo uzņēmuma sekmīgas darbības gadā var pieaugt īstermiņa parādi par nodokļiem, kas samazinās koeficienta likviditātes vērtību, bet samazinoties darba apjomiem, var palielināties gatavās produkcijas krājumi un netikt saņemti debitoru parādi, kas savukārt nepamatoti palielina likviditātes koeficientu. [16,201]

Ar bilances likviditāti ir saistīts arī tīro (pašu) apgrozāmo līdzekļu jēdziens, ko bieži apzīmē arī ar tīro apgrozāmo kapitālu jeb darba kapitālu.

Darba kapitāls tiek aprēķināts šādi: [12,618]

$$\text{Darba kapitāls} = \text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{Īstermiņa saistības} \quad [1.5.]$$

Darba kapitāls rāda, kāda apgrozāmo līdzekļu daļa paliek uzņēmuma rīcībā, ja tiek apmaksātas visas īstermiņa saistības. Pozitīvs darba kapitāls ir nepieciešams uzņēmuma finansiālās stabilitātes uzturēšanai. Apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār saistībām parāda, ka uzņēmumā ir pietiekoši līdzekļu, ne tikai, lai dzēstu tekošās saistības, bet arī ir līdzekļi, lai varētu nākotnē paplašināt uzņēmuma darbību. Darba kapitālam ir jābūt pozitīvam rādītājam, jo tas var ietekmēt investoru lēmumus. [12,618]

Pastāv uzskats – jo augstāks likviditātes koeficients, jo augstāka uzņēmuma likviditāte. Taču vienmēr tā nav, jo šā koeficienta aprēķināšanas metodikai ir vairākas nepilnības, kuras savos pētījumos uzsver I. Kālis un V.Zariņa, I.Strēle :

- Aprēķinot likviditātes koeficientus, tiek pieņemts, ka visi apgrozāmie līdzekļi ir ar augstu likviditātes pakāpi. Šāds paņēmieni var būt nereāls, jo dažādiem apgrozāmo līdzekļu posteņiem ir atšķirīga likviditātes pakāpe.

- Koeficients var paaugstināties nevēlamu procesu rezultātā. Piemēram, ja uzņēmums sašaurina ražošanu, tad var pieaugt krājumi. Šo apstākļu dēļ palielinās apgrozāmo līdzekļu atlikums un līdz ar to paaugstinās likviditātes koeficients.
- Likviditātes rādītājs atsevišķos gadījumos var pārvērsties par pretējo, tas ir, likvidācijas rādītāju. Tikai likvidācijas gadījumā uzņēmums pārdod lielu daļu krājumu, lai varētu dzēst īstermiņa saistības;
- Koeficients atspoguļo uzņēmuma stāvokli uz noteiktu datumu. Aprēķinā netiek ņemta vērā līdzekļu apgrozība. [17,24]

Uzņēmuma likviditāte ir atkarīga arī no vairākiem ārējiem faktoriem, kas ietekmē uzņēmuma saimniecisko darbību tādiem, kā :

- **Pieceja finansējumam:** uzņēmumi, kuriem ir brīva pieceja ārējam finansējumam, ir daudz mazāk pakļauti likviditātes riskam nekā tādi, kuriem šādu iespēju nav, jo pirmie var piesaistīt šo ārējo finansējumu tad, kad iestājas saistību apmaksas termiņš. Mazajiem uzņēmumiem, palielinot saistību apjomu, likviditātes risks parasti palielinās vairāk nekā uzņēmumiem, kuriem ir pieceja kredītlīnijām un citām kreditēšanas iespējām;
- **Ekonomiskā situācija:** pieņemot, ka citi faktori nemainās, uzņēmumiem lielāks likviditātes risks parasti rodas, ja valsts ekonomikā ir lejupslīde;
- **Nenoteiktība par nākotnes naudas plūsmām:** uzņēmumi naudas plūsmas no saimnieciskās darbības parasti izmanto, lai finansētu īstermiņa saistības. Uzņēmumi, kuriem naudas plūsmas no pamatdarbības ir prognozējamas un stabilas, var iztikt ar mazākiem ieguldījumiem naudas līdzekļos nekā uzņēmumi, kuriem ir lielāka neskaidrība par nākotnes naudas plūsmām. [16,202]

Kopumā autore secina, ka, lai objektīvi novērtētu likviditātes lielumu ir padziļināti jāanalizē apgrozāmo līdzekļu sastāvs, kā arī jāsalīdzina rādītājs ar nozares vidējo rādītāju, jo dažu nozaru uzņēmumiem zems likviditātes rādītājs ir ikdienā nepieciešams stāvoklis, jo lai uzņēmums varētu sekmīgi darboties ir nepieciešami lieli produkcijas krājumi. Uzņēmumam ir jāplāno sava likviditātes pakāpe, lai varētu piesaistīt nepieciešamos līdzekļus konkrētajā laikā, lai netiktu ietekmēta uzņēmuma maksātspēja, kas interesē daudzus, piemēram, darbiniekiem algu izmaksa, investoriem dividenžu saņemšana, valstij samaksātie nodokļi, kreditoriem atmaksātie parādi un citi maksājumi. Tā kā uzņēmuma likviditāti ietekmē dažādi iekšējie un ārējie faktori, tad uzņēmumam regulāri ir jāseko līdzi apgrozāmo līdzekļu apjomam un sastāvam, lai tā rīcībā savlaicīgi būtu augstas likviditātes aktīvi, kas izmantojami saistību

segšanai. No uzņēmuma likviditātes pakāpes ir atkarīga uzņēmuma maksātspēja, līdz ar to likviditāte ir jāvērtē salīdzinot ar maksātspēju.

Viens no svarīgākajiem finanšu pārvaldības uzdevumiem ir ne tikai kontrolēt naudas līdzekļu iemaksas un debitoru parādu savlaicīgu dzēšanu, bet arī uzraudzīt, kā uzņēmums pilda savas saistības ar kreditoriem. Ja uzņēmums pārtrauc pildīt savas parādu saistības, tas var tikt izsludināts par maksātnespējīgu. [14, 54]

Uzņēmuma **maksātspēja** nozīmē, ka tā rīcībā ir pietiekami maksāšanas līdzekļi, lai savlaicīgi samaksātu kreditoru rēķinus, kas šajā gadījumā ir gan ilgtermiņa kreditori, gan īstermiņa kreditori.

Maksātspēja ir cieši saistīta ar uzņēmuma kapitāla struktūru, tāpēc dažādu autoru darbos maksātspējas noteikšanai izmantojamie rādītāji tiek saukti arī par kapitāla struktūras rādītājiem. Uzņēmumā pastāv tikai divi iespējamie līdzekļu avoti, kas ir uzņēmuma īpašnieku ieguldītie līdzekļi vai arī no ārējiem avotiem piesaistītie līdzekļi uz ilgtermiņa vai īstermiņa periodu, un uzņēmuma vadība pēc saviem ieskatiem var plānot kapitāla struktūru, tomēr būtu svarīgi ņemt vērā dažādus zemāk minētos faktoros.

Pēc M. Rurānes domām, plānojot kapitāla struktūru jāņem vērā šādi faktori:

- Uzņēmuma ieņēmumi;
- Uzņēmuma lielums;
- Procentu lielums kapitāla tirgū;
- Uzņēmuma tiesiskā forma;
- Kredītdrošība;
- Kapitāla ieguldīšanas ilgums;
- Likviditāte.[21,53]

Veidojot kapitāla struktūru, vadībai jānodrošina gan uzņēmuma maksātspēja, gan arī jāatrod tāds saistību un pašu kapitāla līdzsvars, lai uzņēmuma kapitāls būtu efektīvi izmantots.

Lai novērtētu uzņēmuma maksātspēju, tiek izmantoti tādi rādītāji, kā :

- **Finanšu atkarības koeficients** - tiek izmantots, lai aprēķinātu aizņemto līdzekļu īpatsvaru kopējā kapitālā [12,623]

$$\text{Finanšu atkarības koeficients} = \frac{\text{Saistības}}{\text{Balances kopsumma}} * 100 \quad [1.6.]$$

- **Finanšu neatkarības koeficients** – pretējs finanšu atkarības koeficientam, līdz ar to parāda pašu līdzekļu īpatsvaru kopējā kapitālā [12, 623]

Finanšu neatkarības koeficients = 1 – Finansu atkarības koeficients [1.7.]

Salīdzinot šos divus pretējos rādītājus, labāka situācija ir, kad lielāks ir finanšu neatkarības koeficients, kas liecina par stabilu uzņēmuma finanšu līdzekļu struktūru un augstu finansiālās drošības līmeni. Pietiekoši augsts (optimālais līmenis [>0,5]) finanšu neatkarības koeficients dod lielāku garantiju nepieciešamības gadījumā saņemt kredītu, tomēr pārāk augsts rādītājs neliecina par uzņēmuma finansiālā stāvokļa uzlabošanos, bet liecina, ka uzņēmums neprot strādāt ar piesaistītiem līdzekļiem. Savukārt, ja finanšu atkarības koeficients būs augstāks, tad lielāka aktīvu daļa tiek finansēta ar aizņemto kapitālu, kas norāda, ka uzņēmumam ir daudz parādu, un var rasties situācija, ka uzņēmumam rodas grūtības atmaksāt aizņemtās summas un attiecīgos procentu maksājumus. Tomēr autore vēlas uzsvērt, ka šo rādītāju lielums ir atkarīgs no nozares, kurā uzņēmums darbojas un uzņēmuma darbības specifikas.

Finansiālā līdzsvara koeficients – raksturo uzņēmuma atkarību no ārējiem aizņēmumiem. [11,172]

$$\text{Finansiālā līdzsvara koeficients} = \frac{\text{Saistības}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad [1.8.]$$

Rādītājs ir atkarīgs no saimnieciskās darbības rakstura un apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma, tomēr ieteicams būtu, lai saistības būtu mazākā apmērā nekā pašu kapitāla summa, tātad par rādītāja kritisko robežu ir uzskatāms 1. Ja rādītāja līmenis tuvojas vai pārsniedz 1, tas apliecina, ka uzņēmums daudz izmanto aizņemtus līdzekļus. Pozitīvi tiek vērtēta šī rādītāja samazināšanās, jo tas parāda, ka uzņēmuma drošības pakāpe ir augstāka un ārējā kapitāla piesaistīšana saistīta ar mazāku risku.

Kredītiestādēm ir svarīgi novērtēt kredīta izsniegšanas riska pakāpi, vai uzņēmums spēs dzēst kredītu procentus, ko var novērtēt, izmantojot **Maksājamo % seguma koeficientu**.

Maksājamo procentu seguma koeficientu aprēķina šādi: [11,173]

$$\text{Maksājamo procentu seguma koeficients} = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas}}{\text{Maksājamo procentu summa}} \quad [1.9.]$$

Maksājamo procentu seguma koeficients parāda, cik reizes uzņēmuma peļņa ir lielāka par procentu maksājumiem vai cik reizes uzņēmuma peļņa var kristies, lai uzņēmums spētu veikt procentu maksājumus kredītiestādēm. Tāpēc šis rādītājs ir ļoti būtisks kredītiestādēm, kas veic kredītņēmēja finansiālā stāvokļa analīzi, jo tas parāda riska pakāpi. Par drošu

kredītiestādes uzskata koeficientu, kas sasniedz 3, uz ko savā pētījumā norāda V.Zariņa., I.Strēle.[26,53]

Šī koeficienta lielums ir atkarīgs no aizņemtā kredīta lieluma un procentu likmes, kas tieši ietekmē maksājamo procentu summu un peļņas lieluma pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas. Līdz ar to uzņēmumam ir nepieciešams zināt, kādai ir jābūt peļņai pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas, lai nokārtotu saistības ar kreditoriem.

Investīciju seguma koeficients – parāda, cik liela aktīvu daļa tiek finansēta ar ilgtermiņa finansēšanas avotiem.

Investīciju seguma koeficients tiek aprēķināts šādi: [15,155]

$$\text{Investīciju seguma koeficients} = \frac{\text{Pašu kapitāls} + \text{Ilgtermiņa saistības}}{\text{Aktīvi}} \quad [1.10.]$$

Kā savā pētījumā norāda I.Kālis, tad šī rādītāja normālā robeža ir 85 – 90%, ja tā ir zemāka par 75%, tad tā ir kritiska. [15, 155]

Kopumā autore secina, ka katrā uzņēmumā ir jāizvēlas aktīvu finansēšanas veids, izvērtējot, vai tas būs ilgtermiņa vai īstermiņa ieguldījums, ņemot vērā likviditātes pakāpi uzņēmumā, novērtējot procentu likmes un kredītu atmaksas iespējas. Gan augsts pašu kapitāla īpatsvars, gan augsts aizņemtā kapitāla īpatsvars ir saistāms ar noteiktu risku, tāpēc uzņēmuma vadībai jāizvēlas tāda pašu kapitāla un aizņemto līdzekļu attiecība, lai kapitāls būtu racionāli izmantots un lai būtu nodrošināta uzņēmuma maksātspēja.

Uzņēmuma likviditāte un maksātspēja tiek nodrošināta arī ar:

Naudas plūsmu koriģēšanas metodēm – plānveida pasākumiem īslaicīga naudas trūkuma novēršanai, kas iekļauj:

- Investīciju termiņu atlikšanu,
- Vienošanās ar kreditoriem par maksājumu termiņu atlikšanu,
- Bankas papildu kredītu ņemšanu,
- Debitoru parādu piedziņas intensifikāciju,
- Likvidu zema ienesīguma aktīvu realizāciju;

Ārkārtas pasākumiem:

- Akcionāru vai dalībnieku papildu ieguldījumiem vai kredītiem,
- Ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas un attiecīgo izdevumu apturēšanu un pārdošanu tikai ar tūlītēju samaksu,
- Apgrozāmo līdzekļu pārdošanu,

- Pamatlīdzekļu pārdošanu,
- Materiālo aktīvu izmantošanu norēķiniem ar kreditoriem,
- Maksājamo rēķinu nemaksāšanu,
- Maksātnespējas pasludināšanu. [16, 212]

Aktivitātes rādītāji raksturo, cik efektīvi uzņēmums izmanto tā rīcībā esošos līdzekļus, lai saražotu produkciju (pakalpojumus) pārdošanai.

Ja uzņēmums atsevišķos ražošanas krājumos ir ieguldījis vairāk līdzekļu nekā tas ir nepieciešams, to vienlaikus var trūkt citur, kā arī var nepietikt citu mērķu finansēšanai. Nepietiekama apjoma finansējumi traucē klientu normālu apkalpošanu vai arī produkcijas ražošanu vēlamajā daudzumā. Veidojoties situācijai, kad palielinās pieprasījums pēc attiecīgā veida pakalpojuma vai produkcijas, finansiālo resursu trūkuma gadījumā uzņēmums nav spējīgs operatīvi reaģēt un strauji palielināt ražošanu. Ir divas pieejas aprites jeb aktivitātes rādītāju aprēķināšanai, kuras savos pētījumos atklāj I.Kālis un S. Saksonova:

- Novērtēt uzņēmuma darbību kādā laika periodā.
- Novērtēt, kādā attiecībā ir atsevišķo aktīvu veidu krājumi noteiktā datumā. [15,162; 23,50]

Visa uzņēmuma rīcībā esošo resursu izmantošanas efektivitāti, neatkarīgi no to rašanās avotiem rāda : [10,135]

$$\text{Aktīvu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvi}} [1.11.]$$

Rādītājs raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības un aktīvu pārvaldīšanas efektivitāti parādot, cik reizes uzņēmuma aktīviem notiek pilna aprite analizējamā perioda laikā, kas uzņēmumam dod zināmu peļņu vai zaudējumus. No peļņas viedokļa rādītājs raksturo arī to, cik efektīvi uzņēmums izmanto pašu un aizņemto kapitālu neto apgrozījuma veidošanai un rāda ieņēmumu daudzumu uz vienu ieguldīto naudas vienību.

Aktīvu aprite ietekmē uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātu, tāpēc uzņēmumā ir svarīgi palielināt aktīvu aprites ātrumu.

Uzņēmuma aktīvu apriti ietekmē apgrozījums un aktīvu summa, tāpēc iespējamie lēmumi, lai palielinātu aprites ātrumu, ko savā pētījumā piedāvā V.Zariņa, I.Strēle, ir :

- Apgrozījuma palielinājums ar esošajiem krājumiem, izmantojot mārketinga pasākumus;

- Krājumu atlikumu samazinājums ar pašreizējo apgrozījumu, atbrīvojoties no nelikvīdiem krājumiem vai krājumiem ar lēnu apriti;
- Debitoru atlikumu samazinājums, nosakot ātrākus apmaksas termiņus. [17,28]

Pamatlīdzekļu aprites koeficients parāda pamatlīdzekļu aprites ātrumu un to aprēķina šādi: [26,51]

$$\text{Pamatlīdzekļu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Pamatlīdzekļi}} \quad [1.12.]$$

Pamatlīdzekļu aprites koeficients dažādu nozaru uzņēmumos ir atšķirīgs. Augsts koeficients būs uzņēmumos, kuros saimnieciskās darbības nodrošināšanai nav nepieciešams daudz pamatlīdzekļu un tie nav dārgi.

Kā uzsver V.Zariņa, I.Strēle, ja pamatlīdzekļu aprites koeficients ir ļoti augsts, iespējamās situācijas ir :

- Uzņēmums veiksmīgi izmanto savus pamatlīdzekļus, un tā darbība ir ļoti efektīva;
- Uzņēmuma pamatlīdzekļi ir morāli un fiziski nolietojušies, tādēļ to bilances vērtība nav liela. [26,51]

Savukārt uzņēmumos, kuru saimnieciskās darbības nodrošināšanai ir nepieciešami dārgi pamatlīdzekļi, kuri paredzēti lietošanai ilgu laika periodu, galvenokārt ražošanas uzņēmumos, šis rādītājs būs zems. Tomēr, ja pamatlīdzekļu aprites koeficients ir zems, ir jāizvērtē, vai uzņēmums nav iegādājies pārāk daudz pamatlīdzekļu un vai tie tiek efektīvi izmantoti. Ja ir radusies augstāk minētā situācijas, tad uzņēmumā vajadzētu apsvērt iespēju neizmantotos pamatlīdzekļus pārdot vai iznomāt.

Vēl viens rādītājs, kas ietekmē uzņēmuma finansiālo stāvokli un arī uzņēmuma likviditāti, līdz ar to arī maksāspēju ir debitoru parādu aprites koeficients. [23,52]

$$\text{Debitoru parādu aprite} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Debitoru parādu vidējais atlikums}} \quad [1.13.]$$

Šis koeficients rāda, cik reizes debitoru parādi vidēji aprit gada laikā. Aprēķinot vienas aprites ilgumu, tiek noskaidrots, cik dienas vidēji ir nepieciešamas, lai uzņēmums saņemtu samaksu par pārdotajām precēm vai pakalpojumiem.

Uzņēmuma piedāvātais apmaksas termiņš jeb vienas aprites ilgums būtiski ietekmē uzņēmuma likviditāti. Uzņēmuma interesēs būtu pēc iespējas īsāks debitoru parādu iekasēšanas termiņš, jo saņemtos līdzekļus varētu ieguldīt citos peļņu nesošos darījumos, kā arī segt tekošās saistības. Tomēr svarīga nozīme ir arī klientu pirktspējai, ja apmaksas termiņš,

ko piedāvā uzņēmums ir ilgāks, tas var palielināt klientu skaitu, no kā savukārt ir atkarīgs apgrozījuma pieaugums.

Lai novērtētu debitoru aprites koeficientu, tiek izmantots kreditoru parādu aprites koeficients. [23,52]

$$\text{Kreditoru parādu aprites koeficients} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējā kreditoru parādu summa}} \quad [1. 14.]$$

Debitoru parādu aprites koeficientam ir jābūt lielākam par kreditoru parādu aprites koeficientu, lai uzņēmumam būtu iespēja norēķināties ar piegādātājiem noteiktajā termiņā.

Kopumā, autore secina, ka aprites koeficienti uzņēmumam ir būtiski, jo šo rādītāju novērtējums ir svarīgs uzņēmuma lēmumu pieņemšanai. Aktīvu aprites koeficients sniedz informāciju par to, vai uzņēmums iegūst pietiekamus pārdošanas ienākumus no izmantojamajiem aktīviem. Pamatlīdzekļu aprites koeficients sniedz priekšstatu, vai uzņēmumā nav lieki pamatlīdzekļi, kuri dotajā brīdī netiek efektīvi izmantoti. Debitoru un kreditoru aprites koeficienti ir nozīmīgi, jo būtiski ietekmē uzņēmuma finansiālo stabilitāti.

Saimnieciskās darbības analizē svarīgi ir analizēt saimnieciskās darbības rezultātu – peļņu. Lai novērtētu uzņēmuma panākumus peļņas gūšanā un ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti, šim nolūkam izmanto rentabilitātes rādītājus.

Rentabilitāte ir uzņēmuma darbības efektivitātes rādītājs, relatīvs lielums, kurš raksturo uzņēmuma ienesīgumu, attiecinot uzņēmuma peļņu pret citu rādītāju: kapitālu, apgrozījumu vai aktīvu kopsummu; [27,193]

Rentabilitāti iedala šādi:

Komerציālā rentabilitāte –parāda, cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība.

Ekonomiskā (aktīvu) rentabilitāte – raksturo, cik efektīvi peļņas radīšanā tiek izmantoti aktīvi.

Finansiālā (pašu kapitāla) rentabilitāte – rāda, kādu peļņu ieguvuši uzņēmuma īpašnieki uz ieguldītā kapitāla vienību.

Šie rādītāji parāda peļņas veidošanas faktoru vidi. Tāpēc to vērtējums ir svarīgs, veicot salīdzinošo analīzi un novērtējot uzņēmuma finansiālo stāvokli. Rentabilitātes līmenis ļauj novērtēt uzņēmuma spēju saimnieciskās darbības procesā ģenerēt nepieciešamo peļņu un parāda aktīvu ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti. [26,40]

Visnozīmīgākais rentabilitātes mērs ir pārskata perioda peļņa, līdz ar to svarīgākais rentabilitātes rādītājs ir realizācijas rentabilitāte, kas sniedz vispārēju informāciju par uzņēmuma saimnieciskās darbības ienesīgumu.

Realizācijas rentabilitāte tiek aprēķināta šādi: [15,169]

$$\text{Realizācijas rentabilitāte} = \frac{\text{Pārskata perioda peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \text{ [1.15.]}$$

Kā savā pētījumā norāda S. Saksonova, šo rādītāju ietekmē operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības izmaksu efektivitāte. Tāpēc, lai uzlabotu komerciālo rentabilitāti, jāveic uzņēmuma ieņēmumu un izmaksu analīze, piemēram:

- Vai ir iespējams palielināt pakalpojumu cenas un līdz ar to arī bruto peļņu,
- Vai ir iespējams mainīt pakalpojumu klāstu,
- Vai ir iespējams samazināt daļu no pastāvīgajām izmaksām, vienlaikus saglabājot saimnieciskās darbības ieņēmumu līmeni. [23,48]

Lai noskaidrotu uzņēmuma pamatdarbības efektivitāti, tiek aprēķināta operatīvās darbības rentabilitāte: [15,170]

$$\text{Operatīvās darbības rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitījumiem}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \text{ [1.16]}$$

Lai novērtētu komerciālo rentabilitāti, tiek aprēķināts arī tāds rādītājs, kā bruto peļņas rentabilitāte: [15,170]

$$\text{Bruto peļņas rentabilitāte} = \frac{\text{Bruto peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \text{ [1.17.]}$$

Rādītājs sniedz informāciju, kādā mērā neto apgrozījuma izmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu.

Ekonomiskā jeb aktīvu rentabilitāte ir viens no konkurētspējas indikatoriem. Šis rādītājs ļauj spriest par to, cik efektīvi uzņēmums izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumus.

Aktīvu rentabilitāte tiek aprēķināta šādi: [20,286]

$$\text{Aktīvu rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa pēc procentu un nodokļu atskaitīšanas}}{\text{Aktīvu vidējā gada vērtība}} * 100 \text{ [1.18.]}$$

Pašu kapitāla rentabilitāte ir uzņēmuma funkcionēšanas efektivitātes novērtējuma noslēdzošais rādītājs. Visa uzņēmuma darbība tiek virzīta uz pašu kapitāla summas un tā ienesīguma palielināšanu. [20,293]

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte} = \frac{\text{Pārskata perioda peļņa pēc nodokļiem}}{\text{Pašu kapitāla gada vidējā summa}} * 100 \text{ [1.19.]}$$

Pašu kapitāla rentabilitāte rāda, kādu peļņu ieguvuši uzņēmuma īpašnieki no katra ieguldītā *euro*. Rādītājs raksturo pašu kapitāla izmantošanas efektivitāti.

Kopējā kapitāla izmantošanas efektivitāte tiek aprēķināta šādi :. [13,195]

$$\text{Kopkapitāla rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa pēc nodokļiem} + \text{Samaksātie procenti}}{\text{Kapitāla gada vidējā summa}} * 100 \text{ [1.20.]}$$

Kapitāla rentabilitāte var būt zemāka nekā pašu kapitāla rentabilitāte, jo par aizņemto kapitālu uzņēmumā ir jāmaksā procentus, kas savukārt pazemina kapitāla izmantošanas efektivitāti. Sakarā ar to ir ļoti svarīgi noteikt optimālo attiecību starp pašu kapitālu un aizņemto kapitālu.

Rentabilitāte tiek izteikta procentos – jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma darbība ir efektīvāka. Rentabilitātes rādītāju novērtēšanai nepastāv vispārpieņemtas normas, tomēr rentabilitātes līmeņa paaugstināšanās vienmēr tiek vērtēta pozitīvi.

Koeficienti ir nozīmīgs uzņēmuma finanšu analīzes instruments, jo pēc šiem rādītājiem par uzņēmuma saimniecisko darbību spriež ne tikai uzņēmuma vadība, bet arī akcionāri, kreditori un citi finanšu pārskatu lietotāji. Tāpēc, pieņemot jebkuru ar saimniecisko darbību saistītu nozīmīgu lēmumu, vadībai ir jānovērtē šī lēmuma ietekme uz finanšu koeficientiem. Daži koeficienti ietekmē citus, piemēram, likviditāte ietekmē maksātspēju, debitoru aprites rādītāji ietekmē likviditāti, tāpēc ir jāaprēķina visi svarīgākie koeficienti un tie ir jāreķina regulāri, lai būtu iespējams redzēt tendences un izmaiņas, kā arī šie koeficienti ir jāsalīdzina ar nozares vidējiem rādītājiem, lai spētu objektīvi spriest par konkrētā uzņēmuma finansiālo stāvokli.

1.4. Naudas plūsmas analīzes nozīme un rādītāji

Uzņēmuma saimniecisko darbību lielā mērā ietekmē naudas plūsma. Uzņēmumā naudas līdzekļi atrodas nepārtrauktā kustībā tādējādi veidojot naudas plūsmu. Naudas plūsmai nepieciešams sekot līdzi, plānot to un analizēt, jo pietiekams naudas līdzekļu daudzums ir viens no uzņēmuma normālas darbības priekšnosacījumiem. Veiksmīgai naudas plūsmas analīzei ir nepieciešams kvalitatīvi sagatavots naudas plūsmas pārskats, tāpēc vispirms definēsim šo jēdzienu.

Gada pārskatu likums sniedz šādu definīciju – Naudas plūsmas pārskats ir finanšu pārskata kopuma neatņemama sastāvdaļa, kas atspoguļo naudas un tās ekvivalentu plūsmu

pārskata periodā, klasificējot to kā naudas plūsmu no pamatdarbības, ieguldījumu darbības un finanšu darbības. [1]

Pastāv divas metodes, pēc kurām var sagatavot naudas plūsmas pārskatu, tādas kā, tiešā un netiešā metode, kuras viena no otras atšķiras tikai ar sagatavoto naudas plūsmu no pamatdarbības, ieguldījumu un finanšu darbības naudas plūsmu aprēķina vienīgi pēc tiešās metodes. Uzņēmums var izvēlēties, kuru metodi piemērot sagatavojot naudas plūsmas pārskatu, un izvēlētajai metodei jābūt iekļautai uzņēmuma grāmatvedības politikā.

MK noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību nosaka, ka, piemērojot tiešo metodi informāciju par naudas plūsmu iegūst tieši no uzņēmuma grāmatvedības reģistru datiem, analizējot skaidrās un bezskaidrās naudas operācijas vai koriģējot peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņi „Neto apgrozījums”, „Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas” un citos posteņos iekļautās summas par tām ieņēmumu un izmaksu summām, kuras nav saistītas ar naudas plūsmu (piemēram, krājumu un ar pamatdarbību saistīto debitoru un kreditoru parādu atlikumu izmaiņas pārskata gadā, citu posteņu atlikumi, kas saistīti ar ieguldīšanas darbības vai finansēšanas darbības naudas plūsmu). Savukārt, piemērojot netiešo metodi, summas, kas norādāmas naudas plūsmas pārskata posteņos, aprēķina, attiecīgi koriģējot peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņi „Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem” norādīto summu. [6]

Kā uzsver K. Subatnieks, analizējot uzņēmuma likviditāti, naudas plūsmas informācija ir uzticamāka par bilances vai peļņas vai zaudējumu aprēķina informāciju, jo naudas plūsmas pārskats neietver grāmatvedības principu radītās manipulācijas, bet liek uzsvāru uz naudas plūsmu no pamatdarbības, ieguldījumu darbības, kā arī finanšu darbības. [24,7]

Galvenais uzņēmuma nepārtrauktai darbībai un naudas plūsmas iegūšanai nepieciešamais nosacījums ir maksātspējas saglabāšana, ko var novērtēt izmantojot dažādus naudas plūsmas maksātspējas koeficientus.

Visbiežāk pielietotais naudas plūsmas maksātspējas koeficients ir pamatdarbības naudas plūsmas koeficients, kurš raksturo uzņēmuma spēju iekšēji iegūt naudas līdzekļus savu īstermiņa saistību segšanai. To aprēķina ar šādas formulas palīdzību: [24,67]

$$\text{Pamatdarbības naudas plūsmas koeficients} = \frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.21.]$$

Šī koeficienta uzdevums ir novērtēt, vai uzņēmuma saimnieciskā darbība ir radījusi pietiekamu naudas plūsmu īstermiņa parādu dzēšanai. Ja koeficients ir zemāks par 1, tas nozīmē, ka uzņēmums šādu naudas plūsmu nav radījis. Tādā gadījumā uzņēmumam darījumu

veikšanai ir jāatrod citi, visticamāk ārējie naudas plūsmas avoti, vai arī jāierobežo vai jāatliek savi naudas izdevumi. [24, 68]

Vēl viens ļoti svarīgs uzņēmuma naudas plūsmas maksātspējas koeficients tiek iegūts, attiecinot iekšēji iegūtās naudas apmēru pret uzņēmuma nesamaksātajām ilgtermiņa un īstermiņa saistībām. Šo koeficientu var nosaukt par naudas plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecību, un to aprēķina šādi: [24, 64]

$$\text{Naudas plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecība} = \frac{\text{Pamatdarbības neto naudas plūsma}}{\text{Aizņemtais kapitāls}} \quad [1.22.]$$

K. Subatnieks uzsver, ka jo zemāka ir šī attiecība, jo sliktāk uzņēmums var pielāgoties finanšu apstākļu maiņai un attiecīgi pieaug iespēja, ka uzņēmumam nākotnē var rasties finansiālas problēmas.

Tā kā uzņēmumā katru gadu tiek izmaksātas dividendes, tad autore apskata arī tādu maksātspējas koeficientu kā naudas īstermiņa saistību seguma koeficients (NĪSS).

Šis rādītājs raksturo uzņēmuma dividenžu politiku un tās ietekmi uz īstermiņa saistību segšanai pieejamo naudu un to aprēķina šādi: [24,71]

$$\text{NĪSS} = \frac{\text{Nesadalītā Pamatdarbības naudas plūsma}}{\text{Īstermiņa saistības}}, \quad [1.23.]$$

Nesadalītā pamatdarbības naudas plūsma ir pamatdarbības naudas plūsma, no kuras atskaitītas izmaksātās dividendes.

Pamatdarbības naudas plūsma nav vienīgais uzņēmuma maksātspēju raksturojošais rādītājs, ko ir iespējams iegūt naudas plūsmas pārskatā. Uzņēmums var radīt naudas plūsmu ne tikai no iekšējiem finansēšanas avotiem (pamatdarbības naudas plūsmu) , bet arī no ārējiem (finansēšanas darbības naudas plūsmu). Līdz ar to tiek izmantots tāds koeficients kā finansēšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība (FNPNA), ko aprēķina šādi: [24,72]

$$\text{FNPNA} = \frac{\text{Finansēšanas neto naudas plūsma}}{\text{Neto apgrozījums}}, \quad [1.24]$$

Atkarībā no pozitīvas vai negatīvas finansēšanas naudas plūsmas, šis rādītājs var būt pozitīvs vai negatīvs. Pozitīvs koeficients norāda, ka uzņēmums ir saņēmis ārējo finansējumu vairāk nekā to atmaksājis, turpretī negatīvs koeficients visticamāk nozīmēs iepriekš piesaistīta aizņemtā kapitāla dzēšanu. [24,73]

Kopumā, izpētot naudas plūsmas maksātspējas koeficientus, autore secina, ka tie ir nozīmīgi uzņēmuma maksātspējas novērtēšanai, jo saistības tiek kārtotas izmantojot naudas līdzekļus, un naudas plūsmas pārskats parāda tieši reāli ienākušo naudu un kā tā tikusi izlietota, un katrā uzņēmumā, kurš sagatavo naudas plūsmas pārskatu, būtu lietderīgi novērtēt

šos rādītājus, tādējādi novērtējot to, cik ekonomiski pamatota ir bijusi uzņēmuma rīcība attiecībā uz tā naudas plūsmas vadīšanu.

1.5. Maksātspējas prognozēšana

Lai uzņēmums varētu sekmīgi attīstīties, veikt savu saimniecisko darbību, kreditoriem, sadarbības partneriem, kā arī uzņēmuma īpašniekiem ir svarīgi gūt pārlicību, ka uzņēmums arī turpmāk būs finansiāli stabils un maksātspējīgs. Tādēļ daudzi zinātnieki veikuši pētījumus par maksātspējas prognozēšanu, izmantojot finanšu pārskatu datus.

Latvijas ekonomiskajā vidē jēdziens „uzņēmuma maksātspēja” ir pazīstams salīdzinoši nesen, jo Latvijā uzņēmumu maksātspējas problēmas ir tikai kopš pagājušā gadsimta 90.gadiem., turpretī ārvalstīs maksātspējai ir sena vēsture. [25,11]

Autore jēdziena „maksātspēja” definīciju rod Ekonomikas un finanšu skaidrojošajā vārdnīcā un Maksātspējas likumā.

Latvijā maksātspēju regulē Maksātspējas likums, kura mērķis ir veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu, piemērojot likumā noteiktos principus un tiesiskos risinājumus. [3]

Likums nosaka, ka Juridiskās personas maksātspējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi un šis process tiek uzsākts ar dienu, kad tiesa ar nolēmumu pasludinājusi maksātspējas procesu, un noris līdz dienai, kad tiesa pieņem lēmumu par maksātspējas procesa izbeigšanu. [3]

Ekonomikas un finanšu skaidrojošajā vārdnīcā termins „ maksātspēja” tiek definēts šādi:

1. Ar tiesas spriedumu konstatēts uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis, kad tas nespēj veikt kārtējos maksājumus un nomaksāt parādus;
2. Stāvoklis, kas raksturīgs uzņēmumam, kurš laikus nespēj veikt maksājumus un segt parādus un kura saistības pārsniedz aktīvus. [17,34]

Attīstoties ekonomikai un uzņēmējdarbībai pasaulē, daudzu valstu zinātnieki ir izstrādājuši dažādas finanšu analīzes metodes un modeļus maksātspējas prognozēšanai, ar kuru palīdzību ir iespējams ar zināmu varbūtību noteikt uzņēmuma finansiālās stabilitātes līmeni un prognozēt maksātspējas varbūtību tuvākajā nākotnē.

V.Zariņa, I.Strēle savā pētījumā uzsver, ka analizējot lielu uzņēmumu skaitu, vērojot uzņēmuma attīstības dinamiku un meklējot korelāciju starp dažādiem finanšu rādītājiem un maksātspējas iestāšanās biežumu, ir atrasti rādītāju īpatsvari, kas vislabāk palīdz nodalīt veiksmīgus uzņēmumus no neveiksmīgiem. [17,34]

Darba autore maksātspējas prognozēšanu veic, izmantojot E. Altmana bankrota prognozēšanas modeli – Z'' funkciju, kura paredzēta maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs un salīdzināšanas nolūkos izmanto V. Šorina/ I. Voronovas Z_{2L} modeli.

E. Altmana Z funkcija bieži tiek izmantota bankrota prognozēšanai un tā sastāv no dažādiem finanšu koeficientiem, kas raksturo uzņēmuma likviditāti, rentabilitāti un maksātspēju:

$$Z'' = 6,56 X_1 + 3,26 X_2 + 6,72 X_3 + 1,05 X_4, \text{ kur}$$

Z'' - prognozēšanas indekss

X_1 = darba kapitāls/aktīvi

X_2 = nesadalītā peļņa/ aktīvi

X_3 = peļņa pirms procentiem un nodokļiem/aktīvi

X_4 = pašu kapitāls/saistības [25,121]

Maksātspējas iestāšanās varbūtības novērtēšanai E. Altmans ir izstrādājis šādu vērtējuma skalu:

- **Ja Z'' indekss ir līdz 1,10, tad bankrota varbūtība ir ļoti augsta** – šādā situācijā tikai radikālas pārmaiņas var uzlabot uzņēmuma finansiālo stāvokli, jo ir skaidri redzams, ka pēc neilga laika uzņēmums būs maksātspējīgs.

- **Ja Z'' indekss ir robežās no 1,10 – 2,59, tad pastāv iespējamība, ka varētu būt bankrots** – Uzņēmumam ir radušās zināmas problēmas, bet uzņēmuma vadībai ir iespējas tās laikus novērst.

- **Ja Z'' indekss ir virs 2,60, tad bankrota varbūtība ir ļoti zema** – Kredīta devējiem nav jāveic pārāk sīka uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīze, tuvākajā laikā bankrots uzņēmumam nedraud. [25 118-121]

Vēl viens bankrota prognozēšanas modelis, kuru, pamatojoties uz finanšu pārskatu informāciju par 23 dažādu nozaru uzņēmumiem un izmantojot daudzfaktoru diskriminanta analīzes metodi, izstrādājuši R. Šorins un I. Voronova ir šāds:

$$Z_{2L} = -2,4 + 2,5 X_1 + 3,5 X_2 + 4,4 X_3 + 0,45 X_4 + 0,7 X_5, \text{ kur}$$

$Z_{2L} - Z$ – kritērijs (Latvijas koriģētais „nulles” modelis)

X_1 = darba kapitāls/aktīvi

X_2 = nesadalītā peļņa/ aktīvi

X_3 = peļņa pirms nodokļiem/aktīvi

X_4 = pašu kapitāls/saistības

X_5 = neto apgrozījums/ aktīvi. [25,167]

Modeļa robežvērtības noteikšanu apgrūtina „pelēkā zona”, kas E. Altmana modelī ir robežās 1,81 – 2,99, tādēļ RTU zinātnieki ievieša konstanti -2,4, lai Z kritērija robežvērtība būtu nulle. Tad novērtēšana ir vienkāršāka: uzņēmumiem, kuriem Z vērtība ir mazāka par 0, draud liela bankrota varbūtība, bet tiem, kam vērtība ir lielāka par 0, bankrots nedraud. [25, 166]

Salīdzinot šos divus bankrota prognozēšanas modeļus autore izdala šādas atšķirības:

- X_3 koeficienta aprēķinā E. Altmana modelī tiek izmantota peļņa pirms procentiem un nodokļiem, bet R. Šorina un I. Voronovas izstrādātajā modelī peļņa pirms nodokļiem;
- R. Šorina un I. Voronovas modelī ir vēl X_5 koeficients, kurš ir aktivitātes rādītājs (Neto apgrozījums/ aktīvi) , savukārt apskatītajā E. Altmana Z'' modelī izmantoti tikai likviditātes, maksātspējas un rentabilitātes rādītāji;
- Maksātnespējas iestāšanās varbūtības novērtēšanai E. Altmana modelī ir izstrādāta novērtējuma skala, savukārt R. Šorina un I. Voronovas modelī ir ieviesta konstante -2,4, un līdz ar to, ja Z vērtība negatīva, tad liela bankrota varbūtība, ja pozitīva, tad bankrots nedraud.

Autore uzsver, ka katram uzņēmumam, izmantojot sev piemērotāko bankrota prognozēšanas modeli, būtu jānovērtē bankrota iestāšanās varbūtība, lai laicīgi varētu pievērst uzmanību vājākajiem rādītājiem un uzlabot uzņēmuma finansiālo situāciju.

Pamatojoties uz šajā nodaļā veikto pētījumu par saimnieciskās darbības analīzes nozīmi un pielietojamām metodēm, darba praktiskajā daļā tiks izmantotas SVID analīzes metodes, finanšu analīzes metodes saimnieciskās darbības rezultātu un finansiālā stāvokļa novērtēšanai ,kā arī maksātspējas prognozēšanas metodes.

2. SIA ASSISTANTS TO BUSINESS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS NOZARES KONTEKSTĀ

2.1. Grāmatvedības ārpakalpojumu nozares raksturojums

Grāmatvedības pakalpojumus uzņēmumiem var veikt algots grāmatvedis, vai arī uzņēmums to var uzticēt veikt ārpakalpojumu sniedzējiem, tāpēc vispirms definēsim ārpakalpojuma būtību.

Ārpakalpojuma izmantošanas gadījumā uzņēmuma kāda funkcija vai kādas funkcijas tiek nodotas pakalpojumus sniedošai organizācijai, kas piedāvā sniegt attiecīgo pakalpojumu līgumā paredzētā laika posmā par līgumā fiksēto cenu. [18,259]

MK Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju definē jēdzienu ārpakalpojumu grāmatvedis, kas, šo noteikumu izpratnē, ir persona, kura, pamatojoties uz rakstveida līgumu ar uzņēmumu (izņemot darba līgumu), apņemas sniegt vai sniedz klientam grāmatvedības pakalpojumus. [5]

Tā kā ārpakalpojuma sniedzējs ir apņēmis kārtot klienta uzņēmuma grāmatvedību, tāpat arī kontrole par šī pakalpojuma kvalitāti ir pakalpojuma sniedzēja pārziņā.

Tomēr nozares ekspertu padomes veiktais pētījums liecina, ka grāmatvedības ārpakalpojumu tirgus Latvijā pēc speciālistu viedokļa šobrīd ir diezgan nesakārtots. Tirgū parādās aizvien vairāk grāmatvedības kompāniju un privātpersonu, kas sniedz neprofesionālus pakalpojumus. Konkurence grāmatvedības pakalpojumu tirgū ir ļoti liela, jo ekonomiskās lejupslīdes radīto uzņēmumu bankrotu, maksātnespēju un kontu arestu dēļ potenciālo klientu skaits ir samazinājies.[35]

Lai sakārtotu un pilnveidotu grāmatvedības ārpakalpojumu vidi 2009. gadā tika nodibināta brīvprātīga, patstāvīga, neatkarīga, nevalstiska un nepolitiska apvienība - Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācija (LATGRAASA).

LATGRAASA misija ir sekmēt augstas kvalitātes standartus un vadlīnijas grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzēju vidū, kā arī veicināt šo kvalitātes un vadlīniju pieņemšanu un īstenošanu nozares dalībnieku vidū. Vienota izpratne par to, kas ir augstvērtīgs un uzticams grāmatvedības pakalpojums, sekmēs spēcīgu profesionālo grāmatvedības nozari, kas spēs konkurēt Eiropas Savienības un citos eksporta tirgos, kā arī leposies ar augstas kvalitātes praksi grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmumos. [31]

LATGRAASA ir savedusi kopā jau vairāk kā 80 grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējus no visas Latvijas. [31]

Pakalpojumu nozares uzņēmumiem savā praksē nākas saskarties ar šādu uzdevumu risināšanu:

- sniegt tādas kvalitātes pakalpojumu, kas apmierina klientu vai pārsniedz viņa gaidas;
- palielināt pakalpojumu skaitu, nesamazinot to kvalitāti;
- diferencēt savu piedāvājumu;
- standartizēt daļu pakalpojumu (standartizēt: veidot, vienādot pēc kāda pieņemta parauga, bez būtiskām individuālām atšķirībām);
- paaugstināt darba ražīgumu, izmantot modernu tehnoloģiju, izstrādāt efektīvas apkalpošanas paņēmienus. [18,245-246]

Grāmatvedības ārpakalpojumu nozares uzņēmumiem, pēc autores domām, vislielākā uzmanība jāpievērš pakalpojuma kvalitātei un darba ražīguma paaugstināšanai, jo klientu skaits ir salīdzinoši liels, bet laika resursi ierobežoti.

2015. gada 28. janvārī notika LR Finanšu ministrijas organizēts forums par „Gada pārskatu kvalitāti”, kurā piedalījās FM grāmatvedības politikas veidotāji, Latvijas grāmatvežu profesionālo organizāciju pārstāvji un augstāko mācību iestāžu, kurās var apgūt grāmatveža profesiju Latvijā, pārstāvji.

Foruma ietvaros Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācijas valdes priekšsēdētājs Kaspars Rutkis dalījās pieredzē par biežāk sastopamām kļūdām grāmatvedībā, pārņemot uzņēmuma grāmatvedības kārtošanu. Viņš norādīja, ka viena no biežāk sastopamajām problēmām grāmatvedības kārtošanā ir tas, ka bieži viens trūkst tādi dokumenti, kā pamatlīdzekļu uzskaites kartiņas, pieņemšanas akti, noliktavas uzskaites kartiņas, darba algu aprēķini, darba laika uzskaites tabeles, darba līgumi, rīkojumi, komandējuma rīkojumi un atskaites, degvielas izlietošanas atskaites, akti par reprezentācijas izdevumiem u.c.. Kaspars Rutkis uzsvēra nepieciešamību salīdzināt nodokļu atlikumus ar Valsts ieņēmumu dienesta datiem Nodokļu maksātāju datu sistēmā (NMDS), kā arī sekot līdzi nododamo deklarāciju un atskaišu veidiem un termiņiem. Viņš atzīmēja arī gadījumus, kad uzņēmuma gada pārskats vispār netika sagatavots un glabāts elektroniskā vai papīra formā, bet bija tikai iesniegtais dokuments VID EDS. [29]

Savukārt ISO sertificēto grāmatvežu asociācijas valdes priekšsēdētāja **Anda Ziemele** uzsvēra dažas jomas, kas negatīvi ietekmē grāmatvedības kvalitāti, tādas kā, zems izglītības līmenis un nevēlēšanās mācīties, nesekošana līdzi likumdošanas izmaiņām, grāmatvedības

sistēmas un datorprogrammu nepārzināšana, nesakārtota un mainīga likumdošana, administratīvais slogs, pārslodze darbā.[29]

Pēc autores domām, šīs kļūdas ir sastopamas daudzos grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmumos, jo īpaši tas, ka nav sagatavoti daži no dokumentiem, jo lielā mērā tiek sekots līdzī visiem nododamo deklarāciju un atskaišu veidiem un termiņiem, un tā ir izvirzīta kā prioritāte, līdz ar to laika trūkuma dēļ pārējo dokumentu sagatavošana tiek atlikta uz vēlāku laiku, kā arī netiek apzinātas visas grāmatvedības datorprogrammas priekšrocības, kas varētu atvieglot grāmatveža darbu.

Par grāmatvedības pakalpojumu nepietiekamo kvalitāti liecina arī Valsts ieņēmumu dienesta veikto pārbažu rezultāti, kas atklāj daudz neatbilstību patiesajai situācijai.

2014. gadā Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvalde pavisam veica 4866 tematiskās pārbaudes un to rezultativitāte bija 92% un rezultāti bija šādi:

- 1984 nodokļu maksātāji veica precizējumus deklarācijās EUR 2090,6 tūkst. apmērā;
- 91 tematiskajā pārbaudē tika precizēts nodokļu maksātāja pamatdarbības veids;
- Veiktas 2893 uzņēmumu grāmatvedības uzskaites pārbaudes, no kurām 2119 gadījumos konstatēti pārkāpumi. [34]

Ievērojamas izmaiņas grāmatvedības pakalpojumu nozarē, varētu rasties, sakarā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma grozījumiem, kas paredz, ka Mikrouzņēmums nav tiesīgs izvēlēties un būt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju, ja tas veic saimniecisko darbību vai komercdarbību Ministru kabineta noteiktajās nozarēs. [30]

Par šādu priekšlikumu balsoja deviņi klātesošie deputāti, no kuriem seši balsoja - par. Par to, kurām jomām un ar kādu pamatojumu liegt strādāt Mikrouzņēmumu nodokļa režīmā, vēl plānots lemt, taču tās varētu būt augsti kvalificētas jomas, piemēram, jurisprudences, grāmatvedība un biznesa konsultācijas. [33]

Latvijas Republikas grāmatvežu asociācija ir apkopojusi viedokļus par Mikrouzņēmumu likuma grozījumiem:

- Mikrouzņēmumu nodokļa (tālāk – MUN) maksāšanas režīma izmantošanas liegums grāmatvedības pakalpojumu sniedzējiem veicinās vienlaicīgu šo uzņēmumu sniedzamo pakalpojumu kvalitātes kritumu un pakalpojumu cenu kāpumu, kā arī grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju daļēju vai pilnīgu pāreju „ēnu” ekonomikā, un radīs apdraudējumu grāmatvedības pakalpojumu sniedošo uzņēmumu turpmākai darbībai.

- MUN maksāšanas režīma izmantošanas liegums konkrētām nozarēm (arī grāmatvedības nozarē) ir klāji diskriminējoša norma, kas attiecīgās nozarēs nostāda nepamatoti nelabvēlīgākos apstākļos kā citas nozares, un izkropļo konkurenci Latvijā, pasliktinot grāmatvedības nozares vispārējo stāvokli.
- Ņemot vērā mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu ierobežotus resursus, cenu kāpums grāmatvedības pakalpojumiem atstās būtisku iespaidu arī uz šo uzņēmumu darbību. Komersanti būs spiesti meklēt pakalpojumu sniedzējus, kas spēs nodrošināt grāmatvedības pakalpojumus par iepriekšējo cenu, bet to kvalitāte būs apšaubāma.
- Grāmatvedības pakalpojumu sniedzējiem, kas lems par labu darbības turpināšanai, sniegto pakalpojumu cenu līmeņa saglabāšanai būs pieejami tikai divi instrumenti – sniegto pakalpojumu kvalitātes mazināšana vai izmaksu, kas nepieciešami saimnieciskās darbības nodrošināšanai, samazināšana (izmaksu struktūras pārskatīšana).
- Bažas par grāmatvedības pakalpojumu kvalitātes kritumu ir saistītas ar to, ka grāmatvedības pakalpojumus sniedošajiem uzņēmumiem atliks aizvien mazāk finanšu resursu iekšējās kvalitātes kontroles sistēmas uzturēšanai un nodrošināšanai.
- Mikrouzņēmumu izmaksu optimizācija varētu būt saistīta ar darbavietu samazināšanu un bezdarba līmeņa palielināšanos valstī, sniegto pakalpojumu kvalitātes kritumu, kā arī pāreju „ēnu” ekonomikā, tas ir, apliekamo ienākumu slēpšanu, izmaksu mākslīgo palielināšanu, darba algu izmaksāšanu aploksnēs, kā arī ar citu nodokļu un izmaksu optimizēšanas mehānismu izmantošanu. [32]

Autore secina, ka apkopotajos viedokļos galvenokārt dominē pakalpojumu kvalitātes samazināšanās, līdz ar to tas ir būtisks drauds nozares attīstībai kopumā, jo arī šobrīd pakalpojumu kvalitāte tiek minēta kā problemātisks faktors.

Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācija min divus potenciālos variantus nozares uzraudzībai – viens no tiem būtu galvenā grāmatveža likuma koncepcijas attīstība, līdzīgi kā tas ir jau Lietuvā, apsverot iespēju eksamināciju, kvalitātes uzraudzību un tālākizglītību nodot kādai no nevalstiskajām organizācijām. Otrs iespējamais variants ir ar likumu noteikta ārpakalpojumu grāmatvedības sertifikācija. [28]

Autore piekrīt viedoklim, ka tieši ārpakalpojumu grāmatvedībai vajadzētu būt sertifikācijai, jo grāmatvežiem, kas darbojas šajā nozarē, ir jābūt kvalificētiem, jo grāmatvedības

ārpakalpojumu uzņēmumi apkalpo dažādu nozaru klientus, kuru darbības specifika ir atšķirīga.

2.2. Uzņēmuma vispārējs raksturojums

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Assistants to Business” reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 2004.gada 19.jūlijā. Uzņēmuma reģistrētais un apmaksātais pamatkapitāls ir 2845 *euro*. „Assistants to Business” pamatdarbība ir grāmatvedības pakalpojumu sniegšana. Pēc NACE klasifikatora 2. redakcijas šis darbības veids pieder pie M 69.20, kas saucas: „Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi; konsultēšana nodokļu jautājumos”

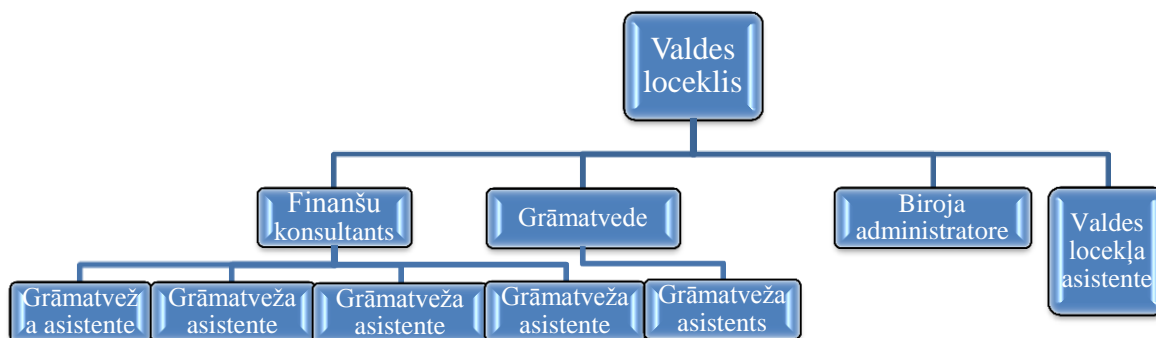
„Assistants to Business” ir grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmums. Tā misija ir nodrošināt augstas kvalitātes grāmatvedības pakalpojumus un konsultācijas, lai sniegtu klientiem iespēju koncentrēties uz savu pamatbiznesu, respektīvi, ļaut klientiem darīt to, kas viņiem vislabāk patīk un padodas, grāmatvedības kārtošanu atstājot SIA „Assistants to Business” darbinieku rokās. [38]

Uzņēmumam ir izveidots savs logo (skatīt 2.1 att.) , kā arī mājas lapa www.a2b.lv, kur dominē uzņēmuma izveidotais logo. Arī katram uzņēmuma darbiniekam e-pasts ir izveidots, izmantojot šo saīsinājumu „a2b”, piemēram darba autores e-pasts ir ineta.miza@a2b.lv.

2.1 .att. SIA „Assistants to Business” logo

Šobrīd uzņēmumā strādā 9 darbinieki, neskaitot vadītāju (skatīt 2.1 att.). Tā kā „Assistants to Business” ir mazs uzņēmums, tā organizatoriskā struktūra ir vienkārša. „Assistants to Business” priekšgalā ir tā vadītājs un valdes loceklis Tigrans Bagojans, kura padotībā ir visi darbinieki. Taču grāmatveža asistenti ir padotībā ne tikai uzņēmuma vadītājam, bet arī finanšu konsultantam un grāmatvedei. Tigrans Bagojans uzskata, ka pamatā uzņēmumus ir jāapkalpo grāmatvežu asistentiem, bet finanšu konsultanta un grāmatvedes uzdevums ir palīdzēt risināt un sniegt ieteikumus grāmatvežu asistentiem neskaidrajās lietās, kā arī pārbaudīt, vai darbs tiek veikts pareizi, tādā veidā nodrošinot grāmatvedības kontroli.

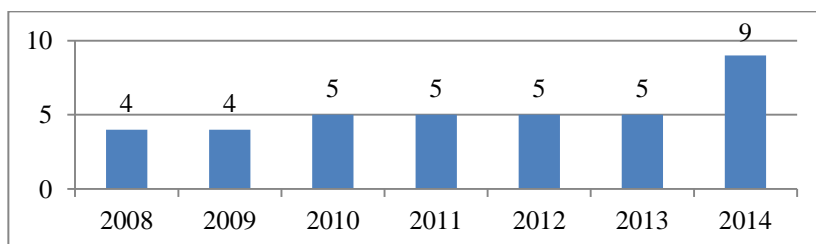

2.2 .att. SIA „Assistants to Business” organizatoriskā struktūra

*Autores veidots attēls

Uzņēmuma darbinieki sniedz grāmatvedības pakalpojumus vairāk kā 20 uzņēmumiem, no kuriem liela daļa ir uzņēmuma pastāvīgie klienti jau vairākus gadus. Uzņēmums sniedz šādus pakalpojumus:

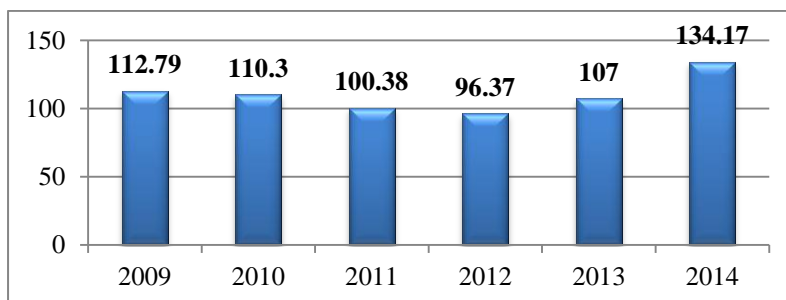
- **Grāmatvedības** – šajos pakalpojumos ietilpst funkcijas, kuras uzņēmumos parasti veic grāmatvedis vai finanšu departaments, tādas kā, grāmatvedības uzskaites kārtošana, obligāto atskaišu iesniegšana valsts iestādēm, finanšu analīze, vadības atskaites, konsultācijas nodokļu ,grāmatvedības un citos biznesa jautājumos;
- **Uzņēmumu reģistrācijas** – piedāvājot palīdzību uzņēmumu reģistrācijā Baltijas valstīs;
- **Gada pārskata sagatavošanas** – sagatavojot gada pārskatus gan pastāvīgajiem klientiem, gan klientiem, kuriem ir sava grāmatvedības nodaļa, bet, kuri uzskata, ka ārpalpojumu izmantošana finanšu atskaitēm ir efektīvāka;
- **Biznesa procedūru dokumentācijas** – sagatavojot vadības dokumentus, tādas kā, procedūras, instrukcijas, operāciju secību shēmas, pārbaudes veidlapas un konsultējot klientus par to, kā uzlabot biznesa kvalitāti;
- **Nodokļu un finanšu konsultācijas** – piedāvājot padomus un risinājumus attiecīgajos jautājumos;

2.3 .att. Vidējais nodarbināto skaits SIA Assistants to Business 2008.-2014.gadā*

*Autores veidots attēls, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

Uzņēmums laika posmā no 2008. – 2013.gadam ir nodarbinājis vidēji 4-5 darbiniekus, savukārt 2014.gadā uzņēmums nodarbina 9 darbiniekus (skatīt 2.3. att.), kas liecina par uzņēmuma attīstību.

2.4 .att. SIA Assistants to Business neto apgrozījums 2009.-2014.gadā (tūkst. EUR)*

*Autores veidots attēls, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

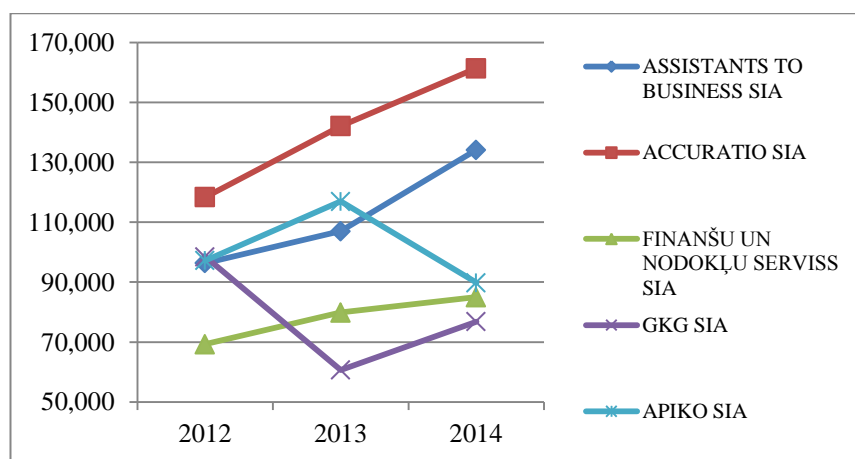
Darbinieku skaita pieaugums sekmējis uzņēmuma projektu attīstību, kas galarezultātā palielināja neto apgrozījumu par 25% sasniedzot 134,17 tūkst. *euro* (skatīt 2.4 att.), salīdzinot ar 2013. gadu. 2014. gadā uzņēmums turpināja vairākus iekšējās attīstības projektus, tādus kā, operatīvās un stratēģiskās vadības sistēmas pilnveidošana, rentabilitātes uzskaites un analīzes sistēmas izveidošana, kurus iepriekšējos periodos nebija izdevies realizēt. 2014. gadā šo projektu realizācija tika deleģēta uzņēmuma darbiniekiem, kuri veiksmīgi realizēja viņiem uzticētās projekta daļas, par kurām uzņēmās atbildību.

2.3. Konkurentu vispārējs raksturojums

Lai objektīvāk novērtētu uzņēmuma finansiālo stāvokli un finanšu koeficientus, ir lietderīgi veikt salīdzinājumu ar citiem grāmatvedības pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem, tāpēc šajā darba nodaļā tiek veikts konkurentu vispārējs raksturojums.

Par konkurējošajiem uzņēmumiem tika izvēlētas šādas SIA – ACCURATIO, FINANŠU UN NODOKĻU SERVISS, GKG un APIKO, kurām visām pamatkapitāls sastāv no 2 846 *euro* un tās savus pakalpojumus sniedz Rīgas reģionā.

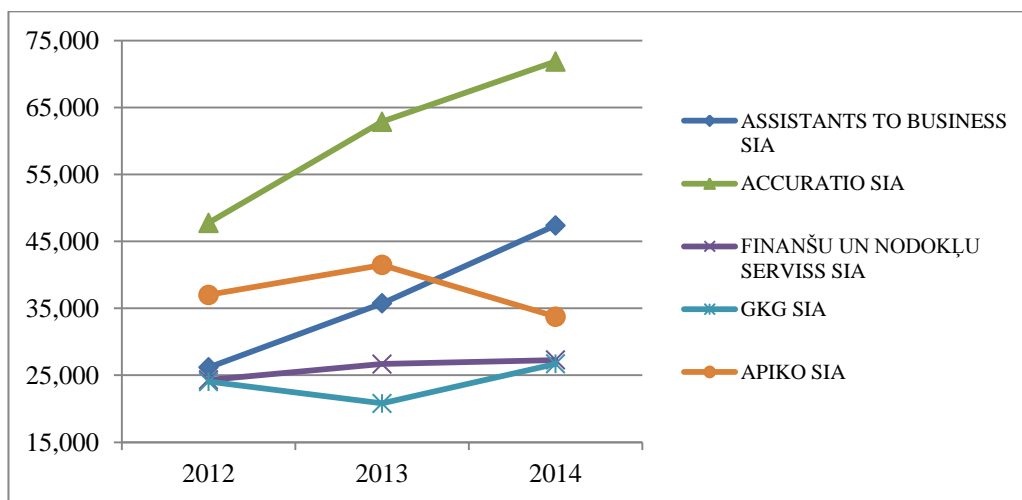
Lai novērtētu izvēlēto uzņēmumu darbības mērogu tiek salīdzināti tādi rādītāji, kā aktīvi, neto apgrozījums un darbinieku skaits (skatīt 2.5 -2.7. attēlus).

2.5 .att. Konkurējošo uzņēmumu neto apgrozījums 2012.-2014.gadā (EUR)*

*Autores veidots attēls, izmantojot uzņēmumu finanšu pārskatus

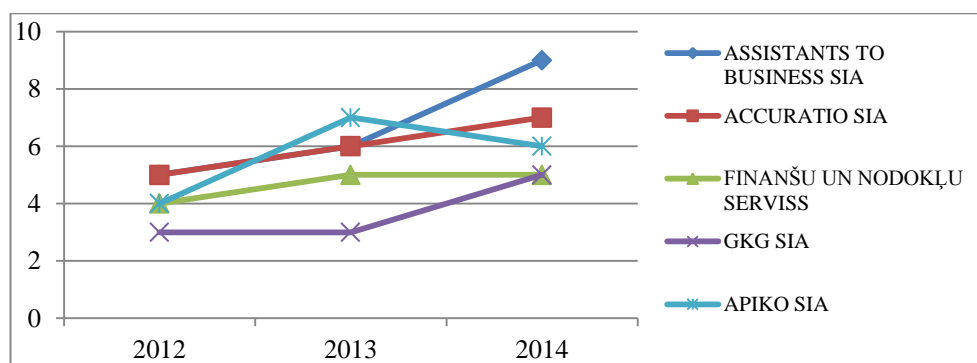
Pēc 2.5. attēlā apkopotās informācijas, autore secina, ka lielāko apgrozījumu visos 3 gados ir sasniedzis SIA Accuratio, savukārt zemākais rādītājs pēdējos divos gados ir SIA GKG. Konkurējošo uzņēmumu neto apgrozījumam ir tendence pieaugt, izņemot SIA Apiko, kuram 2014. gadā vērojams ievērojams neto apgrozījuma samazinājums. SIA Assistants to Business situācija, salīdzinot ar konkurentiem ir laba, vienīgi SIA Accuratio apgrozījums ir lielāks.

2.6.att. Konkurējošo uzņēmumu aktīvi 2012.-2014.gadā (EUR)*

*Autores veidots attēls, izmantojot uzņēmumu finanšu pārskatus

Pēc 2.6 attēlā apkopotās informācijas, autore secina, ka situācija ar konkurējošo uzņēmumu aktīvu lielumu ir ļoti līdzīga, augstākais rādītājs ir SIA Accuratio, savukārt zemākais rādītājs ir SIA GKG. Konkurējošo uzņēmumu aktīviem ir tendence pieaugt, izņemot SIA Apiko, kuram 2014. gadā vērojams samazinājums. SIA Assistants to Business situācija, salīdzinot ar konkurentiem ir laba, vienīgi SIA Accuratio aktīvi visos gados pārsniedz analizējamā uzņēmuma aktīvus.

2.7.att. **Konkurējošo uzņēmumu darbinieku skaits 2012.-2014.gadā***

*Autores veidots attēls, izmantojot uzņēmumu finanšu pārskatus

Pēc 2.7. attēla datiem, autore secina, ka darbinieku skaits 2012. un 2013. gadā konkurējošajiem uzņēmumiem ir ļoti līdzīgs, izņemot SIA GKG, kurš nodarbina 3 darbiniekus, tomēr 2014. gadā ir vērojamas lielākas atšķirības, sakarā ar SIA Assistants to Business darbinieku skaita pieaugumu līdz 9 darbiniekiem.

Izpētot SIA Assistants to Business konkurentu mājas lapas [39;40;41;42], autore secināja, ka konkurentiem ir izveidotas dažādas konkurences priekšrocības, kas var uzlabot to darbību, kā piemēram:

SIA Accuratio, izmantojot Twitter kontu, publicē dažādus jaunumus grāmatvedības jomā, kā arī darbojas nodibinājumā Latvijas Jauno uzņēmēju centrs „Jobs & Society”, kas var palielināt uzņēmuma atpazīstamību sabiedrībā;

SIA GKG ir Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras biedrs, kā arī Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācijas biedrs;

SIA Finanšu un nodokļu serviss arī ir Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācijas biedrs, kā arī Latvijas Nodokļu konsultantu asociācijas biedrs, kā arī uzņēmuma mājas lapā ir minēta informācija par cenu atvieglojumiem jaundibinātajiem uzņēmumiem 1. mēnesī.

Atšķirībā no SIA Assistants to Business mājas lapas konkurentu mājas lapās tiek izcelta darbinieku izglītība un kvalifikācija, kas, pēc autores domām, klientiem ir nozīmīgs faktors, kā arī ievietotas atsauksmes no esošajiem klientiem, kas arī var darboties kā labvēlīgs faktors konkrētā uzņēmuma pakalpojumu izvēlei.

Tāpat kā SIA Assistants to Business mājas lapai, arī konkurentiem tiek minēta informācija par civiltiesisko apdrošināšanu, kā arī mājas lapas tekstu iespējams lasīt arī angļu un krievu valodās.

SIA Assistants to Business atšķirīgā priekšrocība ir tāda, ka uzņēmums ir Lielbritānijas Tirdzniecības kameras Latvijā Sudraba loceklis.

3. SIA ASSISTANTS TO BUSINESS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS

3.1. Uzņēmuma vides analīze

Lai uzņēmums varētu veiksmīgi darboties, ir jānovērtē faktori un apstākļi, kas ietekmē uzņēmuma darbību un tās efektivitāti, lai uzņēmums varētu pielāgoties konkrētajai situācijai, un atbilstoši šai situācijai varētu sasniegt izvirzītos mērķus. Novērtējot, uzņēmuma darbību ietekmējošos faktoros, ir jāanalizē divas vides, gan iekšējā, gan ārējā, ko autore ir veikusi, izmantojot SVID analīzes matricu, un konkurences vides novērtēšanai izmantojot M. Portera piecu spēku modeli.

3.1. tabula

SIA Assistants to Business SVID analīzes matrica*

	Iekšējās vides faktori	Ārējās vides faktori
Labvēlīgi ietekmējošie faktori	Stiprās puses	Iespējas
	<ul style="list-style-type: none"> - Izveidojies pastāvīgo klientu loks - Darbinieku kvalifikācija - Darbinieku kontrole - Konkurētspējīgi pakalpojumi - Pakalpojumu sniegšana ārvalstu uzņēmumiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Iegūt kvalificētus un prasmīgus darbiniekus - Izmantot jaunākās tehnoloģijas - Atrast sadarbības partnerus - Latvijas tirgus attīstība - Iegūt klientus, pastiprinot mārketinga aktivitātes
Nelabvēlīgi ietekmējošie faktori	Vājās puses	Draudi
	<ul style="list-style-type: none"> - Nepietiekami finansu resursi - Liela konkurence - Bieža darbinieku mainība - Darbinieku apmācības - Atpazīstamības trūkums 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunu konkurentu parādīšanās - Nelabvēlīgas demogrāfiskās izmaiņas - Patērētāju maksātspējas samazināšanās - Patērētāju prasību pieaugums - Izmaiņas likumdošanā

*Autores veidota tabula

Kā galvenās SIA Assistants to Business stiprās puses autore min:

Pastāvīgo klientu loks- šobrīd uzņēmumam ir vairāk nekā 20 pastāvīgie klienti, kurus uzņēmums apkalpo jau vairākus gadus;

Pakalpojumu sniegšana ārvalstu uzņēmumiem – uzņēmums apkalpo ne tikai Latvijas uzņēmumus, bet arī Lietuvas, Polijas, Amerikas Savienoto Valstu un citus, un kā tiek minēts uzņēmuma mājas lapā, tad SIA Assistants to Business tiek attīstīta kā starptautiskā kompānija.

Darbinieku kvalifikācija un kontrole – uzņēmumā šobrīd strādā darbinieki, kuriem ir vai nu iepriekšējā pieredze grāmatvedības pakalpojumu sniegšanā, vai arī attiecīgā izglītība, kas apliecina viņu kvalifikāciju. Kā arī uzņēmumā pastāv kontrole, jeb tā saucamais „četrus acu” princips, kad vienu klientu apkalpo divi darbinieki – grāmatvedis un grāmatveža asistents, tomēr šāda sistēma diemžēl nepastāv visu klientu apkalpošanā, tomēr, autore uzskata, ka to vajadzētu nodrošināt visiem klientiem, jo tādējādi tiek nodrošināta augsta pakalpojuma kvalitāte, kas ietekmē klienta apmierinātību ar sniegtajiem pakalpojumiem. Autore uzskata, ka klientu apmierinātība ir būtisks faktors uzņēmuma turpmākajā pastāvēšanā – apmierināts klients nemeklēs citu pakalpojumu sniedzēju un tirgū neizplatīs negatīvas ziņas par uzņēmumu, t.i., uzņēmuma reputācija necietīs. Kā arī, ja klients būs īpaši apmierināts, tas, iespējams, ieteiks SIA Assistants to Business vēl kādam uzņēmumam, tādējādi paplašinot uzņēmuma klientu loku.

Konkurētspējīgi pakalpojumi – konkurence grāmatvedības sniegtajiem pakalpojumiem ir liela, un tā kā uzņēmuma sniegtie pakalpojumi ir kvalitatīvi, autore uzskata, ka tie ir konkurētspējīgi.

Kā galvenās SIA Assistants to Business vājās puses autore min:

Nepietiekami finanšu resursi – uzņēmuma finanšu resursi ir ierobežoti, tam ik pa laikam nākas saskarties ar naudas līdzekļu trūkumu, līdz ar to arī attīstības iespējas ir ierobežotas, ja tām ir nepieciešams ieguldīt papildus lielus naudas līdzekļus.

Liela konkurence – uzņēmumam ir daudz konkurentu, un daži no tiem klientu vērtējumā ir pievilcīgāki, jo uzņēmums savā darbības laikā ir zaudējis klientus, tāpēc, ka tie izvēlējušies citu pakalpojumu sniedzēju.

Bieža darbinieku mainība un darbinieku apmācības – gandrīz katru gadu uzņēmums zaudē kādu vērtīgu darbinieku, kā tas tiek minēts uzņēmuma vadības ziņojumos. Tomēr 2014. gada laikā no iepriekšējiem 6 darbiniekiem uzņēmumā darbu turpina tikai 2 darbinieki, kas nozīmē, ka šobrīd uzņēmumā strādā 7 jauni darbinieki, jo kopējais darbinieku skaits tagad ir 9. Bieža darbinieku mainība nozīmē, ka uzņēmuma esošajiem darbiniekiem ir jāapmāca jaunie darbinieki, kam ir nepieciešams laiks un izmaksas, līdz ar to var rasties situācija, kad kāda klienta vajadzība netiek laicīgi izpildīta, un tas negatīvi ietekmē klientu attieksmi pret

uzņēmumu. Kā arī autore uzsver, ka visas konkrētā uzņēmuma apkalpošanas nišas īsā laika periodā nav iespējams iemācīt, līdz ar to palielinās kļūdīšanās iespējas varbūtība.

Atpazīstamības trūkums – uzņēmums klientus galvenokārt iegūst caur valdes locekļa kontaktiem, klientu piesaistīšanai īpašas aktivitātes netiek veiktas. Uzņēmumam ir izveidota mājas lapa, kurā var iepazīties ar sniegtajiem pakalpojumiem, bet par pakalpojumu cenu, vai tās veidošanos nekas nav minēts, bet autore uzskata, ka šāda informācija potenciālajiem klientiem ir nozīmīga. Uzņēmums piedalās augstskolu organizētajās Karjeras dienās, bet tas ir ar mērķi piesaistīt praktikumus, kas nākotnē varētu kļūt par labiem uzņēmuma darbiniekiem, jo tā kā uzņēmumā ir liela darbinieku mainība, tas var kalpot kā drošības garantija. Uzņēmumam būtu nepieciešams paplašināt savu mārketinga aktivitāšu loku, izmantojot sociālos tīklus, vai, piemēram, sponsorējot kādu labdarības pasākumu, kaut vai ar nelielu naudas summu.

Kā galvenās ārējās vides iespējas autore min:

Iespēja iegūt kvalificētus un prasmīgus darbiniekus – Latvijā ir vairākas augstākās izglītības iestādes, kuras sagatavo grāmatvedības speciālistus, līdz ar to, piedāvājot prakses iespējas, uzņēmums var iegūt sev apzinīgus un prasmīgus darbiniekus.

Izmantot jaunākās tehnoloģijas – tehnoloģijas attīstās, tajā skaitā arī grāmatvedības programmas, kuras izmantojot, dažādas grāmatvedības procedūras var veikt īsākā laika posmā, kas paver iespēju ietaupīt laiku, kuru var izmantot jauna klienta apkalpošanai.

Atrast sadarbības partnerus – uzņēmums var savā darbībā sadarboties ar citiem līdzīgiem uzņēmumiem, piemēram, juridisko pakalpojumu sniedzējiem, kā to dara izpētītie uzņēmuma konkurenti.

Latvijas tirgus attīstība - palielinoties uzņēmumu skaitam, palielinās potenciālo klientu skaits, jo visiem uzņēmumiem ir nepieciešams kārtot grāmatvedību.

Iegūt klientus, pastiprinot mārketinga aktivitātes - uzņēmumam ir iespēja piesaistīt klientus, padarot sava uzņēmuma vārdu atpazīstamāku Latvijā.

Kā galvenos ārējās vides trūkumus autore min:

Jaunu konkurentu parādīšanās – Latvijā uzņēmumu dibināt nav sarežģīti, un kā liecina Lursoft 2013. gada pētījums, sadalījumā pa nozarēm visbiežāk mazkapitāla SIA savu pamatdarbību izvēlējušās saistīt ar uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumu sniegšanu un konsultēšanu nodokļu jautājumos.

Nelabvēlīgas demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās var uzņēmumu ietekmēt divējādi, līdz ar to samazinās potenciālo uzņēmēju skaits, kā arī samazinās potenciālo kvalificēto darbinieku skaits.

Patērētāju maksātspējas samazināšanās – tā var izraisīt uzņēmuma klientu izvēli, izmantot lētākus pakalpojumus, ja tādus piedāvā konkurents un pat izraisīt uzņēmuma darbības pārtraukšanu – SIA Assistants to Business ir veicis savu klientu likvidācijas procesus.

Patērētāju prasību pieaugums – tā kā mūsdienās bieži vien uzņēmumu vadītāji ir zinoši grāmatvedības un finanšu jomā, tad viņu prasības sagatavoto atskaišu un citas informācijas ziņā var pieaugt, un grāmatvedības ārpakalpojumu uzņēmumam jāspēj apmierināt šīs prasības.

Izmaiņas likumdošanā – ja likumdošana paredzēs stingrākus nosacījumus uzņēmumu dibināšanai, tad tas samazinās potenciālo klientu skaitu.

Jebkuru uzņēmumu lielākā vai mazākā mērā ietekmē konkurence. Konkurences vide satur spēkus, kas darbojas jebkurā nozarē un tie ir klienti, piegādātāji, konkurenti un aizstājējpreces vai pakalpojumi. Konkurences vidi autore novērtē, izmantojot pirmajā darba nodaļā izpētītos M. Portera piecus konkurences spēkus.

Tirgū darbojošos uzņēmumu savstarpējā konkurence – kā jau autore minēja, analizējot SVID matricā iekļautos ārējās vides draudus, tad grāmatvedības pakalpojumus sniedzošo uzņēmumu skaits ir liels, ar tendenci pieaugt, līdz ar to konkurence ir intensīva.

Jaunu dalībnieku potenciālās ienākšanas draudi kā konkurences spēks – Jauniem dalībniekiem ienākt nozarē ir viegli, jo nav nepieciešams liels kapitāla apjoms, tomēr, lai gūtu panākumus, jaunajiem dalībniekiem ir jābūt spējīgiem pārliecināt klientus izmantot viņu sniegtos pakalpojumus, piemēram, piedāvājot zemāku cenu nekā citiem.

Aizvietotājproduktu parādīšanās draudi kā konkurences spēks – Grāmatvedības pakalpojumiem nav līdzvērtīgu aizvietotājpakalpojumu.

Piegādātāju ekonomiskās iespējas un rīcība tirgū kā konkurences spēks- grāmatvedības pakalpojumu uzņēmumi nav atkarīgi no dažiem piegādātājiem, jo tie iegādājas tādas preces, kā kancelejas preces, biroja ierīces, pērk interneta pakalpojumus, kam ir daudz piegādātāju, līdz ar to piegādātājs nevar ietekmēt cenu.

Pircēju ekonomiskās iespējas un rīcība tirgū kā konkurences spēks – klientiem ir liela ietekme, jo uzņēmumu skaits, kas sniedz grāmatvedības pakalpojumus ir liels, un klients var izvēlēties sev pieņemamāko pakalpojumu sniedzēju gan cenas, gan kvalitātes ziņā.

Kopumā, autore secina, ka konkurence ir liela un pastāv liels pircēju spēks, līdz ar to uzņēmumam galvenokārt jāpievērš uzmanība darbinieku zināšanu papildināšanai, lai tiktu nodrošināta augsta kvalitāte, kā arī vairāk jāizmanto dažādas mārketinga aktivitātes, lai paplašinātu klientu loku un tādā veidā palielinātu konkurētspēju. Uzņēmumam ir nepieciešama laba darbinieku komanda, lai tas būtu gatavs konkurences cīņai.

3.2. Uzņēmuma bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze

Lai noteiktu finanšu rādītāju izmaiņu tendences gan absolūtos, gan relatīvos skaitļos, autore veikusi uzņēmuma bilances un Peļņas vai zaudējuma aprēķina horizontālo analīzi par laika posmu no 2009. līdz 2014. gadam.

Horizontālā analīze tiek veikta izmantojot teorētiskajā daļā ietvertās [1.1.] un [1.2.] formulas un attēlota 3.2.tabulā. Par bāzes periodu tiek pieņemts iepriekšējā perioda attiecīgais finanšu rādītājs, tādējādi izpētot, kā gada laikā ir izmainījies attiecīgais finanšu rādītājs un kādas ir izmaiņu tendences – pozitīvas vai negatīvas.

3.2. tabula

SIA Assistants to Business bilances aktīva horizontālā analīze 2009. – 2014.gadā*

	2010/2009		2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013	
	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)
AKTĪVI										
<u>Ilgtermiņa ieguldījumi</u>										
<u>Nemateriālie ieguldījumi</u>										
Koncesijas, patenti, licences	-1014	-56,12	-793	-100,00	231	0,00	-26	-11,26	-23	-11,22
<u>Pamatlīdzekļi</u>										
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	313	0,00	144	46,01	293	64,11	-262	-34,93	-262	-53,69
Iekārtas un mašīnas	-64	-4,25	-1441	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	7692	77,33	-4993	-28,31	-2414	-19,09	-1703	-16,64	-3165	-37,11
Kopā pamatlīdzekļi	7941	69,34	-6291	-32,44	-2121	-16,19	-1965	-17,89	-3427	-38,01
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	6926	52,23	-7083	-35,09	-1891	-14,43	-1990	-17,75	-3450	-37,41
<u>Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi</u>										
Pārējie ilgtermiņa ieguldījumi	349	0,00	-349	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kopā Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi	349	0,00	-349	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Debitori										

3.2. tabulas turpinājums

Pircēju un pasūtītāju parādi	2722	33,59	-5488	-50,70	-3743	-70,13	-1083	-67,94	19210	3759,30
Citi debitori	-499	-21,80	3375	188,55	-3847	-74,48	-556	-42,19	1624	213,12
Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai	-16162	-100,00	0		4572		10757	235,28	3156	20,59
Nākamo periodu izmaksas	-84	-5,74	-545	-39,49	-297	-35,57	827	153,72	-691	-50,62
Uzkrātie ieņēmumi	960	30,95	-3261	-80,28	5491	685,52	-6292	-100	286	100,00
Kopā debitori	-13063	-41,97	-5919	-32,78	2174	17,91	3654	25,53	23586	131,27
Nauda	5374	44,64	-13322	-76,51	-3441	-84,11	7896	1214,77	-8490	-99,34
Kopā apgrozāmie līdzekļi	-7341	-17,01	-19590	-54,69	-1266	-7,80	11550	77,19	15095	56,93
KOPĀ AKTĪVI	-414	-0,73	-26673	-47,63	-3158	-10,77	9560	36,52	11645	32,59

*Autores veidota tabula

Pēc veiktajiem aprēķiniem, kas apkopoti 3.2 tabulā, autore secina, ka kopumā ilgtermiņa ieguldījumiem vērojams pieaugums vienīgi 2010. gadā par 52,23 %, kas ir sakarā ar pārējo pamatlīdzekļu un inventāra iegādi, savukārt sākot no 2011. gada ir tendence samazināties. Šis samazinājums nav vērtējams negatīvi, jo tas nav radījis draudus uzņēmuma finansiālai stabilitātei, jo samazinājums ir sakarā ar pamatlīdzekļu nolietojumu un nolietojušos pamatlīdzekļu izslēgšanu, kā arī ar pārdošanu 2011. gadā. Lai arī kopumā ilgtermiņa ieguldījumiem vērojams samazinājums, jāuzsver, ka ne tikai pārējo pamatlīdzekļu un inventāra palielinājums 2010. gadā par 7692 euro jeb 77.33 % ir ievērojams ieguldījums uzņēmuma attīstībā, bet katru pārskata gadu uzņēmums ir iegādājies jaunus pamatlīdzekļus aptuveni 4000 euro vērtībā (attiecīgi 2011. gadā 4703 euro, 2012. gadā 3590 euro, 2013. gadā 4520 euro, 2014. gadā 3176 euro), kas liecina par to, ka uzņēmums attīstās.

Debitoriem laika periodā no 2009. līdz 2011. gadam vērojama tendence samazināties, savukārt sākot no 2012. gada ir vērojams pieaugums, attiecīgi 17.91 % 2012. gadā, 25.54 % 2013. gadā un ievērojams pieaugums 2014. gadā par 131,27%. Pieauguma iemesls 2012. gadā saistās ar īstermiņa aizdevumiem uzņēmuma vadībai 4572 euro apmērā un uzkrāto ieņēmumu pieaugumu par 685.52 % jeb 5491 euro, savukārt 2013. gadā tas saistāms ar īstermiņa aizdevumiem vadībai pieaugumu par 235.28 % jeb 10757 euro un nākamo periodu izmaksu pieaugumu par 828 euro. Savukārt pieaugums 2014. gadā galvenokārt saistāms ar ievērojamu pircēju un pasūtītāju parādu pieaugumu par 19 210 euro un citu debitoru palielinājumu par 1 624 euro.

Pircēju un pasūtītāju parādiem sākot ar 2011. gadu ir vērojama tendence samazināties, taču tā kā arī Neto apgrozījumam šinī periodā ir tendence samazināties tas nav vērtējams pozitīvi, kā arī 2011. gadā samazinājums ir saistāms arī ar uzkrājumu šaubīgiem debitoriem palielinājumu par 812 *euro*, kas ir vērtējams negatīvi, jo liecina par klientu maksāspējas pasliktināšanos. Vienīgi 2013. gada pircēju parādu samazinājums ir vērtējams pozitīvi, jo 2013. gadā ir vērojams Neto apgrozījuma pieaugums par 11.03 % jeb 10627 *euro*. Ievērojamais pircēju parādu palielinājums 2014. gadā ir vērtējams gan pozitīvi, gan negatīvi, jo tas ir veicinājis Neto apgrozījuma pieaugumu par 25%, bet tas liecina arī par nepilnīgu debitoru uzskaiti un kontroli, ko būtu nepieciešams pilnveidot.

Naudas līdzekļiem 2011. un 2012. gadā vērojams samazinājums attiecīgi 76.51 % un 84.11 % , kas ir vērtējams negatīvi, jo arī Neto apgrozījumam šajos gados ir tendence samazināties. Savukārt 2013. gadā vērojams ievērojams naudas līdzekļu atlikuma pieaugums 7896 *euro* apmērā, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, ir 13 reizes vairāk, kas ir vērtējams pozitīvi. Tomēr 2014. gadā atkal ir vērojams samazinājums, kas ir 99,34 % apmērā, kas, lai gan neto apgrozījums ir pieaudzis, tomēr lielākā mērā ir vērtējams negatīvi, jo uzņēmumam pazeminās likviditāte, un ir nepietiekama debitoru kontrole.

Kopumā aktīviem no 2009.-2012.gadam ir vērojams samazinājums, taču 2013. gadā ir pieaugums par 36.52 % jeb 9560 *euro*, kā arī 2014. gadā vērojams pieaugums par 32,59 % jeb 11 645 *euro*, kas ir vērtējams pozitīvi un liecina par uzņēmuma attīstību, taču tā kā laika periodā no 2010. līdz 2012. gadam uzņēmuma peļņai ir tendence samazināties, tad, lai noskaidrotu apstākļus, kas to ir veicinājuši, nepieciešams analizēt arī Bilances pasīva un Peļņas vai zaudējumu aprēķina izmaiņas un arī struktūru.

3.3. tabula

Assistants to Business SIA bilances pasīva horizontālā analīze 2009.-2014. gadā*

	2010/ 2009		2011/ 2010		2012/ 2011		2013/ 2012		2014/ 2013	
	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)
PAŠU KAPITĀLS UN SAISTĪBAS										
Akciju vai daļu kapitāls	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pārskata gada nesadalītā peļņa	4109	11,55	-31397	-79,1	-1598	-19,31	3527	52,81	-2229	-21,84
Kopā Pašu kapitāls	4110	10,70	-31397	-73,8	-1598	-14,37	3527	37,03	-2229	-17,08
Ilgtermiņa kreditori										
Atliktais UIN	444	62,89	-1150	-100						

3.3.tabulas turpinājums

Īstermiņa kreditori										
Citi aizņēmumi	2844		-2844	-100						
Parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem	1514	164,4	-1169	-48,01	394	31,12	-209	-12,59	524	36,11
Parādi radniecīgajām sabiedrībām					9320	100	711	7,63	5801	57,83
Nodokļi un VSAOI	-1970	-54,60	445	27,17	-346	-16,61	3330	191,7	724	14,29
Pārējie kreditori	-6296	-87,12	559	60,04	-1238	-83,09	58	23,02	1887	608,71
Nākamo periodu ieņēmumi			396	100	-46	-11,62	-350	-100	6500	100,00
Neizmaksātās dividendes	-1322	-36,94	7702	341,3	-9959	-100				
Uzkrātās saistības	263	13,36	784	35,13	315	10,44	2493	74,84	-1562	-26,82
Kopā Īstermiņa kreditori	-4968	-28,71	5874	47,62	-1560	-8,57	6033	36,23	13874	61,16
Kopā Kreditori	-4523	-25,12	4724	35,03	-1560	-8,57	6033	36,23	13874	61,16
KOPĀ PAŠU KAPITĀLS UN SAISTĪBAS	-414	-0,73	-26673	-47,63	-3158	-10,77	9560	36,52	11645	32,59

*Autores veidota tabula

Pēc veiktajiem aprēķiniem un 3.3. tabulas informācijas autore secina, ka kopumā līdzekļu avotu lielumam ir tendence samazināties, vienīgi 2013. un 2014. gadā ir vērojami pieaugumi par apmēram 30 %, taču ir svarīgi noskaidrot, vai to ir ietekmējis Pašu kapitāls vai kreditori. Uzņēmumā pašu kapitāla izmaiņas saistās vienīgi ar pārskata gadā nesadalītās peļņas izmaiņām, tādējādi pašu kapitāla pieaugums ir vērtējams pozitīvi. Pašu kapitāla pieaugums sakarā ar nesadalītās peļņas pieaugumu ir vērojams 2010. un 2013. gadā, savukārt 2011., 2012. un 2014. gadā pašu kapitāls ir samazinājies sakarā ar uzņēmuma peļņas samazināšanos, kas ir vērtējams negatīvi, jo norāda uz finansiālā stāvokļa pasliktināšanos.

Īstermiņa kreditoriem 2010. gadā un 2012. gadā ir vērojams samazinājums, attiecīgi par 28.71 % 2010. gadā un par 8.57 % 2012. gadā, kas ir vērtējams pozitīvi. Savukārt 2011. gadā ir vērojams īstermiņa kreditoru palielinājums par 47,62%, kas ir vērtējams negatīvi, jo liels saistību palielinājums, jo īpaši īstermiņa saistību norāda uz nespēju savlaicīgi norēķināties, kas nozīmē finanšu riska līmeņa pieaugumu. 2011. gada īstermiņa saistību pieaugums galvenokārt saistāms ar neizmaksāto dividenžu pieaugumu par 341.25% jeb 7702 euro. Savukārt 2013. gada pieaugums galvenokārt saistāms ar nodokļu parādu pieaugumu par 191.71% jeb 3 330 euro., kas ir vērtējams negatīvi, jo abi šie pieaugumi norāda uz nespēju savlaicīgi norēķināties ar kreditoriem. Arī 2014. gadā vērojams pieaugums par 61,16 %, un tas saistāms galvenokārt ar uzkrātajiem ieņēmumiem 6 500 euro apmērā, kā arī ar parādiem radniecīgajām sabiedrībām pieaugumu par 5 801 euro.

Lai novērtētu, kā ir izmainījušies finanšu pārskata posteņi, kas ietekmē uzņēmuma saimnieciskās darbības gala rezultātu, autore veikusi uzņēmuma peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālo analīzi par pētāmo laika periodu. Analīzes rezultātus autore apkopojusi 3.4. tabulā.

3.4. tabula

Assistants to Business SIA peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2009.-2014.gadā*

	2010/2009		2011/2010		2012/2011		2013/2012		2014/2013	
	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)	Izmaiņas (EUR)	Izmaiņas (%)
Neto apgrozījums	-2493	-2,21	-9922	-9,00	-4002	-3,99	10627	11,03	27173	25,40
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-408	-1,16	19866	56,98	-8129	-14,85	8663	18,59	31221	56,49
Bruto peļņa vai zaudējumi	-2084	-2,69	-29788	-39,49	4126	9,04	1965	3,95	-4048	-7,82
Administrācijas izmaksas	-5996	-17,35	4755	16,65	13996	42,02	-8889	-18,79	90	0,23
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi					6239	100	-6239	-100	1	100,00
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	141		3620	2567,4	-3761	-100,00	0			
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	26	19,26	273	169,57	-434	-100,00	0		735	100,00
Peļņa pirms procentu maksājumiem	3796	8,81	-37889	-80,79	-303	-3,36	4614	53,01	-3402	-25,54
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-60	-77,92	108	635,29	63	50,40	60	31,91	-192	-77,42
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	3856	8,96	-37997	-81,05	-366	-4,12	4554	53,48	-3210	-24,56
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	-486	-6,71	-5007	-74,06	83	4,73	1027	55,91	-981	-34,25
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	-232	109,43	1594	-	359,01	-1150	-100,00			
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	4109	11,55	-31397	-79,14	-1598	-19,31	3527	52,81	-2229	-21,84

*Autores veidota tabula

Pēc veiktajiem aprēķiniem un 3.4. tabulas datiem autore secina, ka neto apgrozījumam līdz pat 2012. gadam ir tendence samazināties, kas ir vērtējams negatīvi. Tomēr sākot no 2013. gada ir vērojams neto apgrozījuma palielinājums, kas saistīts ar liela projekta uzņemšanos, sagatavojot vairāku uzņēmumu finanšu budžetus priekš viena no Latvijas lielākajiem konsultāciju uzņēmumiem, kā arī sakarā ar dažu nozīmīgu klientu iegūšanu.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām vērojams ievērojams pieaugums 2011. gadā par 56.98% jeb 19866 *euro*, kas saistīts ar apakšuzņēmumu pakalpojumu, kā piemēram, juridisko konsultāciju un reklāmas plāna izstrāde, izmaksu pieaugumu par 18193 *euro*, un tas ir vērtējams negatīvi, jo šajā periodā ir neto apgrozījuma samazinājums. Kā arī ražošanas

izmaksu pieaugums vērojams 2013. gadā par 18.59 % un 2014. gadā par 56,49 % , kas arī ir vērtējams negatīvi, jo pieaugums ir lielāks nekā attiecīgo periodu Neto apgrozījuma pieaugums, attiecīgi 11,03 % 2013. gadā un 25,40% 2014. gadā.

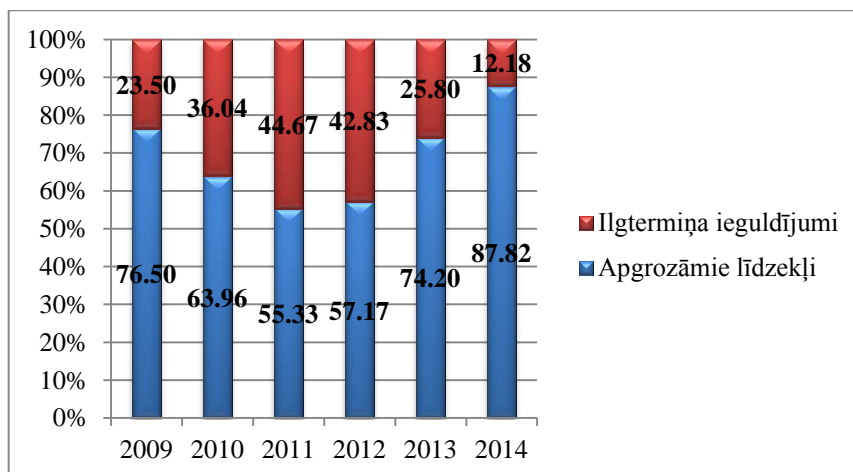
Procentu maksājumiem ir tendence palielināties, taču, tas uzņēmumam draudus nerada, jo aizņēmumi ir saņemti no radniecīgajām sabiedrībām, un procentos maksājamās summas visā analizējamā laika periodā ir mazas, no 56 līdz 248 *euro*.

Uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultāts laika posmā no 2009.-2014. gadam ir peļņa, kas ir vērtējams pozitīvi. Taču salīdzinot ar 2009. un 2010. gadu, nākamajos gados peļņa ir ievērojami mazāka, attiecīgi 5 reizes mazāka jeb par 31397 *euro* mazāka 2011. gadā, 6 reizes mazāka 2012. gadā un 4 reizes mazāka 2013. gadā. Tomēr 2013. gada peļņas lieluma izmaiņas ir pozitīvi vērtējamas, jo 2013. gada peļņa salīdzinot ar 2012. gadu ir palielinājusies par 52.81% sasniedzot 10 206 *euro* apmēru. Tomēr šī tendence nav saglabājusies 2014. gadā, jo sakarā ar darbaspēka izmaksu pieaugumu SIA Assistants to Business peļņa ir samazinājusies par 21,84%, sasniedzot 7 977 *euro* apmēru.

3.3. Uzņēmuma bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālā analīze

Lai novērtētu uzņēmuma līdzekļu un to avotu struktūru un tās izmaiņas, kā arī novērtētu izmaiņu tendences laika periodā no 2009.līdz 2014.gadam, autore veica finanšu pārskatu vertikālo analīzi. Analīzes rezultāts tiek izteikts relatīvos lielumos (% un % punkti) . Bilances vertikālajā analīzē par pētāmā objekta kopsummu tiek pieņemta bilances kopsumma attiecīgajā gadā, savukārt Peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālajā analīzē pētāmā objekta kopsumma ir attiecīgā gada Neto apgrozījuma vērtība.

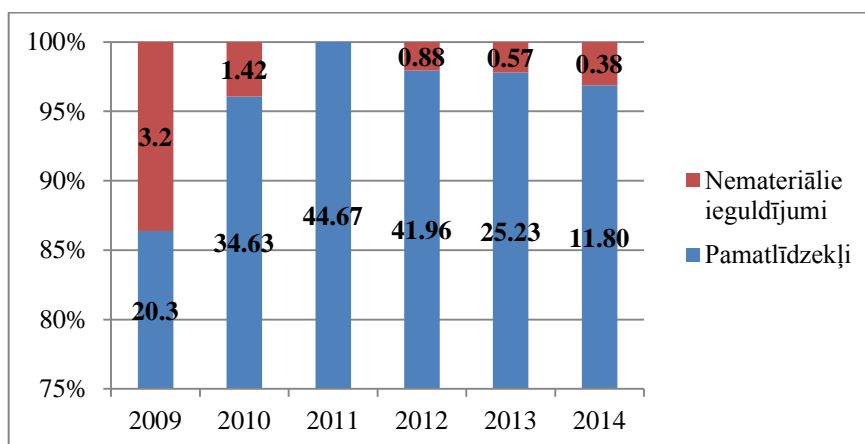
Bilances vertikālajā analīzē iegūtie rezultāti tika apkopoti tabulā, kas ievietota 1. un 2. pielikumā, taču, lai uzskatāmāk parādītu svarīgāko bilances posteņu struktūras izmaiņas, autores apkopotie dati attēloti arī grafiskā veidā.(skatīt 3.1. - 3.6. attēlus.)

3.1.att. SIA Assistant to Business bilances aktīva struktūra 2009.-2014.gadā (%) *

*Autores veidots attēls

Pēc 3.1. attēla datiem autore secina, ka uzņēmuma aktīvu struktūrā lielāks īpatsvars ir aprozāmajiem līdzekļiem, taču aprozāmo līdzekļu īpatsvaram ir tendence samazināties līdz 2011.gadam, pēc tam ir vērojams neliels pieaugums 2012.gadā, tas ir par 1,84 %punkti un pieaugums 2013. (17.03 % punkti) un 2014. gadā (13,62 %punkti). Laika periodā no 2009. līdz 2011. gadam pieauga ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars, kas liecina par to, ka uzņēmums attīstās. Savukārt tā kā pēdējos trijos analizējamajos gados pieaug aprozāmo līdzekļu īpatsvars, ir svarīgi noteikt, kādu faktoru ietekmē ir notikušas šīs izmaiņas. Lai novērtētu, vai šim pieaugumam vai samazinājumam ir pozitīvs efekts, autores aprēķinātās ilgtermiņa ieguldījumu un aprozāmo līdzekļu struktūras attēlotas 3.2. un 3.3. attēlos.

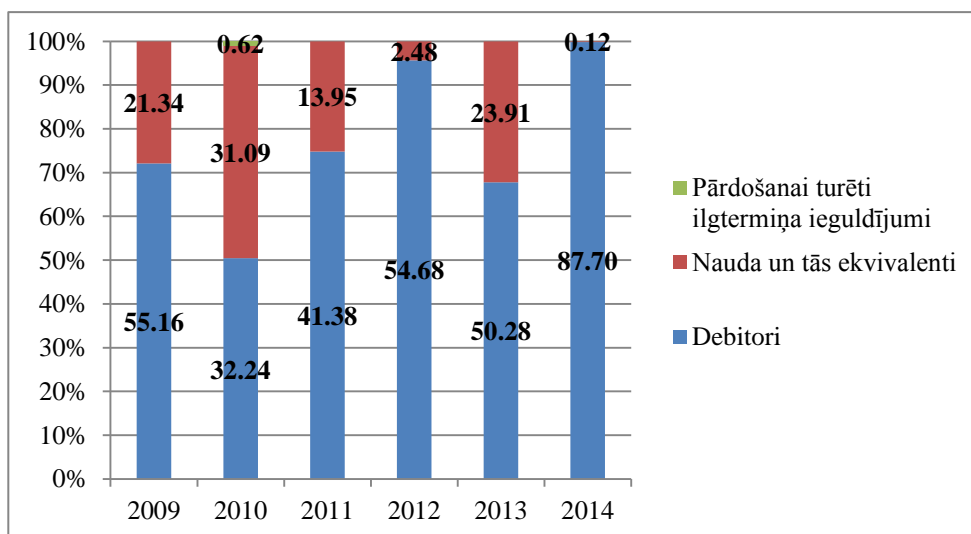

3.2.att. SIA Assistant to Business ilgtermiņa ieguldījumu struktūra 2009.-2014.gadā(%)*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.2. attēla datiem autore secina, ka ilgtermiņa ieguldījumu struktūrā vislielākais īpatsvars ir pamatlīdzekļiem (12 -45%), tātad ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvara palielinājums ir vērtējams pozitīvi, jo tas liecina par uzņēmuma jaudu palielināšanu, kā rezultātā uzņēmums

attīstās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir tendence samazināties, kas ir attiecināms uz nemateriālās vērtības samazināšanos, taču 2012. gadā tika iegādātas jaunas atjauninātas datorprogrammas, kas ir vērtējams pozitīvi, jo tas palielināja darba efektivitāti, nodrošinot lielāku darba automatizāciju.

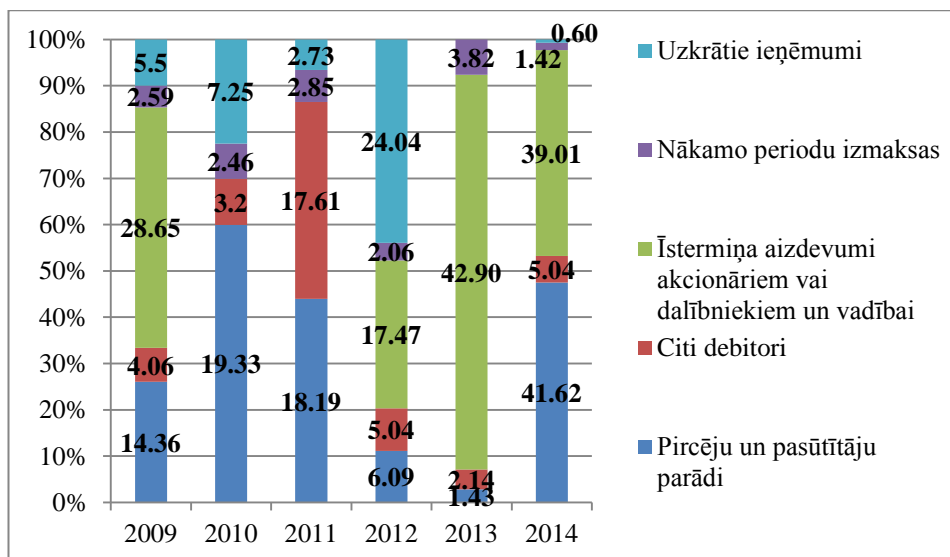
3.3. att. SIA Assistants to Business apgrozāmo līdzekļu struktūra 2009.-2014.gadā (%)*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.3. attēla datiem autore secina, ka apgrozāmo līdzekļu struktūrā lielāko īpatsvaru veido debitori, tātad palielinājums ir vērtējams negatīvi, jo naudas līdzekļi samazinās, līdz ar to pazeminās uzņēmuma maksātspēja, vismazāko īpatsvaru sasniedzot 2014. gadā (0,12 %). Debitoru palielinājums ir vērtējams negatīvi arī sakarā ar to, ka no 2009. gada līdz 2012.gadam samazinās gan Neto apgrozījums, gan uzņēmuma peļņa. Tā kā debitori ir vērtējami negatīvi, tad 3.4 attēlā autore attēlos debitoru struktūru, lai novērtētu tās izmaiņas.

Naudas līdzekļu īpatsvars ir svārstīgs, salīdzinot ar 2010.gada 31,09% , 2012. gadā naudas līdzekļu īpatsvars ir ievērojami samazinājies līdz 2,48 %, savukārt 2014.gadā līdz pat 0,12%, kas ir vērtējams negatīvi, jo uzņēmumā nav brīvu naudas līdzekļu, kas ir tīrā likviditātes rezerve, līdz ar to uzņēmumam varēja rasties problēmas ar īstermiņa saistību segšanu 2013. un 2015. gada janvāra sākumā. Vērtējot naudas līdzekļu īpatsvaru uzņēmumā, autore uzsver, ka analizējamā uzņēmumā pārskata perioda laikā naudas līdzekļu apjoms bankas kontā ir svārstīgs, līdz ar to uzņēmumā rodas situācijas, kad maksājumi netiek veikti noteiktajā termiņā, vai arī priekš neatliekamiem maksājumiem tiek veikti aizņēmumi no radniecīgām sabiedrībām.

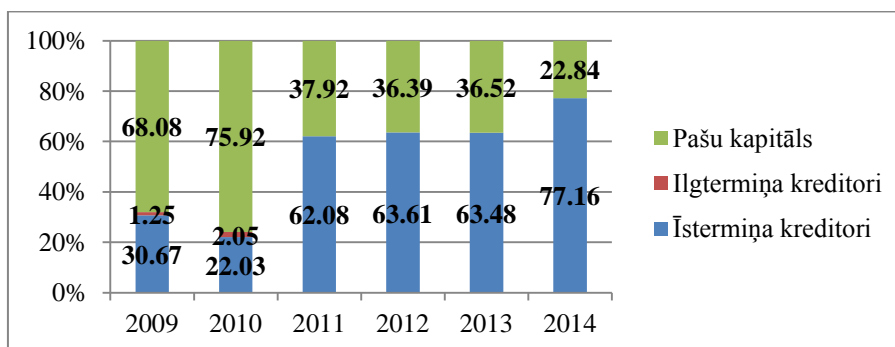
Tā kā apgrozāmo līdzekļu struktūrā vislielākais īpatsvars ir debitoriem, tad 3.4. attēlā grafiskā veidā attēlota autores aprēķinātā debitoru struktūra.

3.4. att. SIA Assistants to Business debitoru struktūra 2009.-2014.gadā (%)*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.4. attēla datiem autore secina, ka 2009. gadā un laika periodā no 2012.-2014. gadam liels īpatsvars (17 -42%) ir postenim īstermiņa aizdevumi vadībai un gan 2013. gadā, gan 2014. gadā tie ir aptuveni 40%, kas ir vērtējams negatīvi, jo šos līdzekļus būtu bijis iespējams izmantot efektīvāk. Pircēju un pasūtītāju parādu īpatsvaram līdz pat 2013. gadam ir tendence samazināties, salīdzinot ar 2010. un 2011. gada īpatsvaru (18-19%), 2012. un 2013. gada īpatsvars ir neliels, un tā kā 2013. gadā ir Neto apgrozījuma pieaugums, tad tas ir pozitīvi vērtējams. Savukārt 2014. gadā pircēju un pasūtītāju parādiem ir vislielākais īpatsvars debitoru struktūrā, un tā kā ir ievērojami samazinājies arī naudas līdzekļu īpatsvars, tas ir vērtējams negatīvi, jo līdz ar to samazinās uzņēmuma maksāspēja. 2011. gadā ievērojamu īpatsvaru veido citi debitori (17.61%), un tas ir sakarā ar avansā samaksātajiem nodokļiem, un tā kā šinī gadā naudas atlikums uz pārskata perioda beigām ir pietiekošs, tad tas ir vērtējams pozitīvi, un gada sākumā naudas līdzekļi varēja tikt izmantoti citu parādu segšanai, vai ieguldīti uzņēmuma attīstībai.

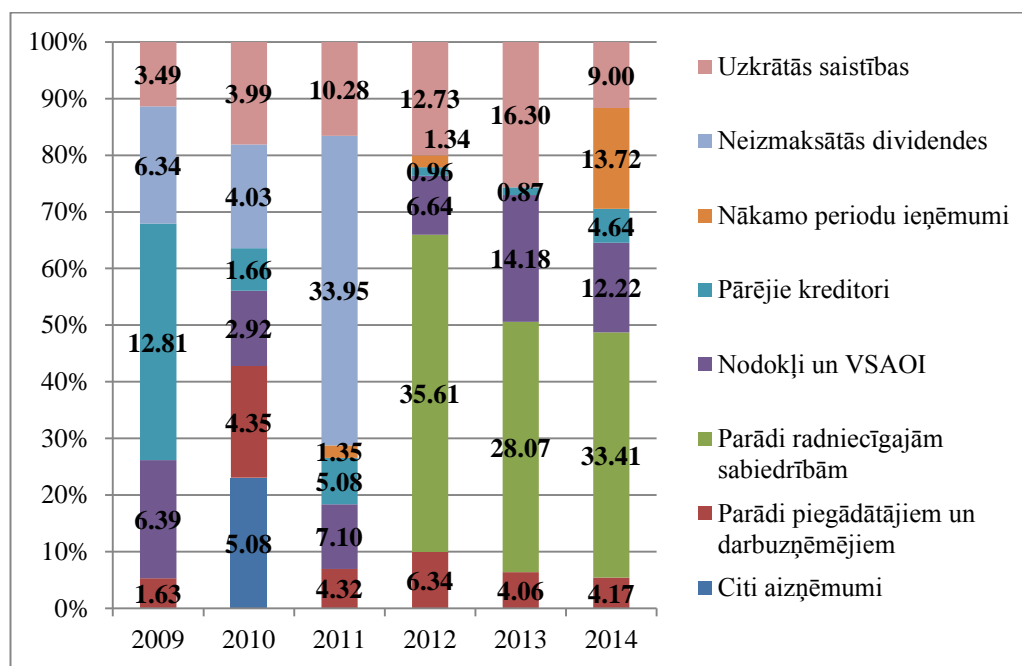
3.5. att. SIA Assistants to Business bilances pasīva vertikālā analīze 2009.-2014.gadā(%)*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.5 attēla datiem autore secina, ka pasīva struktūra laika posmā no 2009.-2014. gadam ir mainīga. 2009. un 2010. gadā lielāko īpatsvaru veido pašu kapitāls, taču sākot ar 2011.gadu pašu kapitāla īpatsvaram kopējā īpatsvarā ir tendence samazināties, kaut gan 2013.gadā vērojams neliels īpatsvara pieaugums par 0.13 %punktiem. Kopumā tas nav vērtējams pozitīvi, jo samazina uzņēmuma finansiālo neatkarību, taču ir svarīgi novērtēt, vai aizņemtā kapitāla pieaugums ir vērtējams pozitīvi, skatoties no neto apgrozījuma un saimnieciskās darbības rezultātu viedokļa.

Ilgtermiņa kreditori pasīva struktūrā uzrādās tikai 2009. un 2010.gadā un to īpatsvars ir nenozīmīgs, tikai 1-2%, un sākot ar 2011. gadu uzņēmumam vairs nav ilgtermiņa parādu.

Īstermiņa kreditoriem 2010.gadā vērojama tendence samazināties, taču salīdzinot ar 2010. gadu nākamajos trīs gados īstermiņa kreditoru īpatsvars ir līdzīgs un tas ir aptuveni trīs reizes lielāks sasniedzot 62-63% īpatsvaru, savukārt 2014. gadā īstermiņa kreditoru īpatsvars sasniedz 77,16 %, līdz ar to vairāk nekā pusi no uzņēmuma līdzekļu avotiem veido kreditori un to pieaugums uzņēmumam rada risku, tāpēc 3.6 attēlā autore apkopojusi īstermiņa kreditoru struktūru un tās izmaiņas laika periodā no 2009.-2014.gadam.

3.6. att. SIA Assistants to Business īstermiņa kreditoru struktūra 2009.-2014.gadā (%)*

* Autores veidots attēls

Pēc 3.6 attēla datiem autore secina, ka īstermiņa kreditoru palielinājums 2011. gadā ir saistāms ar ievērojamu neizmaksāto dividenžu pieaugumu (29.92 %punkti) salīdzinot ar 2010.gadu, kas ir 9959 euro apmērā un tas ir vērtējams negatīvi, jo liecina par uzņēmuma nespēju segt savas saistības. Savukārt laika periodā no 2012.un 2014. gadam lielāko īstermiņa

saistību daļu sastāda parādi radniecīgajām sabiedrībām, kas liecina par naudas līdzekļu trūkumu uzņēmumā, jo analizējamā perioda laikā līdz pat 2012.gadam uzņēmums nebija aizņēmis naudas līdzekļus.

Lai izvērtētu, kā ieņēmumi un izmaksas ietekmējuši neto apgrozījuma veidošanos, autore veikto Peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālo analīzi apkopojusi 3.5. tabulā.

3.5. tabula

SIA Assistants to Business Peļņas vai zaudējumu vertikālā analīze 2009.-2014.gadā*

	Struktūra 2009 (%)	Struktūra 2010 (%)	Struktūra 2011 (%)	Struktūra 2012 (%)	Struktūra 2013 (%)	Struktūra 2014 (%)
Neto apgrozījums	100	100	100	100	100,00	100,00
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	31,27	31,61	54,53	48,36	51,65	64,46
Bruto peļņa vai zaudējumi	68,73	68,39	45,47	51,64	48,35	35,54
Administrācijas izmaksas	30,63	25,89	33,18	49,09	35,90	28,70
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	0	0,00	0,00	6,47	0,00	0,00
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	0	0,13	3,75	0,00	0,00	0,00
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0,12	0,15	0,43	0,00	0,00	0,55
Peļņa pirms procentu maksājumiem	38,21	42,52	8,97	9,03	12,45	7,39
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0,07	0,02	0,12	0,20	0,23	0,04
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	38,14	42,50	8,85	8,84	12,22	7,35
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	6,43	6,13	1,75	1,91	2,68	1,40
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	-0,19	-0,40	1,15	0,00	0,00	0,00
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	31,53	35,97	8,25	6,93	9,54	5,95

*Autore veidota tabula

Pēc vertikālās analīzes rezultātiem autore secina, ka vislielākais īpatsvars neto apgrozījuma veidošanā ir pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām un administrācijas izmaksām. Izņemot 2012.gadu, kad pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu īpatsvars samazinājās par 6,17 % punkti, pārējos periodos pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu īpatsvaram ir tendence palielināties, kas ir vērtējams gan pozitīvi, gan negatīvi, atkarībā no pārskata perioda peļņas īpatsvara izmaiņām. Tādējādi 2010. un 2013.gadā ražošanas izmaksu pieaugums ir vērtējams pozitīvi, jo ir peļņas īpatsvara pieaugums par 4,44 %punkti 2010.gadā un 2,61 %punkti 2013.gadā. Savukārt 2011. un 2014. gada ražošanas izmaksu pieaugums ir

vērtējams negatīvi, jo peļņas īpatsvaram 2011. gadā ir ievērojams samazinājums par 27,72 %punkti, savukārt 2014. gadā samazinājums ir par 3,59 %punkti.

Administrācijas izmaksu īpatsvaram 2010. un 2013. gadā ir tendence samazināties, kas ir vērtējams pozitīvi, jo tas rada peļņas īpatsvara pieaugumu attiecīgi par 4,31 %punkti 2010. gadā un 3,42 %punkti 2013. gadā. Savukārt administrācijas izmaksu pieaugums 2011. un 2012. gadā rada peļņas īpatsvara samazinājumu, līdz ar to vērtējams negatīvi. 2014. gadā administrācijas izmaksu īpatsvaram vērojams samazinājums par 7,20 %punkti, kas ir vērtējams pozitīvi.

Lai novērtētu uzņēmuma finansiālo stāvokli, likviditāti, uzņēmuma līdzekļu apriti, maksātspēju un rentabilitāti, autore veic finanšu koeficientu aprēķinu un analīzi.

3.4. Uzņēmuma finanšu pārskatu koeficientu analīze

Lai novērtētu, vai uzņēmums ir spējīgs tikt galā ar savām īstermiņa saistībām, kā arī ar īstermiņa finansiālajiem riskiem, ja tādi rodas, autore veic likviditātes rādītāju analīzi, izmantojot 1.nodaļā apskatītās formulas, tās ir [1.3.], [1.4.] un [1.5.] formulas. Lai aprēķinātu iepriekš minēto formulu rādītājus, tiks izmantoti uzņēmuma bilances dati, kas apkopoti 3.6. tabulā.

3.6. tabula

**SIA Assistants to Business bilances dati likviditātes rādītāju aprēķinam 2009.-2014.gadā
(EUR)***

Rādītāji	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Apgrozāmie līdzekļi	43 160	35 819	16 229	14 963	26 514	41 608
Īstermiņa saistības	17 304	12 336	18 210	16 650	22 683	36 557
Naudas līdzekļi	12 039	17 413	4 091	650	8 546	56

*Autores veidota tabula, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

Izmantojot 3.6. tabulā apkopotos bilances datus un pielietojot augstāk minētās formulas, autores aprēķinātie likviditātes rādītāji apkopoti 3.7. tabulā.

3.7. tabula

Assistants to Business SIA likviditātes rādītāji par 2009.-2014.gadu*

Koeficienti	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kopējās likviditātes koeficients	2,49	2,90	0,89	0,90	1,17	1,14

Absolūtās likviditātes koeficients	0,70	1,41	0,22	0,04	0,38	0,00
Darba kapitāls, EUR	25 856	23 483	-1 981	-1 687	3 831	5 051

*Autores veidota tabula

Pēc 3.7. tabulas datiem autore izdara secinājumus par likviditātes rādītājiem:

- Kopējās likviditātes koeficients** – 2009.un 2010.gadā rādītājs ir augsts, optimālais līmenis ir [1-2], kas liecina par neracionālu apgrozāmo līdzekļu izmantošanu, pārāk daudz līdzekļu ir iesaldēts apgrozāmajos līdzekļos, kurus varētu izmantot efektīvāk. Gan 2009.gada, gan 2010.gada beigās uzņēmumā brīvo naudas līdzekļu apjoms ir salīdzinoši liels (attiecīgi 12 039 *euro* un 17 413 *euro*), kā arī augsto rādītāju ietekmējis arī liels īstermiņa aizdevumu vadībai un debitoru parādu atlikums uz gada beigām. Savukārt 2011.un 2012.gadā rādītājs ir zem kritiskās robežas, jo īstermiņa saistības pārsniedz apgrozāmo līdzekļu apjomu, kas savukārt norāda uz finansiālo risku, ka uzņēmumam varētu rasties problēmas īstermiņa saistību maksājumos, par ko liecināja neizmaksātās dividendes 2011.gadā un naudas aizņēmumi 2012.gadā. Vienīgi 2013. un 2014. gadā rādītājs ir optimālajā līmenī, kas liecina, ka šajos gados uzņēmumā apgrozāmo līdzekļu daudzums ir pietiekoši liels, lai segtu visas īstermiņa saistības. Taču to autore vērtē nosacīti pozitīvi, jo kopējās likviditātes koeficients atrodas uz zemākās robežas, tas ir tikai nedaudz augstāks par kritisko robežu 1. Un tā kā ne visi apgrozāmie līdzekļi ir vienādi likvīdi – lai tos pārvērstu naudā vienam ir vajadzīgs īsāks, citam garāks laika periods, arī 2013. un 2014. gada rādītājs var liecināt par grūtībām saistību segšanā.
- Absolūtās likviditātes koeficients** – laika posmā no 2009.-2011.gadam un 2013.gadā rādītājs ir labs, 2009. un 2010.gadā ievērojami lielāks par optimālo līmeni [0.20-0.25], kas liecina par iesaldētiem naudas līdzekļiem. Absolūtās likviditātes rādītājs 2012.gadā ir ļoti zems, kas liecina par uzņēmuma nespēju segt īstermiņa saistības vistuvākajā laikā, jo brīvie naudas līdzekļi salīdzinoši ar saistību apjomu ir ļoti mazi, attiecīgi uzņēmums vistuvākajā laikā var segt tikai 4% no savām saistībām. Savukārt 2014. gadā rādītājs ir kritisks, jo uzņēmums ar tā rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem (56 *euro*) nevar segt pat 1 % no savām saistībām, autore uzsver, ka šo situāciju ietekmējis ievērojamais pircēju un pasūtītāju parādu atlikums uz gada beigām (19 721 *euro*), uz ko uzņēmuma vadībai būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība.

- **Darba kapitāls jeb brīvie apgrozāmie līdzekļi**– šim rādītājam ir tendence samazināties, kas ir vērtējams negatīvi, un 2011.un 2012.gadā šis rādītājs ir negatīvs, kas liecina par to, ka uzņēmumam šajos gados bija problēmas ar maksājumiem, ko parāda arī zemie likviditātes rādītāji šajos gados. Darba kapitāla nepietiekamību 2011.gadā izraisīja pircēju un pasūtītāju parādu pieaugums, savukārt 2011.gadā to izraisīja īstermiņa aizdevumi vadībai. 2009. un 2010.gadā darba kapitāls ir liels, un 2010.gadā to pat var nosaukt par pārmērīgu, jo kopējās likviditātes koeficients ir lielāks par 2 jeb 2,9 un absolūtās likviditātes koeficients ir lielāks par 1 jeb 1,41, kas liecina par neefektīvu resursu izmantošanu. Pozitīvi vērtējams tas, ka 2014. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu darba kapitāla apjoms ir pieaudzis, sasniedzot 5 051 *euro*.

Kopumā autore secina, ka uzņēmuma likviditātes rādītāji ir labi, izņemot 2011. gadu un it īpaši 2012.gadu, kad uzņēmuma likviditāte ir vissliktākā, tātad uzņēmumam bija grūtības segt savas īstermiņa saistības, izmantojot apgrozāmo līdzekļu kustību, tomēr 2013. un 2014. gadā kopējā likviditāte uzlabojās, tomēr autore uzver, ka rādītājs ir tikai nedaudz augstāks par zemāko optimālo robežu, īpaši uzsverot to, ka 2014. gada beigās absolūtās likviditātes koeficients ir krasi samazinājies sakarā ar naudas līdzekļu atlikuma ievērojamu samazināšanos, līdz ar to Assistants to Business SIA vadībai vajadzētu pastāvīgi sekot likviditātes izmaiņām un pievērst uzmanību tās paaugstināšanai, jo no likviditātes pakāpes ir atkarīga uzņēmuma maksātspēja, īpaši pievēršot uzmanību debitoru parādu līmeņa pazemināšanai.

Lai novērtētu, vai uzņēmums spēj segt īstermiņa un ilgtermiņa saistības ar uzņēmuma rīcībā esošiem aktīviem un spēj izpildīt saistības noteiktā termiņā, autore veic maksātspējas rādītāju analīzi, izmantojot 1.nodaļā apskatītās formulas, tās ir [1.6], [1.7.], [1.8.], [1.9.] un [1.10.] formulas. Lai aprēķinātu iepriekš minēto formulu rādītājus tiks izmantoti uzņēmuma finanšu pārskatu dati, kas apkopoti 3.8.tabulā.

3.8.tabula

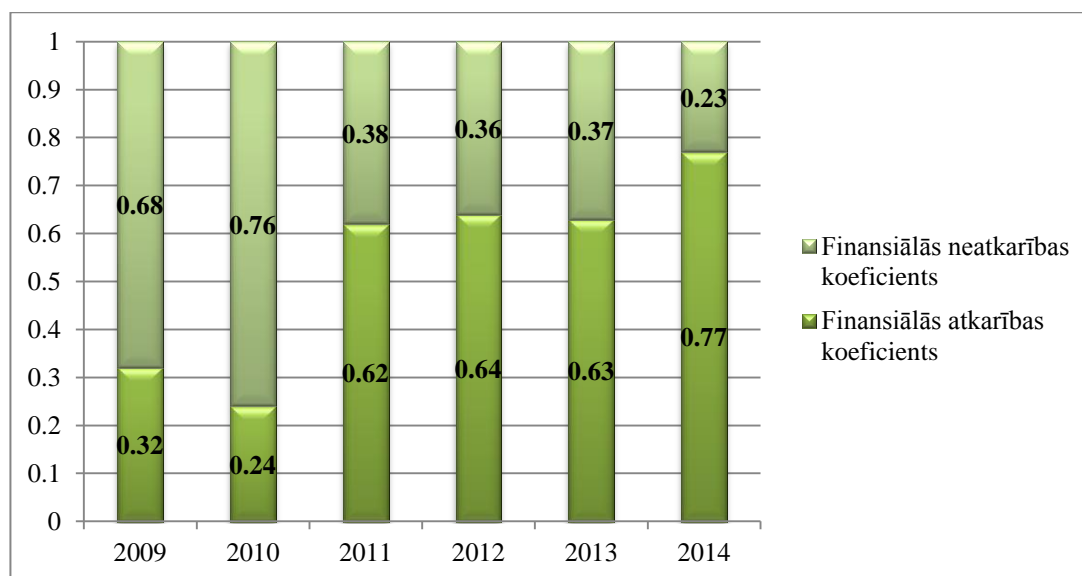
SIA Assistants to Business izejas dati maksātspējas rādītāju aprēķinam 2009.-2014.gads (EUR)*

Rādītāji	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pašu kapitāls	38 410	42 520	11 123	9 525	13 052	10 823
Ilgtermiņa saistības	706	1 150				
Saistības	18 009	13 486	18 210	16 650	22 683	36 557
Bilances kopsumma	56 420	56 006	29 333	26 175	35 735	47 380

Peļņa pirms % maks. un nodokļiem	43 100	46 896	9 007	8 704	13 318	9 916
Procentu maksājumi	77	17	125	188	248	56

*Autores veidota tabula, izmantojot Assistants to Business SIA finanšu pārskatus

Izmantojot 3.8. tabulā apkopotos finanšu pārskatu datus un pielietojot iepriekš minētās formulas, autores veikto aprēķinu rezultāti apkopoti 3.7. – 3.10 attēlos.

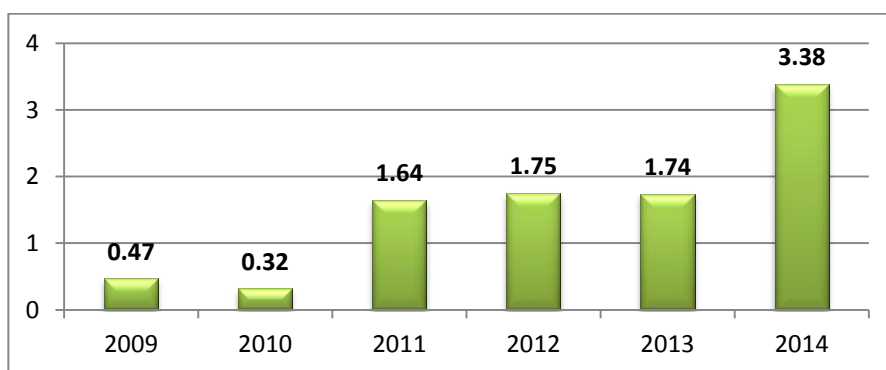

3.7.att.Assistants to Business SIA finansiālā stabilitāte 2009.-2014.gadā*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.7.attēlā apkopotajiem rezultātiem autore secina, ka 2009. un 2010. gadā uzņēmums ir finansiāli neatkarīgāks un finansiāli stabilāks, salīdzinot ar laika posmu no 2011.-2014. gadam, kad uzņēmums ir finansiāli atkarīgs no aizņemtā kapitāla. No 2011.-2013. gadam, finansiālās atkarības koeficients ir gandrīz nemainīgs, nedaudz vairāk kā 60% no uzņēmuma līdzekļiem tiek finansēti ar aizņemto kapitālu, savukārt 2014. gadā tie jau ir 77%, kas tiek finansēti ar aizņemto kapitālu, un šāds palielinājums saistās ar lielāku risku. Finansiālās atkarības koeficienta palielināšanās nozīmē, ka uzņēmumam ir vairāk parādu, līdz ar to pastāv risks atmaksāt aizdotās summas. Kaut arī šis rādītājs nedaudz pārsniedz optimālās robežas [$<0,5$], tomēr autore uzskata, ka tas neliecina par to, ka uzņēmumam ir nedrošs finansējums, jo uzņēmuma saistības sastāda tikai īstermiņa kreditori, kurus ir paredzēts atmaksāt gada laikā, kā arī uzņēmumam nav nekādu paņemto kredītu no kredītiestādēm. Lielāko daļu (28-35%) īstermiņa saistību sastāda parādi radniecīgajām sabiedrībām, kas tiek

saņemti uz atvieglotiem nosacījumiem, līdz ar to aizņēmuma procentu maksājumi uzņēmumam nav risks.

3.8. att. SIA Assistants to Business finansiālā līdzsvara koeficients par 2009.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.8. attēla datiem autore secina, ka laika posmā no 2011. līdz 2014. gadam uzņēmuma finansēšanā vairāk tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi nevis pašu līdzekļi, saistības ir lielākas par pašu kapitālu gandrīz divas reizes laika periodā no 2011. līdz 2013. gadam, savukārt 2014. gadā saistības pārsniedz pašu kapitālu vairāk nekā 3 reizes. Tomēr šajā situācijā, kad uzņēmumam nav ilgtermiņa kreditoru, tas nav vērtējams krasi negatīvi, kaut gan esošo situāciju varētu uzlabot, dividendes atstājot uzņēmuma attīstībai. Šī rādītāja kritiskā robeža ir 1, un kā liecina attēlā apkopotie rādītāji laika posmā no 2011.līdz 2014.gadam ir pārsniegta kritiskā robeža, tāpēc būtu svarīgi novērtēt, vai uzņēmums ar peļņu, kas iegūta no saimnieciskās darbības, spēj segt aizņēmuma procentus (skatīt 3.9 tabulu).

3.9 tabula

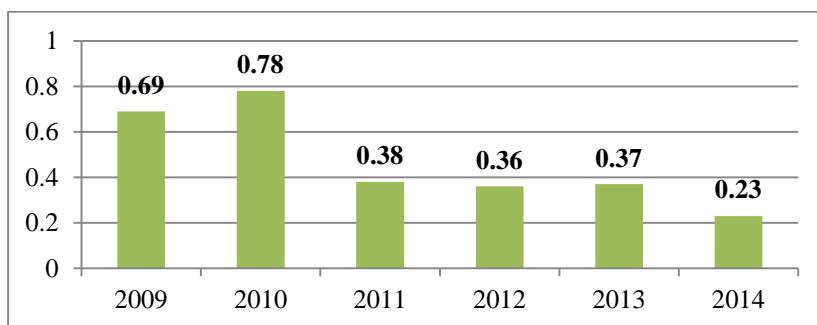
SIA Assistants to Business maksājamo % seguma koeficients 2009.-2014.gadā*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Peļņa pirms procentu maksājumiem (EUR)	43 100	46 896	9 007	8 704	13 318	9 916
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas (EUR)	77	17	125	188	248	56
Maksājamo % seguma koeficients	559,74	2758,59	72,06	46,3	53,7	177,07

*Autores veidota tabula

Pēc 3.9. tabulas datiem autore secina, ka visos gados maksājamo % seguma koeficients ir ļoti augsts, un uzņēmuma rīcībā paliek ievērojama peļņas daļa, ko var novirzīt pašu kapitāla palielināšanai vai dividenžu izmaksai. Uzņēmuma maksājamo procentu seguma koeficients daudzkārt pārsniedz optimālās robežas. Tas nozīmē, ka uzņēmums var atļauties ņemt kredītus. Tas ir tāpēc, ka pašlaik uzņēmumam nav paņemts neviens kredīts no kredītiestādes un ka visas saistības ir īstermiņa, kā arī uzņēmumam visos gados maksājамie procenti bija ļoti

mazi. Vienīgie aizņēmumi, kas ir uzņēmumam aizņēmumi no radniecīgām sabiedrībām, kas ir uz atvieglotiem nosacījumiem, līdz ar to maksājami procenti ir nelieli.

3.9.att.Uzņēmuma investīciju seguma koeficients par 2009.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls

3.9.attēls atspoguļo investīciju seguma koeficientu, kas raksturo uzņēmuma finansēšanas stabilitāti. Tiek uzskatīts, ka racionāla aktīvu finansēšana ir tad, ja ilgtermiņa finansēšanas avotus aktīvu finansēšanai izmanto vismaz 75% apmērā. Pēc attēlā apkopotās informācijas autore secina, ka tikai 2010. gadā izpildās šis nosacījums, turpmākajos gados ilgtermiņa finansēšanas avoti aktīvu finansēšanai tiek izmantoti tikai 36-38% apmērā, kas ir aptuveni uz pusi mazāk nekā optimālais lielums, un 2014. gada rādītājs ir samazinājies, sasniedzot 23 %, kas liecina, ka uzņēmuma finansēšanas stabilitāte ir zema.

Kopumā autore secina, ka uzņēmuma maksāspējas rādītāji 2014. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir pasliktinājušies, kas ir vērtējams negatīvi, un uzņēmumam turpmāk rūpīgi jāapsver finansēšanas avotu izvēle, kā arī racionāla finanšu līdzekļu izmantošana.

Lai uzlabotu finansiālo stāvokli un paaugstinātu maksāspēju uzņēmumam jāizvērtē:

- Debitoru apjoms, izstrādājot atbilstošu kredītpolitiku un nosakot attiecīgiem klientiem īsāku norēķināšanās periodu, kā arī jānovērtē jauno klientu un klientu, kuru labā jāveic tikai kāds konkrēts uzdevums norēķināšanās termiņi un uzdevuma izpildes laiks;
- Dividenžu izmaksas politika, vai arī turpmāk visu uzņēmuma peļņu sadalīt dividendēs;

Lai novērtētu, cik efektīvi neto apgrozījuma veidošanā tiek izmantoti uzņēmuma aktīvi, autore veic aktivitātes rādītāju analīzi, izmantojot 1.nodaļā apskatītās formulas, tās ir [1.11], [1.12.], [1.13.] un [1.14.] formulas, un sniedz novērtējumu.

Debitoru un kreditoru aprites rādītājus aprēķina attiecīgi pēc formulām [1.13.] un [1.14.] un aprēķinu veic par 2010.-2014. gadu, jo arī šiem rādītājiem aprēķinos izmanto vidējās vērtības.

Lai aprēķinātu iepriekš minēto formulu rādītājus tiek izmantoti Assistants to Business SIA finanšu pārskatu dati, kas apkopoti 3.10.tabulā.

3.10. tabula

SIA Assistants to Business izejas dati aktivitātes rādītāju aprēķinam 2009.-2014.gads (EUR)*

Rādītāji	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	112 790	110 297	100 375	96 373	107 000	134 173
Aktīvi	56 420	56 006	29 333	26 175	35 735	47 380
Debitoru parādi vid.		24 590	15 099	13 226	16 141	29 760
Ražošanas izmaksas	35 274	34 866	54 732	46 603	55 266	86 487
Parādi pieg.vidēji		1 678	1 851	1 463	1 556	1 713
Pamatlīdzekļi	11 453	19 394	13 103	10 982	9 017	5 590

*Autores veidota tabula, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

Izmantojot 3.10. tabulā apkopotos finanšu pārskatu datus un pielietojot iepriekš minētās formulas, autores aprēķinātie aktivitātes rādītāji apkopoti 3.11. tabulā.

3.11.tabula

SIA „Assistants to Business” aktivitātes rādītāji 2009 -2014.gadā*

Koeficienti	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Visu aktīvu aprites koeficients	2,00	1,97	3,42	3,68	2,99	2,83
Visu aktīvu aprite dienās	183	185	107	99	122	129
Pamatlīdzekļu aprites koeficients	9,85	5,69	7,66	8,78	11,87	24
Debitoru parādu aprites koeficients		4,49	6,65	7,29	6,63	4,51
Debitoru aprites periods dienās		81	55	50	55	81
Kreditoru aprites koeficients		20,78	29,57	31,85	35,52	50,49
Kreditoru aprite dienās		18	12	11	10	7

*Autores veidota tabula

Pēc 3.11.tabulas datiem autore sniedz rādītāju novērtējumu un izdara secinājumus:

- **Visu aktīvu aprite** – aktīvu aprite uzņēmumā ir lēna, lielāko rādītāju sasniedzot 2010. gadā, kad aktīvi apritēja 1,97 reizes un viena aprites cikla ilgums bija 185 dienas, līdzīga situācija ir 2009. gadā, kad aprites cikls ir tika nedaudz īsāks, sasniedzot 183 dienas. Tomēr turpmākajos gados situācija ir labāka, un rādītājs ir optimālajā līmenī [>3], un aprites cikls šajā periodā ir no 99 līdz 129 dienām, kas liecina par to, ka uzņēmuma darbība ir efektīva.
- **Pamatlīdzekļu aprite** – aprites koeficients ir augsts un sākot no 2011.gada ar katru gadu paaugstinās. Tas liecina par to, ka ilgtermiņa ieguldījumu uzņēmumam nav

daudz, kā arī tie jau ir lielā mērā nolietojušies. Taču, pēc autores domām, tas neietekmē uzņēmuma pakalpojuma sniegšanas kvalitāti un ātrumu ietekmē tikai minimāli, jo no tā, ka uzņēmuma inventārs nav pilnīgi jauns pakalpojuma kvalitāte nemazinās. Kā arī jaunāka datora vai programmas ieviešana spēs paātrināt pakalpojuma sniegšanas procesu tikai nedaudz, jo grāmatvedības nozarē daudz kas ir atkarīgs nevis no tehnikas, bet gan no darbinieku kvalifikācijas, zināšanām un pieredzes.

- **Debitoru parādu aprite** – debitoru parādu apritei ir tendence palielināties līdz 2012.gadam, kas nozīmē, ka debitori samaksā naudu par precēm un pakalpojumiem, izmantojot īsāku parādu dzēšanas termiņu, taču uzņēmuma gadījumā tas neliecina par stingru debitoru politiku, jo tā kā uzņēmuma klientu skaits nav liels, tad tiem klientiem, kas jau kādu lielāku summu ir parādā, tiek jautāts, vai viņi varēs apmaksāt jauno rēķinu, ja tiek saņemta noraidoša atbilde, tad viņiem kādu laiku netiek izrakstīts rēķins vispār vai tiek izrakstīts avansa rēķins, kuru atzīst par ieņēmumiem tikai tad, kad saņemta rēķina apmaksa. Uzņēmuma vidējais debitoru parādu apmaksas laiks laika periodā līdz 2012. gadam samazinās no 81 dienas līdz 50 dienām, taču 2013. gadā vērojams pieaugums līdz 2011. gada līmenim – 55 dienas, savukārt 2014. gadā vērojams pieaugums līdz 2010. gada līmenim, kas bija 81 diena. Tas liecina par to, ka debitoru politika kļūst maigāka, kaut gan būtībā debitoru politika no uzņēmuma puses netiek mainīta. Rēķinos kā apmaksas laiks tiek norādītas attiecīgi 10 -15 dienas, tomēr klienti dažādu apsvērumu dēļ atļaujas atlikt rēķina apmaksāšanu uz ievērojami ilgāku laiku. Taču grāmatvedības pakalpojumu nozarē tik ilgi gaidīt rēķinu apmaksu ir diezgan normāli, par ko liecina arī vidējie nozares rādītāji, jo tiek maksātas salīdzinoši lielas summas un labāk ir pagaidīt naudu nekā atteikties no klienta apkalpošanas, kā rezultātā šī pati naudas summa vispār nekad netiks saņemta. Salīdzinot ar kreditoru apriti, visā analizētajā laika periodā debitoru aprite ir ievērojami lēnāka par kreditoru apriti, kas uzņēmumam ir nelabvēlīga situācija, jo uzņēmumam var trūkt naudas līdzekļi un jādomā par līdzekļu iegūšanu, piemēram, aizņēmumu no radniecīgām sabiedrībām veidā.

Lai novērtētu uzņēmuma spēju veikt ienesīgu saimniecisko darbību, autore veic rentabilitātes rādītāju analīzi, izmantojot 1.nodaļā apskatītās formulas, tās ir [1.15], [1.16], [1.17], [1.18.], [1.19.] un [1.20.] formulas, un sniedz novērtējumu.

Aktīvu rentabilitātes koeficientu autore aprēķina pēc formulas [1.18.], autore rādītāju aprēķina par 2010.-2014.gadu, jo analizē tie ņemti vidējie rādītāji.

Kapitāla rentabilitāte (pēc formulas [1.20.]) un pašu kapitāla rentabilitāti (pēc formulas [1.19.]) autore aprēķina arī par 2010.-2014.gadu, jo analizē nepieciešams izmantot vidējos rādītājus.

Lai aprēķinātu iepriekš minēto formulu rādītājus tiks izmantoti uzņēmuma finanšu pārskatu dati, kas apkopoti 3.12.tabulā.

3.12.tabula

SIA Assistants to Business izejas dati rentabilitātes rādītāju aprēķinam 2009.-2014.gadā (EUR)*

Rādītāji	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pārskata perioda peļņa	35 565	39 674	8 277	6 679	10 206	7 977
Neto apgrozījums	112 790	110 297	100 375	96 373	107 000	134 173
Peļņa pirms % maksājumiem un nodokļiem	43 100	46 896	9 007	8 704	13 318	9 916
Bruto peļņa	77 515	75 431	45 643	49 769	51 734	47 686
Aktīvu vidējā gada vērtība		56 213	42 670	27 754	30 955	41 558
Procentu maksājumi	77	17	125	188	248	56
Pašu kapitāls vidēji		40 465	26 822	10 324	11 289	11 938

*Autores veidota tabula, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

Izmantojot 3.12. tabulā apkopotos finanšu pārskatu datus un pielietojot iepriekš minētās formulas, autores veikto rentabilitātes rādītāju aprēķinu rezultāti apkopoti 3.13. tabulā.

3.13. tabula

Assistants to Business SIA rentabilitātes rādītāji par 2009.-2014.gadu (%)*

Koeficienti	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Komerčiālā rentabilitāte	31,53	35,97	8,25	6,93	9,54	5,95
Operatīvās darbības rentabilitāte	38,21	42,52	8,97	9,03	12,45	7,39
Bruto peļņas rentabilitāte	68,73	68,39	45,47	51,64	48,35	35,54
Aktīvu rentabilitāte		70,58	19,40	24,06	32,97	19,19
Pašu kapitāla rentabilitāte		98,05	30,86	64,69	90,41	66,82
Kopkapitāla rentabilitāte		70,61	19,69	24,74	33,77	19,33

*Autores veidota tabula

Pēc 3.13.tabulas datiem autore secina, ka komerciālajai rentabilitātei no 2010.līdz 2012.gadam ir tendence samazināties, taču 2013. gadā ir vērojams pieaugums par 2,61 %punktiem, kas ir pozitīva tendence, jo palielinās uzņēmuma saimnieciskās darbības ienesīgums. Tomēr 2014. gadā šis rādītājs ir samazinājies par 3,59 %punktiem un šis rādītājs (5,95%) ir zemākais analizējamā perioda laikā. Operatīvās darbības rentabilitātei 2012. un

2013. gadā ir tendence pieaugt, kas viennozīmīgi ir pozitīvi, jo jebkurš uzņēmums vienmēr ir ieinteresēts, lai operatīvās darbības rentabilitātes līmenis būtu pēc iespējas augstāks, kas liecina, ka uzņēmuma pakalpojuma sniegšana ir efektīva un palielina uzņēmuma peļņu. Tomēr 2014. gadā atkal ir vērojams samazinājums par 5,06 %punktiem, sasniedzot 7,39 %.

Bruto peļņas rentabilitātei vērojams pieaugums vienīgi 2012.gadā, taču visos gados bruto peļņas rentabilitāte norāda, ka uzņēmums veiksmīgi darbojas savā pamatdarbībā. Aktīvu rentabilitātei peļņas nodrošināšanā laika periodā no 2011.-2013. gadam ir tendence pieaugt no 19,4 *eurocenti* uz vienu aktīva *euro* 2011.gadā līdz pat 32,97 *eurocenti* uz vienu aktīva *euro* 2013.gadā, kas ir vērtējams pozitīvi, savukārt 2014. gadā aktīvu rentabilitāte sasniegusi 2011. gada līmeni, sastādot 19,2 *eurocenti* uz vienu aktīva *euro*, taču, lai noteiktu, kā tas ietekmējis uzņēmuma konkurētspēju rādītājs ir jāsalīdzina ar nozares vidējo rādītāju un konkurentu rādītājiem, ko autore veiks vienā no nākamajām nodaļām.

Pašu kapitāla rentabilitātei sākot no 2011.gada līdz pat 2013. gadam ir tendence pieaugt, 2013. gadā uzņēmuma īpašnieks saņēma 90,41 % no uzņēmumā ieguldītā kapitāla, kas ir nedaudz mazāk nekā tas bija 2010.gadā, kad rādītājs sasniedza 98,05%.

Tā kā kopkapitāla rentabilitāte rāda, kāda būtu bijusi peļņa, ja viss iesaistītais kapitāls būtu pašu kapitāls, tad autore secina, ka, izmantojot aizņemto kapitālu, uzņēmums guvis vairāk nekā par 50% lielāku peļņu, kas ir labs rādītājs.

Kopumā, autore secina, ka 2014. gada rentabilitātes rādītāji ir zemākie rādītāji visā analizējamā perioda laikā, kas saistāms ar ievērojamu personāla izmaksu pieaugumu sakarā ar darbinieku skaita palielināšanos, attiecīgi par 36 507 *euro*. Tas neliecina par uzņēmuma darbības pasliktināšanos, jo Neto apgrozījums ir palielinājies, un darbinieku skaita pieaugums nākotnē var sekmēt vēl lielāku tā pieaugumu, jo līdz ar to uzņēmums var uzņemties jaunus projektus.

3.5. Uzņēmuma naudas plūsmas rādītāju analīze

Naudas plūsmas pārskata analīzei ir jāvelta liela uzmanība, jo tā sniedz informāciju, no kādiem avotiem uzņēmums saņem naudas līdzekļus uzņēmuma darbības finansēšanai un, kur naudas līdzekļi tiek izmantoti.

Lai novērtētu uzņēmuma naudas plūsmu, 3.14. tabulā tika apkopoti naudas plūsmas pārskata rādītāji, bet, lai novērtētu uzņēmuma maksātspēju, izmantojot 1. nodaļā apskatītās [1.21], [1.22], [1.23] un [1.24] formulas, aprēķinātie rādītāji apkopoti 3.15 tabulā.

SIA Assistants to Business naudas plūsmas pārskata rādītāji par 2009.-2014.gadu (EUR)*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pamatdarbības neto naudas plūsma	42328	36528	24197	13872	29141	2247
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	-12523	2888	-2703	-8396	-15277	-6332
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	-27340	-34042	-34816	-8916	-5968	-4405
Pārskata gada neto naudas plūsma	2464	5374	-13322	-3441	7896	-8490
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	9575	12039	17413	4091	650	8546
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	12039	17413	4091	650	8546	56

*Autores veidota tabula, izmantojot SIA Assistants to Business finanšu pārskatus

Pēc 3.14.tabulā apkopotās informācijas autore secina, ka pamatdarbības naudas plūsma visā analizējamā perioda laikā ir stabili pozitīva, kas ir pozitīvi vērtējams, jo liecina par normālu uzņēmuma darbību. Tomēr, salīdzinot ar iepriekšējo gadu radīto pamatdarbības naudas plūsmu, 2014. gadā tā ir ievērojami mazāka, kas saistāms ar ievērojamu debitoru parādu atlikumu pieaugumu.

Ieguldīšanas naudas plūsma ir negatīva, kas nozīmē, ka uzņēmums iegulda savā attīstībā, izņemot 2010. gadā tā ir pozitīva, taču tas nav saistāms ar pamatlīdzekļu pārdošanu, bet gan ar izsniegtā aizdevuma atmaksu, līdz ar to, tas nav negatīvi vērtējams.

Finansēšanas darbības naudas plūsma visos gados ir negatīva, kas saistāms ar dividenžu izmaksu.

Kopumā tikai 2009., 2010. un 2013. gadā uzņēmumam ir pozitīva pārskata gada neto naudas plūsma, pārējos gados tā ir negatīva, kas liecina par to, ka daļa no pamatdarbības naudas plūsmas tiek novirzīta finansēšanas darbībām, līdz ar to mazāk naudas līdzekļu ir pieejams ieguldīšanas darbībām.

SIA Assistants to Business naudas plūsmas maksātspējas rādītāji par 2009.-2014.gadu*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pamatdarbības naudas plūsmas koeficients	2,45	2,96	1,33	0,83	1,28	0,06
Nauda plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecība	2,35	2,71	1,33	0,83	1,28	0,06
Naudas īstermiņa saistību seguma koeficients	0,94	-0,03	-0,43	-0,26	0,99	-0,22
Finansēšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecība	-0,24	-0,31	-0,35	-0,09	-0,06	-0,03

*Autores veidota tabula

Pēc 3.15. tabulā apkopotajiem rādītājiem autore secina, ka 2012. un 2014. gadā uzņēmuma pamatdarbība nav radījusi pietiekošu naudas daudzumu, lai uzņēmums spētu segt īstermiņa saistības, līdz ar to uzņēmumam šajos gados bija nepieciešami citi naudas plūsmas

avoti, kas bija aizņēmumi no radniecīgām sabiedrībām. Autore uzsver, ka tieši 2012. gads bija pirmais gads, kad šādi aizņēmumi tika veikti. Naudas plūsmas un aizņemtā kapitāla attiecības rādītājs uzrāda tādu pašu situāciju, jo sākot no 2011. gada, uzņēmumam nav ilgtermiņa aizņemtā kapitāla.

Naudas īstermiņa saistību seguma koeficients parāda, ka tikai 2009. un 2013. gadā, pēc dividenžu izmaksāšanas, palika brīvi naudas līdzekļi, kurus izmantot īstermiņa saistību segšanai, kas kopumā ir vērtējams negatīvi.

Finansēšanas naudas plūsmas un apgrozījuma attiecības rādītājs tāpat kā finansēšanas naudas plūsma visos gados ir negatīvs, kas ir sakarā ar dividenžu izmaksu, kaut gan uzņēmums vairāk ir piesaistījis, nekā atmaksājis aizņemto kapitālu.

Kopumā, naudas plūsma parāda, ka lielas naudas summas tiek novirzītas dividenžu izmaksai, līdz ar to no pamatdarbības radītās naudas plūsmas nepietiek līdzekļu dažādu saistību segšanai, kā rezultātā nepieciešams aizņemties līdzekļus no ārējiem avotiem.

3.6. Uzņēmuma maksātspējas prognozēšana

Lai novērtētu SIA Assistants to Business varbūtējo maksātspējas iestāšanos, tika veikta maksātspējas prognozēšana, izmantojot 1. nodaļā izpētītos E. Altmana Z'' un R. Šorina un I. Voronovas Z_{2L} modeļus un veiktie aprēķini apkopoti 3.16 un 3.17. tabulās.

3.16. tabula

SIA Assistants to Business maksātspējas prognozēšana par 2009.-2014.gadu*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
X1= Darba kapitāls/ Aktīvi	0,46	0,42	-0,07	-0,06	0,11	0,11
X2= Pārskata gada nesadalītā peļņa/ Aktīvi	0,63	0,71	0,28	0,26	0,29	0,17
X3= Peļņa pirms procentu maksājumiem/ Aktīvi	0,76	0,84	0,31	0,33	0,37	0,21
X4= Pašu kapitāls/ Kreditori	2,13	3,15	0,61	0,57	0,58	0,30
$Z''=6,56 X1+3,26 X2+6,72 X3+1,05 X4$	12,43	14,00	3,18	3,24	4,74	2,97

*Autores veidota tabula, izmantojot E. Altmana prognozēšanas modeli

Pēc 3.16. tabulā veiktajiem aprēķiniem, autore secina, ka uzņēmumam tuvākajā laikā bankrots nedraud, jo maksātspējas iestāšanās varbūtība ir ļoti zema. Visos gados Z'' indekss ir augstāks par 2,60, tomēr, tā kā 2014. gadā šis indekss ir tikai nedaudz augstāks, tad, lai būtu pārliecība, ka uzņēmumam maksātspēja tiešām nedraud, 3.17. tabulā apkopoti R. Šorina un I. Voronovas prognozēšanas modeļa rezultāti.

SIA Assistants to Business maksātspējas prognozēšana par 2009.-2014.gadu*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
X1= Darba kapitāls/ Aktīvi	0,46	0,42	-0,07	-0,06	0,11	0,11
X2= Pārskata gada nesadalītā peļņa/ Aktīvi	0,63	0,71	0,28	0,26	0,29	0,17
X3= Peļņa pirms nodokļiem/ Aktīvi	0,76	0,84	0,30	0,33	0,37	0,21
X4= Pašu kapitāls/ Kopējais parāds	2,13	3,15	0,61	0,57	0,58	0,30
X5= Neto apgrozījums/ Aktīvi	2,00	1,97	3,42	3,68	2,99	2,83
Z2L= -2,4+2,5 X1+3,5 X2+ 4,4 X3+0,45 X4+0,7X5	6,66	7,63	2,39	2,64	2,87	1,51

*Autores veidota tabula, izmantojot R. Šorina un I. Voronovas prognozēšanas modeli

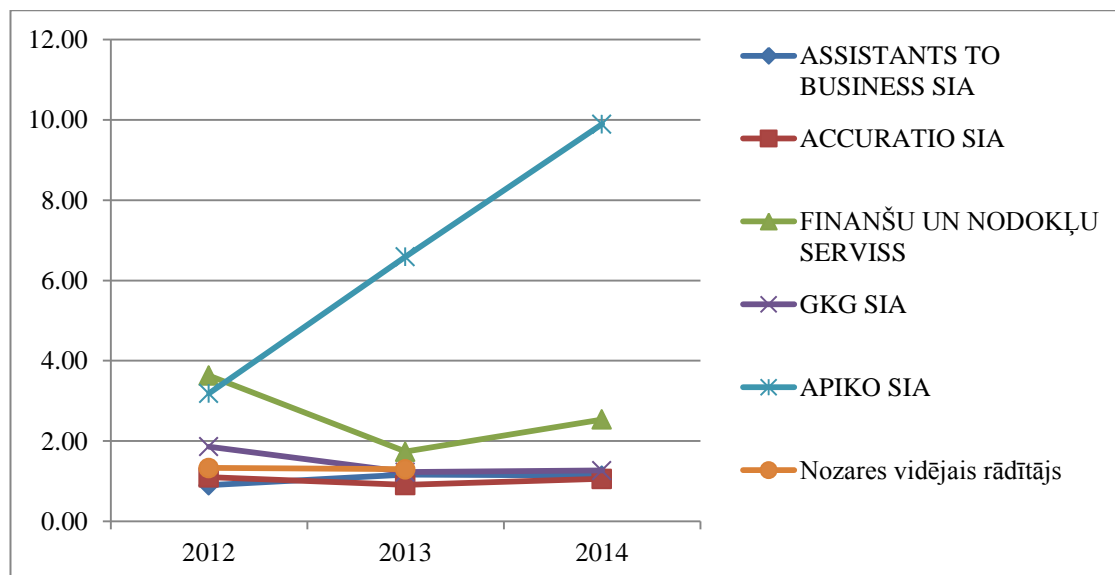
Pēc 3.17. tabulas veiktajiem aprēķiniem autore secina, ka arī pēc šī modeļa rezultātiem uzņēmumam bankrots nedraud, tomēr 2014. gada prognozēšanas indekss ir zemākais visa analizējamā perioda laikā. Vienīgais rādītājs, kas 2014. gadā nav samazinājies ir X_1 rādītājs, pārējie rādītāji ir samazinājušies. Sakarā ar peļņas samazināšanos un aktīvu pieaugumu ir samazinājušies X_2 un X_3 rādītāji, kas liecina, ka SIA Assistants to Business rentabilitāte ir samazinājusies. X_4 rādītāja samazināšanās liecina par uzņēmuma maksātspējas samazināšanos. X_5 rādītāja samazināšanās norāda, ka uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāte ir samazinājusies.

Kopumā autore secina, ka arī turpmākajos gados SIA Assistants to Business būtu lietderīgi prognozēt bankrota iestāšanās varbūtību, lai novērtētu, kā izmainīsies modelī izmantotie rādītāji, un vai būs vērojamas pozitīvas tendences.

3.7. Analīzes rezultātu novērtējums salīdzinājumā ar nozares vidējiem rādītājiem un konkurentu rādītājiem

Novērtējot uzņēmuma pašreizējo finansiālo stāvokli, nedrīkst aizmirst, ka uzņēmumi darbojas konkurences apstākļos, un klienti izvēlēsies tos pakalpojumus, kuru kvalitāte un cena visvairāk atbildīs viņu vajadzībām un vēlmēm. Līdz ar to, nepieciešams novērtēt, vai uzņēmuma finansiālais stāvoklis atbilst nozares vidējam līmenim un salīdzināt uzņēmuma rādītājus ar konkurentu rādītājiem, tādējādi novērtējot, kādā pozīcijā atrodas uzņēmums.

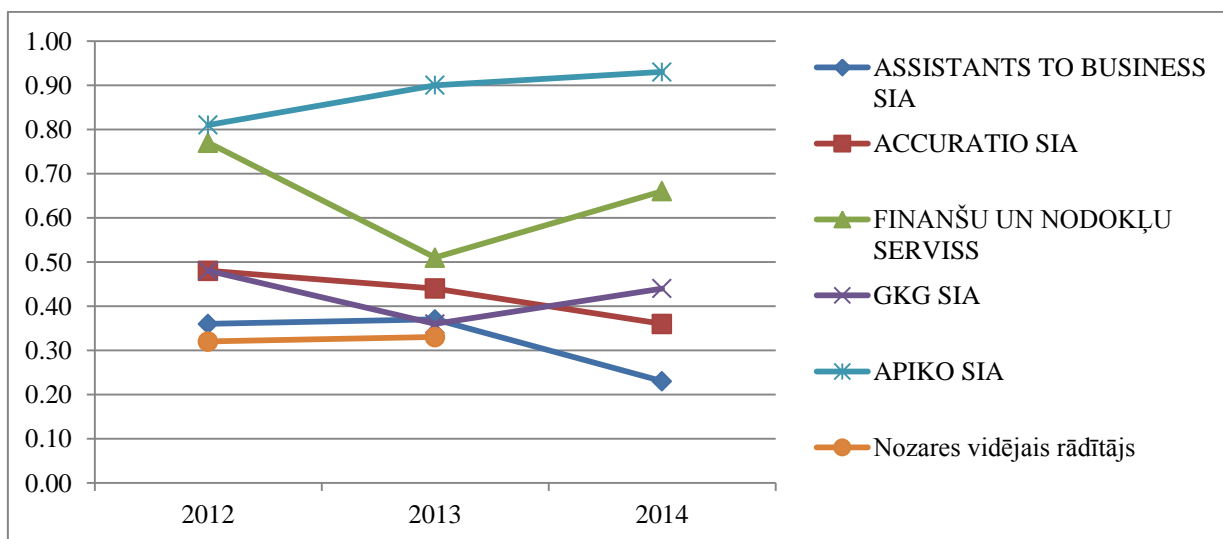
Autore uzsver, ka salīdzinājums ar nozari ir veikts par 2012. un 2013. gadu, jo dati par 2014. gadu statistikas datu bāzēs vēl nav pieejami.

3.10.att.Likviditātes kopējais koeficients par 2012.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls, izmantojot Lursoft datu bāzi

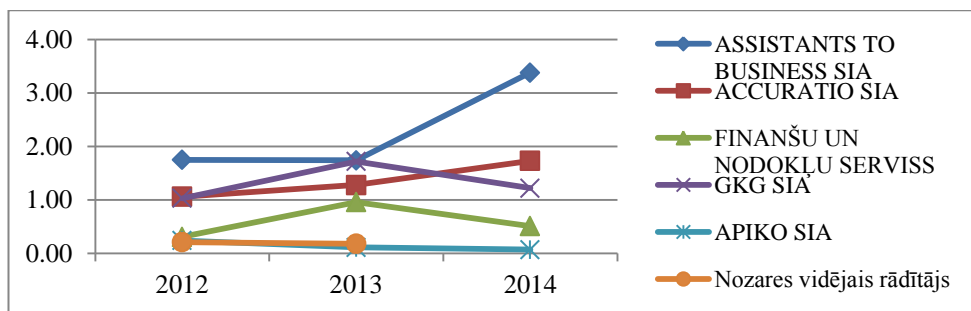
Pēc 3.10. attēla datiem, autore secina, ka gan SIA Assistants to Business, gan konkurentu kopējā likviditāte ir nozares vidējā rādītāja līmenī, izņemot SIA Apiko, kura kopējais likviditātes koeficients ir ievērojami augstāks gan par nozares vidējo rādītāju, gan par likviditātes kopējā koeficienta optimālo robežu.

3.11.att.Finansiālās neatkarības koeficients par 2012.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls, izmantojot Lursoft datu bāzes datus

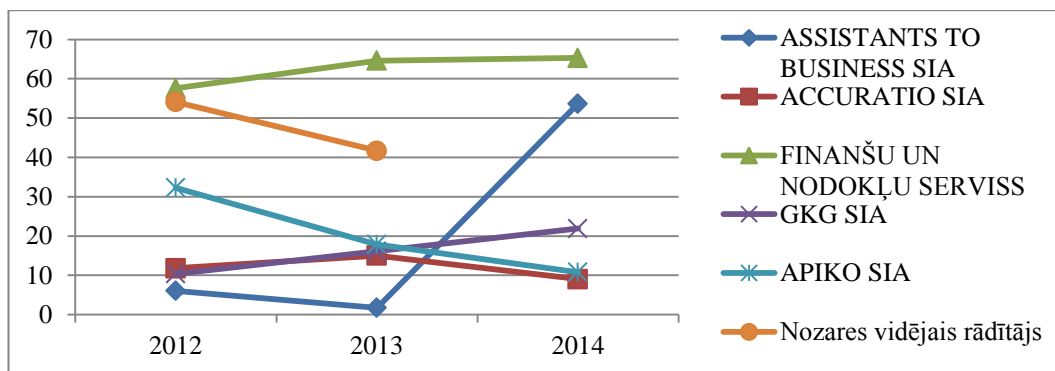
Pēc 3.11. attēla datiem, autore secina, ka finansiālā neatkarība nozarē ir zemāka par visu analizēto uzņēmumu rādītāju, un, izņemot SIA Apiko un SIA Finanšu un nodokļu serviss rādītājus, pārējiem uzņēmumiem finansiālā neatkarība ir līdzīgākā stāvoklī, tomēr jāuzsver, ka viszemākais rādītājs tomēr ir SIA Assistants to Business.

3.12.att.Finansiālā līdzsvara koeficients par 2012.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls, izmantojot Lursoft datu bāzes datus

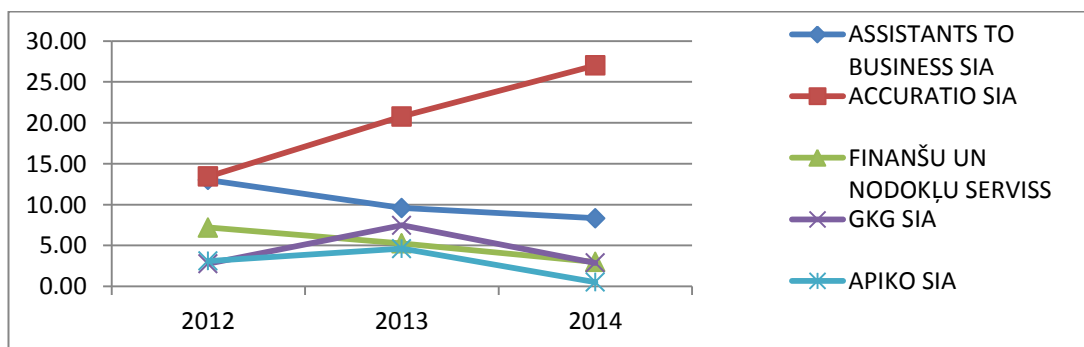
Pēc 3.12. attēla datiem, autore secina, ka izņemot SIA Apiko rādītāju, pārējo uzņēmumu rādītājs ir ievērojami augstāks par nozares vidējo rādītāju, kas liecina, ka arī pārējie uzņēmumi vairāk izmanto aizņemtus līdzekļus, nekā pašu, tomēr visaugstākais rādītājs ir SIA Assistants to Business, kas ievērojami pārsniedz nozares vidējo rādītāju.

3.13.att.Debitoru parādu aprite dienās par 2012.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls, izmantojot Lursoft datu bāzes datus

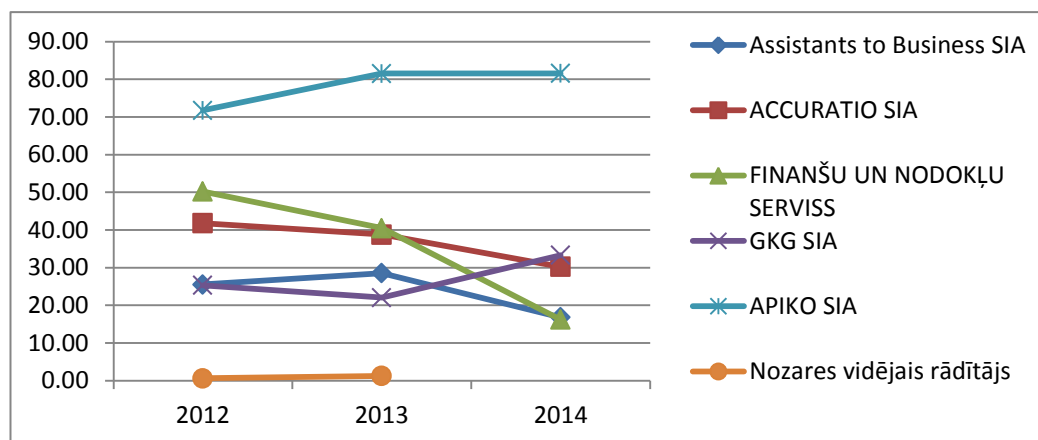
Pēc 3.13. attēla datiem autore secina, ka gan nozarē, gan arī konkurentu uzņēmumos debitoru parādu aprite ir lēna, 2012. un 2013. gadā SIA Assistants to Business ir labākais jeb zemākais rādītājs un kaut arī 2014. gadā debitoru aprites perioda laiks ievērojami pieauga, tas tomēr nav augstākais rādītājs, jo SIA Finanšu un nodokļu serviss debitoru aprites laiks visā analizējamā perioda laikā ir lielāks.

3.14.att.Kreditoru aprite dienās par 2012.-2014.gadu*

*Autores veidots attēls, izmantojot Lursoft datu bāzes datus

Pēc 3.14. attēla datiem, autore secina, ka tādu uzņēmumu, kā SIA Finanšu un nodokļu serviss, SIA GKG un SIA Apiko, kreditoru aprite dienās ir īsāka, nekā debitoru parādu aprite, lai gan labvēlīgāka situācija uzņēmumam būtu pretēja. SIA Assistants to Business kreditoru aprite ir lēnāka par konkurentu uzņēmumiem, tomēr SIA Accuratio tā ir vēl ilgāka.

3.15.att.Aktīvu rentabilitāte par 2012.-2014.gadu (%)*

*Autores veidots attēls

Pēc 3.15. attēla datiem autore secina, ka aktīvu rentabilitāte uzņēmumiem svārstās no 20% līdz 50%, un salīdzinot ar ļoti zemo nozares vidējo rādītāju, uzņēmumi atrodas labā situācijā, tomēr vislabāko situāciju uzrāda SIA Apiko, kuram aktīvu rentabilitāte svārstās no 70% līdz 80%.

Kopumā autore secina, ka, salīdzinot ar konkurentu rādītājiem, SIA Assistants to Business finansiālā stabilitāte ir viszemākā, jo daudz tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi, lai gan vidēji nozarē situācija ir vēl sliktāka. Labs rādītājs SIA Assistants to Business 2012. un 2013. gadā ir debitoru aprites periods (2-6 dienas), jo tas ir zemākais gan nozarē, gan starp konkurentiem, un arī 2014. gadā, kad rādītājs ir ievērojami palielinājies (54 dienas), arī tas nav slikti, jo rādītājs ir tuvu nozares vidējam līmenim. Salīdzinot ar kreditoru aprites periodu SIA Assistants to Business ar saviem kreditoriem norēķinās vēlāk nekā konkurenti, izņemot vienu no konkurentiem (SIA Accuratio), kurš ar katru gadu pagarina norēķināšanās ilgumu ar kreditoriem. Kopumā salīdzinot debitoru un kreditoru aprites periodus, autore secina, ka debitoru aprites periods ir ilgāks nekā kreditoru aprites periods.

Kopumā, izvērtējot apkopotos rādītājus, autore uzskata, ka vislabākajā situācijā atrodas uzņēmums SIA Apiko, kuram visi rādītāji bija labāki nekā pārējiem analizētajiem uzņēmumiem.

Secinājumi

Maģistra darbā veiktās analīzes rezultātā, darba autore nonāca pie šādiem secinājumiem:

1. Finanšu pārskatu sniegtā informācija ir nepieciešama plašam sabiedrības lokam, iekšējie lietotāji to izmanto, lai kontrolētu un plānotu finanšu līdzekļu daudzumu un izmantošanu uzņēmuma mērķu sasniegšanai, bet ārējiem lietotājiem interesē uzņēmuma finansiālais stāvoklis un darbības turpināšana.

2. Pārskatu lietotājiem informācija ir noderīga objektīvu lēmumu pieņemšanai tikai tad, ja tiek ievēroti normatīvie akti, pārskats ir kvalitatīvs un nodots lietotāju rīcībā noteiktajos termiņos.

3. Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumprojektā noteiktie kritēriji zvērināta revidenta pārbaudēm ir vēl augstāki kā pašreizējā, mikrosabiedrībām nav nepieciešama zvērināta revidenta pārbaude.

4. Jebkuram uzņēmumam jānovērtē vide, kurā tas darbojas, lai noskaidrotu savas stiprās puses, kuras pilnveidot un vājās puses, kuras samazināt, kā arī jāapzinās iespējas un draudi, ko var sniegt ārējā vide, lai varētu saglabāt konkurētspēju, un kā vērtēšanas metodi var izmantot SVID analīzi.

5. Finanšu pārskatu lasīšana, kā arī horizontālā un vertikālā analīze, dod iespēju finanšu pārskatu lietotājiem salīdzināt un novērtēt dažādu pārskatu posteņu izmaiņas, atklāt viņiem svarīgākās mijiedarbības un sakarības, kā arī novērtēt tendences.

6. Koeficienti ir nozīmīgs uzņēmuma finanšu analīzes instruments, jo pēc šiem rādītājiem par uzņēmuma saimniecisko darbību spriež ne tikai uzņēmuma vadība, bet arī akcionāri, kreditori un citi finanšu pārskatu lietotāji. Literatūrā visbiežāk minētie ir likviditātes, maksātspējas, rentabilitātes un aktivitātes rādītāji.

7. Katrā uzņēmumā būtu lietderīgi novērtēt naudas plūsmas rādītājus, tādējādi novērtējot to, cik ekonomiski pamatota ir bijusi uzņēmuma rīcība attiecībā uz tā naudas plūsmas vadīšanu.

8. Grāmatvedības ārpakalpojumu nozares uzņēmumiem vislielākā uzmanība jāpievērš pakalpojuma kvalitātei un darba ražīguma paaugstināšanai, jo klientu skaits ir salīdzinoši liels, bet laika resursi ierobežoti.

9. Par grāmatvedības pakalpojumu nepietiekamo kvalitāti liecina Valsts ieņēmumu dienesta veikto pārbažu rezultāti, kuru rezultativitāte ir vairāk kā 90%.

10. Atšķirībā no SIA Assistants to Business mājas lapas konkurentu mājas lapās tiek izcelta darbinieku izglītība un kvalifikācija, kas, pēc autores domām, klientiem ir nozīmīgs faktors, kā arī ievietotas atsauksmes no esošajiem klientiem, kas arī var darboties kā labvēlīgs faktors konkrētā uzņēmuma pakalpojumu izvēlei.

11. SIA Assistants to Business konkurenti, izmantojot dažādus sociālos tīklus veicina sava uzņēmuma atpazīstamību sabiedrībā.

12. SIA Assistants to Business klientus galvenokārt iegūst caur valdes locekļa kontaktiem, klientu piesaistīšanai īpašas aktivitātes netiek veiktas.

13. Konkurence ir liela un pastāv liels pircēju spēks, līdz ar to uzņēmumam galvenokārt jāpievērš uzmanība darbinieku zināšanu papildināšanai, lai tiktu nodrošināta augsta kvalitāte.

14. Debitoriem laika periodā no 2009. -2011. gadam ir tendence samazināties, turpmākajos gados pieaugt. 2013. gada 25.54% pieaugums galvenokārt saistāms ar īstermiņa aizdevumu vadībai pieaugumu (10 757 euro), 2014. gadā ar pircēju parādu pieaugumu (19 210 euro).

15. Uzņēmuma aktīvu struktūrā lielāks īpatsvars ir apgrozāmajiem līdzekļiem (55-87%), no kuriem lielāko īpatsvaru veido debitori (32-87%).

16. Naudas līdzekļu īpatsvars svārstās – augstāko punktu sasniedzot 2010. gadā (31,09%), bet zemāko 2014. gadā (0,12%), kas ir kritiska situācija, jo trūkst brīvu naudas līdzekļu.

17. 2009. un 2010. gadā pašu kapitāla īpatsvars (68-75%) pārsniedz kreditoru īpatsvaru, turpmākajos gados situācija pretēja, ar tendenci pieaugt kreditoru īpatsvaram no 2011. gada 62% līdz 2014. gada 77%, tādējādi uzņēmuma finansiālā neatkarība samazinās.

18. Laika periodā no 2012. līdz 2014. gadam lielāko īstermiņa saistību daļu veido parādi radniecīgām sabiedrībām, kas liecina par naudas līdzekļu trūkumu, jo līdz 2012. gadam uzņēmums nebija veicis aizņēmumus.

19. Kopējā likviditāte 2011. un 2012. gadā ir zem kritiskās robežas, līdz ar to darba kapitāls šajos gados ir nepietiekams. Tomēr 2013. un 2014. gadā situācija uzlabojās, darba kapitālam tendence pieaugt.

20. Absolūtā likviditāte ir kritiska 2012. gadā (4%), un 2014. gadā, kad vistuvākajā laikā nav iespējams segt pat 1% no saistībām.

21. Laika posmā no 2011. līdz 2014. gadam uzņēmuma finansēšanā vairāk tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi nevis pašu līdzekļi, saistības pārsniedz pašu kapitālu gandrīz 2 reizes līdz 2013.gadam, savukārt 2014.gadā pārsniegums ir jau vairāk kā 3 reizes.

22. Lielāko daļu īstermiņa saistību (28-35%) veido parādi radniecīgām sabiedrībām kas tiek saņemti uz atvieglotiem nosacījumiem, līdz ar to aizņēmuma procentu maksājumi uzņēmumam nav risks.

23. Pamatlīdzekļu aprites koeficientam ir tendence paaugstināties, kas liecina, ka ilgtermiņa ieguldījumu nav daudz un tie jau ir lielā mērā nolietojušies.

24. Debitoru aprites periods (50-80 dienas) ir ievērojami lēnāks par kreditoru aprites periodu (10-20 dienas).

25. 2014. gada rentabilitātes rādītāji ir zemākie visa analizējamā perioda laikā, ko ietekmēja personāla izmaksu pieaugums par 36 507 *euro* sakarā ar darbinieku skaita pieaugumu.

26. Pamatdarbības naudas plūsma uzņēmumā ir stabili pozitīva, kas liecina par normālu uzņēmuma darbību. Tomēr 2012. un 2014. gadā pamatdarbība nav radījusi pietiekošu naudas daudzumu, lai uzņēmums spētu segt īstermiņa saistības.

27. Naudas plūsma parāda, ka lielas naudas summas tiek novirzītas dividenžu izmaksai, līdz ar to no pamatdarbības radītās naudas plūsmas nepietiek līdzekļu saistību segšanai, kā rezultātā nepieciešams aizņemties līdzekļus no ārējiem avotiem.

28. SIA Assistants to Business maksātspējas iestāšanās nedraud, tomēr prognozēšanas indekss 2014. gadā ir samazinājies.

29. Konkurējošo uzņēmumu kopējā likviditāte ir nozares vidējā rādītāja līmenī, izņemot SIA Apiko, kuram rādītājs ir ievērojami augstāks.

30. Izņemot SIA Apiko, pārējie konkurenti, tāpat kā SIA Assistants to Business vairāk izmanto aizņemtos līdzekļus nekā pašu, kamēr nozarē kopumā situācija ir pretēja.

31. Nozarē debitoru aprites periods ir ātrāks par kreditoru aprites periodu, kamēr konkurējošos uzņēmumos situācija ir pretēja.

32. Aktīvu rentabilitāte, salīdzinot ar nozares līmeni, visiem analizētajiem uzņēmumiem ir augsta.

33. Darba hipotēze ir apstiprinājusies- saimnieciskās darbības analīze bija pamats priekšlikumu izstrādei, lai uzlabotu uzņēmuma darbību.

Pamatojoties uz maģistra darba secinājumiem autore izvirza SIA Assistants to Business vadībai šādus priekšlikumus:

1. Vadībai vajadzētu pastāvīgi sekot likviditātes izmaiņām, jo no likviditātes pakāpes ir atkarīga uzņēmuma maksātspēja, īpašu vērību pievēršot debitoru parādu līmeņa pazemināšanai. Uzņēmumam ir jāizstrādā debitoru vadības politika, lai panāktu

- savlaicīgu debitoru parādu atmaksu, kas uzlabotu naudas plūsmu uzņēmumā un palielinātu finansiālo stabilitāti.
2. Iekļaut mājas lapā papildu informāciju par darbinieku izglītību un kvalifikāciju, kā arī cenu noteikšanas pamatprincipus, jo tā ir būtiska informācija potenciālajiem klientiem, kuru SIA Assistants to Business konkurenti ir uzrādījuši savās mājas lapās. Mājas lapā izveidot sadaļu atsauksmēm, kurā esošie klienti varētu ievietot savu vērtējumu par SIA Assistants to Business sniegtajiem pakalpojumiem.
 3. Lai piesaistītu uzņēmumam jaunus klientus un veicinātu SIA Assistants to Business atpazīstamību sabiedrībā, uzņēmumam būtu nepieciešams paplašināt savu mārketinga aktivitāšu loku, izmantojot sociālos tīklus, vai, piemēram, sponsorējot kādu labdarības pasākumu, kaut vai ar nelielu naudas summu.
 4. Katram klientam piesaistīt divus darbiniekus, lai būtu nodrošināta kontrole, jo grāmatvedības darbinieku pienākumi jāsadala tā, lai katru saimniecisko darījumu kontrolētu vairāki darbinieki. Tādējādi tiek nodrošināta augsta pakalpojuma kvalitāte, kas ietekmē klienta apmierinātību ar sniegtajiem pakalpojumiem, kas ir būtisks faktors uzņēmuma turpmākajā pastāvēšanā – apmierināts klients nemeklēs citu pakalpojumu sniedzēju un tirgū neizplatīs negatīvas ziņas par uzņēmumu, t.i., uzņēmuma reputācija necietīs, kā arī, apmierināts klients var ieteikt SIA Assistants to Business pakalpojumus citiem uzņēmumiem, tādējādi paplašinot SIA Assistants to Business klientu loku.
 5. Apsvērt iespēju, kādu daļu no pārskata gada peļņas atstāt nesadalītu, tādējādi palielinot pašu kapitālu, kā arī uzlabojot uzņēmuma naudas plūsmu, kas padarītu SIA Assistants to Business finansiāli stabilāku.
 6. Lai nodrošinātu pakalpojumu augstu kvalitāti nepieciešams grāmatveža asistentu kvalifikācijas celšanai rīkot iekšējās apmācības, kuras varētu vadīt gan uzņēmuma vadītājs, gan finanšu konsultants, gan grāmatvede. Savukārt, lai izprastu izmaiņas likumdošanā un grāmatvedības veikšanā, SIA Assistants to Business grāmatvedī sūtīt uz semināriem vai kursiem, lai iegūtās zināšanas pēc tam nodotu arī grāmatveža asistentiem.

Izmantotā literatūra un avoti

1. LR likums *Gada pārskatu likums*. 2006. (ar grozījumiem 31.05.2014 ieskaitot) Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461> (skatīts 18.04.2015.)
2. LR likums *Komerclikums*. 2000. (ar grozījumiem 05.02.2014 ieskaitot) Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=5490> (skatīts 29.03.2015.)
3. LR likums *Maksātnespējas likums*. 2010. (ar grozījumiem 01.03.2015 ieskaitot) Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=214590> (skatīts 18.04.2015.)
4. LR likums *Par uzņēmumu ienākuma nodokli*. 1995. (ar grozījumiem 01.03.2015 ieskaitot) Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=34094> (skatīts 29.03.2015.)
5. LR MK noteikumi Nr. 585 *Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju*. 2003. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=80418> (skatīts 18.04.2015.)
6. LR MK noteikumi Nr. 481 *Noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību*. 2011. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=%20232288> (skatīts 02.05.2015.)
7. LR likumprojekts *Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums*. 2014. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40340873&mode=mkk&date=2015-03-09> (skatīts 17.05.2015.)
8. 1. SFPS „*Finanšu pārskatu sniegšana*”. Pieejams: http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/gramatvedibas_un_revizijas_politika/projekts_tehnis_ka_palidziba_finansu_parskatu_sagatavosana/macibu_materiali/ (skatīts 02.05.2015.)
9. **Allika I.**, Baltača B., Dunska M. U. C. *Ekonomikas un finanšu vārdnīca*. Rīga: Norden AB,2003. 514 lpp.
10. **Alsīņa R., Zolotuhina K., Bojarenko J.** *Vadības grāmatvedības pamati: Vadības grāmatvedība un lēmumu pieņemšana*. Rīga, RaKa,2000. 180 lpp.
11. **Fraser L. M., Ormiston A.** *Understanding financial statements*. Seventh edition. Upper Saddke River, N.J.: Prentice Hall, 2004. 262 p.
12. **Harrison W. T., Horngren C.T.** *Financial accounting*. Sixth edition. Prentice Hall,2006. 720 p.
13. **Hofs K. G.** *Biznesa ekonomika*. Rīga, SIA „Jāņa Rozes apgāds”, 2011. 603 lpp.
14. **Januška M.** *Finansu un grāmatvedības kontrole firmā: praktiskas rekomendācijas uzņēmējiem*. Rīga, Merkūrijs LAT,2002. 144 lpp.
15. **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Rīga, Latvijas Universitāte, 2004. 190.lpp.

16. **Ludboržs A.** *Apgrozāmā kapitāla vadīšana nelielos uzņēmumos.* Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2007. 288 lpp.
17. **Miza I.** *A/s Saldus Mežrūpniecība finansiālā stāvokļa analīze un novērtējums.* Rīga, Latvijas Universitāte, Ekonomikas un vadības fakultāte, 2013. 85.lpp.
18. **Niedrītis J. Ē.** *Mārketings.* Rīga, Biznesa augstskola Turība, 2008. 487 lpp.
19. **Praude V.** *Menedžments.* Rīga, Burtene, 2012. 497 lpp.
20. **Rurāne M.** *Finanšu menedžments.* Rīga, Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola, 2006. 384 lpp
21. **Rurāne M.** *Uzņēmuma finanses.* Rīga, Jumava, 2007. 266 lpp.
22. **Saksonova S.** *The role of analysis of firm`s external environment and competitiveness in crisis conditions* Proceedings of International conference ‘New Socio-Economic Challenges of Development in Europe - 2010’ on October 7-9, 2010. Riga: University of Latvia, p. 382-388.
23. **Saksonova S.** *Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes.* Rīga, Merkūrijs LAT, 2006. 225 lpp.
24. **Subatnieks K.** *Komerccabiedrības naudas plūsma.* Rīga, Drukātava, 2008. 99 lpp.
25. **Šneidere R.** *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai.* Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 232 lpp
26. **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā.* Rīga, Lietišķās informācijas dienests, 2009. 108 lpp.
27. *Biznesa terminu skaidrojošā vārdnīca.* Kamene, 2011. 223 lpp.
28. *Grāmatvežiem grib pievilkt grožus.* Pieejams: <http://www.db.lv/laikrakstuarhivs/saldo/gramatveziem-grib-pievilkt-grozus-397185> (skatīts 15.05.2015.)
29. *Grāmatvedības forums „Gada pārskatu kvalitāte”.* Pieejams: <http://www.ifinances.lv/lat/aktuali?doc=5890> (skatīts 14.05.2015.)
30. *Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā.* Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/5098BA33F60B8582C2257E29003CDE59?OpenDocument> (skatīts 17.05.2015.)
31. *Latvijas Grāmatvedības ārpakalpojumu asociācija.* Pieejams: <http://www.latgraasa.lv/> (skatīts 13.05.2015.)
32. *LRGA iesūtīto viedokļu apkopojums par Mikrouzņēmumu nodokļa likuma grozījumiem.* Pieejams: <http://www.lrga.lv/lrga-jaunumi/lrga-iesutito-viedoklu>

- [apkopojums-par-mikrouzņemumu-nodokļa-likuma-grozījumiem.html](#) (skatīts 14.05.2015.)
33. *Mikrouzņēmuma nodokļa režīmā plāno liegt strādāt grāmatvežiem, juristiem un konsultantiem.* Pieejams: <http://financenet.tvnet.lv/zinas/550307-mikrouzņemuma-nodokļa-rezīma-plāno-liegt-strādāt-gramatvežiem-juristiem-un-konsultantiem> (skatīts 16.05.2015.)
34. *Nodokļu kontroles pasākumu rezultāti.* Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=11&id=401&hl=1&IzveleId=562&periodsId=7161> (skatīts 14.05.2015.)
35. *Nozares apraksts.* Pieejams: <http://www.nozaruekspertupadomes.lv/nozaru-kvalifikaciju-sistema/uznemejdarbiba-finanses-gramatvediba-administresana-vairumtirdznieciba-mazumtirdznieciba-un-komerczinibas> (skatīts 05.04.2015.)
36. *Saimnieciskās darbības veicēji.* Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=8&id=5437&hl=1> (skatīts 29.03.2015.)
37. *Swot Analysis from a Resource-Based View.* Pieejams: <http://www.jstor.org/stable/40470032> (skatīts 15.03.2015.)
38. *SIA Assistants to Business mājas lapa.* Pieejams: <http://a2b.lv/>
39. *SIA Accuratio mājas lapa.* Pieejams: <http://www accuratio.lv/>
40. *SIA Apiko mājas lapa.* Pieejams: <http://www.apiko.lv/>
41. *SIA Finanšu un nodokļu serviss mājas lapa.* Pieejams: <http://www.funns.lv/>
42. *SIA GKG mājas lapa.* Pieejams: <http://www.gkg.lv/>
43. *R.Šneideres npublicētie materiāli* Pieejams: <http://www.ev.lu.lv/sneidere/>
44. *SIA „Assistants to Business” npublicētie materiāli*

Pielikumi

SIA Assistants to Business bilances aktīva vertikālā analīze 2009.-2014.gadā

	Struktūra 2009 (%)	Struktūra 2010 (%)	Struktūra 2011 (%)	Struktūra 2012 (%)	Struktūra 2013 (%)	Struktūra 2014 (%)
Koncesijas, patenti, licences	3,2	1,42		0,88	0,57	0,38
<u>Pamatlīdzekļi</u>						
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	0	0,56	1,56	2,87	1,37	0,48
Iekārtas un mašīnas	2,67	2,57	0,00	0,00	0,00	0,00
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	17,63	31,49	43,11	39,09	23,87	11,32
Kopā pamatlīdzekļi	20,3	34,63	44,67	41,96	25,23	11,80
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi	23,5	36,04	44,67	42,83	25,80	12,18
<u>Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi</u>						
Pārējie ilgtermiņa ieguldījumi		0,62				
Kopā Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi	0	0,62	0,00	0,00	0,00	0,00
<u>Debitori</u>						
Pircēju un pasūtītāju parādi	14,36	19,33	18,19	6,09	1,43	41,62
Citi debitori	4,06	3,2	17,61	5,04	2,14	5,04
Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai	28,65			17,47	42,90	39,01
Nākamo periodu izmaksas	2,59	2,46	2,85	2,06	3,82	1,42
Uzkrātie ieņēmumi	5,5	7,25	2,73	24,04		0,60
Kopā debitori	55,16	32,24	41,38	54,68	50,28	87,70
Nauda	21,34	31,09	13,95	2,48	23,91	0,12
Kopā apgrozāmie līdzekļi	76,5	63,96	55,33	57,17	74,20	87,82
KOPĀ AKTĪVI	100	100	100	100	100	100

SIA Assistants to Business bilances pasīva vertikālā analīze 2009.-2014.gadā

	Struktūra 2009 (%)	Struktūra 2010 (%)	Struktūra 2011 (%)	Struktūra 2012 (%)	Struktūra 2013 (%)	Struktūra 2014 (%)
Akciju vai daļu kapitāls	5,04	5,08	9,70	10,87	7,96	6,01
Pārskata gada nesadalītā peļņa	63,04	70,84	28,22	25,52	28,56	16,84
Kopā Pašu kapitāls	68,08	75,92	37,92	36,39	36,52	22,84
<u>Ilgtermiņa kreditori</u>						
Atliktais UIN	1,25	2,05				
<u>Īstermiņa kreditori</u>						
Citi aizņēmumi		5,08				
Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	1,63	4,35	4,32	6,34	4,06	4,17
Parādi radniecīgajām sabiedrībām				35,61	28,07	33,41
Nodokļi un VSAOI	6,39	2,92	7,10	6,64	14,18	12,22
Pārējie kreditori	12,81	1,66	5,08	0,96	0,87	4,64
Nākamo periodu ieņēmumi			1,35	1,34		13,72
Neizmaksātās dividendes	6,34	4,03	33,95			
Uzkrātās saistības	3,49	3,99	10,28	12,73	16,30	9,00
Kopā Īstermiņa kreditori	30,67	22,03	62,08	63,61	63,48	77,16
Kopā Kreditori	31,92	24,08	62,08	63,61	63,48	77,16
KOPĀ PAŠU KAPITĀLS UN SAISTĪBAS	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

SIA Assistants to Business bilance par 2009.-2014.gadu (EUR)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Nemateriālie ieguldījumi:</i>						
Koncesijas, patenti, licences	1807	793	0	231	205	182
<i>Pamatlīdzekļi:</i>						
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		313	457	750	488	226
Iekārtas un mašīnas	1505	1441				
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	9947	17639	12646	10232	8529	5364
<i>Kopā pamatlīdzekļi:</i>	11453	19394	13103	10982	9017	5590
<i>Kopā ilgtermiņa ieguldījumi:</i>	13260	20186	13103	11212	9222	5772
Pārējie ilgtermiņa ieguldījumi		349				
<i>Kopā Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi:</i>		349				
<i>Debitori:</i>						
Pircēju un pasūtītāju parādi	8103	10825	5337	1594	511	19721
Citi debitori	2289	1790	5165	1318	762	2386
Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai	16162			4572	15329	18485
Nākamo periodu izmaksas	1464	1380	835	538	1365	674
Uzkrātie ieņēmumi	3102	4062	801	6292	0	286
<i>Kopā debitori:</i>	31121	18058	12139	14313	17967	41553
Nauda	12039	17413	4091	650	8546	56
<i>Kopā apgrozāmie līdzekļi:</i>	43160	35819	16229	14963	26513	41608
Bilance	56420	56006	29333	26175	35735	47380
Akciju vai daļu kapitāls	2846	2846	2846	2846	2846	2846
Pārskata gada nesadalītā peļņa	35565	39674	8277	6679	10206	7977
<i>Kopā Pašu kapitāls:</i>	38410	42520	11123	9525	13052	10823
Ilgtermiņa kreditori:						
Atliktais UIN	706	1150				
Īstermiņa kreditori:						
Citi aizņēmumi		2844				
Parādi piegādātājiem	921	2435	1266	1660	1451	1975
Parādi radniecīgajām sabiedrībām				9320	10031	15832
Nodokļi un VSAOI	3608	1638	2083	1737	5067	5791
Pārējie kreditori	7227	931	1490	252	310	2197
Nākamo periodu ieņēmumi			396	350		6500
Neizmaksātās dividendes	3579	2257	9959			
Uzkrātās saistības	1969	2232	3016	3331	5824	4262
<i>Kopā Īstermiņa kreditori:</i>	17304	12336	18210	16650	22683	36557
<i>Kopā Kreditori:</i>	18009	13486	18210	16650	22683	36557
Bilance:	56420	56006	29333	26175	35735	47380

SIA Assistants to Business peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2009.-2014.gadu (EUR)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	112790	110297	100375	96373	107000	134173
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	35274	34866	54732	46603	55266	86487
Bruto peļņa vai zaudējumi	77515	75431	45643	49769	51734	47686
Administrācijas izmaksas	34550	28554	33309	47305	38416	38506
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi				6239		1
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas		141	3761			
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	135	161	434			735
Peļņa pirms procentu maksājumiem	43100	46896	9007	8704	13318	9916
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	77	17	125	188	248	56
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	43023	46879	8882	8516	13070	9860
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	7247	6761	1754	1837	2864	1883
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	212	444	1150			
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	35565	39674	8277	6679	10206	7977

SIA Apiko bilance par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Ilgtermiņa ieguldījumi			
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	14149	14247	10962
Kopā pamatlīdzekļi:	14149	14247	10962
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi:	14149	14247	10962
Krājumi:			
Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	65	64	57
Kopā Krājumi:	65	64	57
Debitori:			
Pircēju un pasūtītāju parādi	8607	5721	2649
Citi debitori	1504	2096	2575
Nākamo periodu izmaksas	1534	751	1448
Kopā debitori:	11645	8568	6672
Nauda	11157	18608	16057
Kopā apgrozāmie līdzekļi:	22867	27240	22786
Bilance	37016	41487	33748
Pašu kapitāls:			
Akciju vai daļu kapitāls	2846	2846	2846
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	445	682	1069
Pārskata gada nesadalītā peļņa	26559	33825	27528
Kopā Pašu kapitāls:	29850	37353	31443
Īstermiņa kreditori:			
No pircējiem saņemtie avansi		1333	
Parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem	376	682	56
Nodokļi un VSAOI	5222	2109	824
Pārējie kreditori	1511	13	1181
Uzkrātās saistības	57	0	244
Kopā Īstermiņa kreditori:	7166	4137	2305
Bilance:	37016	41487	33748

SIA Apiko Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	97232	116927	89790
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	44295	54015	39419
Bruto peļņa vai zaudējumi	52937	62912	50371
Pārdošanas izmaksas	154	270	1489
Administrācijas izmaksas	6682	8227	6798
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	0	48	3039
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	14886	14408	12460
Peļņa pirms procentu maksājumiem	31215	40055	32663
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	31215	40055	32663
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	4656	6231	5135
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	26559	33825	27528

SIA Finanšu un nodokļu serviss bilance par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Ilgtermiņa ieguldījumi			
<i>Nemateriālie ieguldījumi:</i>			
Koncesijas, patenti, licences	70	17	
<i>Pamatlīdzekļi:</i>			
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	3594	4035	3927
Kopā pamatlīdzekļi:	3594	4035	3927
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi:	3664	4052	3927
<i>Debitori:</i>			
Pircēju un pasūtītāju parādi	10929	14129	15215
Citi debitori	1329	1098	1418
Nākamo periodu izmaksas	1006	2093	2733
Kopā debitori:	13264	17320	19366
Nauda	7395	5313	3995
Kopā apgrozāmie līdzekļi:	20659	22633	23361
Bilance	24323	26685	27288
Pašu kapitāls:			
Akciju vai daļu kapitāls	2846	2846	2844
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	3571	0	10803
Pārskata gada nesadalītā peļņa	12210	10803	4431
Kopā Pašu kapitāls:	18627	13649	18078
Īstermiņa kreditori:			
Parādi piegādātājiem un darbuizpildītājiem	1074	952	616
Nodokļi un VSAOI	3066	2815	2222
Pārējie kreditori	1555	2249	2427
Neizmaksātās dividendes	0	7020	3943
Kopā Īstermiņa kreditori:	5695	13036	9208
Bilance:	24323	26685	27288

SIA Finanšu un nodokļu serviss Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu
(EUR)

	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	69310	79857	84977
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	54645	66195	75142
Bruto peļņa vai zaudējumi	14665	13662	9835
Pārdošanas izmaksas	865	1056	1231
Administrācijas izmaksas	1273	999	2369
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	2988	2615	1398
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	1170	1660	2190
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	24	28	0
Peļņa pirms procentu maksājumiem	14369	12590	5443
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0	0	0
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	14369	12590	5443
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	2158	1787	1012
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	0	0	0
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	12210	10803	4431

SIA GKG bilance par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Ilgtermiņa ieguldījumi			
<i>Pamatlīdzekļi:</i>			
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	1909	5122	8484
Kopā pamatlīdzekļi:	1909	5122	8484
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi:	1909	5122	8484
<i>Debitori:</i>			
Pircēju un pasūtītāju parādi	2802	2682	4612
Citi debitori	4230	1631	8016
Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai	11989	10017	4724
Nākamo periodu izmaksas	1659	738	696
Kopā debitori:	20680	15068	18048
Nauda	1453	600	171
Kopā apgrozāmie līdzekļi:	22133	15668	18219
Bilance	24042	20790	26703
Pašu kapitāls:			
Akciju vai daļu kapitāls	2846	2846	2846
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	2607	0	0
Pārskata gada nesadalītā peļņa	6087	4586	8896
Kopā Pašu kapitāls:	11540	7432	11742
Uzkrājumi	590	590	590
Īstermiņa kreditori:			
No pircējiem saņemtie avansi		71	
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	511	659	347
Nodokļi un VSAOI	3089	1828	7409
Pārējie kreditori	972	0	2403
Nākamo periodu ieņēmumi	0	962	0
Neizmaksātās dividendes	7257	9247	4127
Uzkrātās saistības	84	1	85
Kopā Īstermiņa kreditori:	11913	12768	14371
Bilance:	24042	20790	26703

SIA GKG Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	98480	60687	76852
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	67014	32137	44180
Bruto peļņa vai zaudējumi	31466	28550	32672
Administrācijas izmaksas	19475	22765	20395
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	235	1175	1093
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	4597	1915	2865
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0	0	0
Peļņa pirms procentu maksājumiem	7629	5045	10505
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	14	0	0
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	7615	5045	10505
Ārkārtas izmaksas	142	0	0
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	7473	5045	10505
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	1384	460	1609
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	0	0	0
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	6087	4585	8896

SIA Accuratio bilance par 2012.-2014.gadu (EUR)

	2012	2013	2014
Ilgtermiņa ieguldījumi			
<i>Nemateriālie ieguldījumi:</i>			
Citi nemateriālie ieguldījumi	213	142	71
<i>Pamatlīdzekļi:</i>			
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	4230	4569	10206
Kopā pamatlīdzekļi:	4230	4569	10206
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:			
Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai	19321	28001	28001
Kopā ilgtermiņa ieguldījumi:	23764	32712	38278
<i>Debitori:</i>			
Pircēju un pasūtītāju parādi	3823	5842	3988
Citi debitori	12358	4668	6765
Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai		12806	12806
Nākamo periodu izmaksas	534	717	878
Uzkrātie ieņēmumi	6578	5289	7943
Kopā debitori:	23293	29322	32380
Nauda	699	838	1204
Kopā apgrozāmie līdzekļi:	23992	30160	33584
Bilance	47756	62872	71862
Pašu kapitāls:			
Akciju vai daļu kapitāls	2846	2846	2846
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	343	377	1290
Pārskata gada nesadalītā peļņa	19954	24391	21719
Kopā Pašu kapitāls:	23143	27614	25855
Uzkrājumi:			
Citi uzkrājumi			1200
Ilgtermiņa kreditori:			
Pārējie kreditori	2846	2134	13260
Īstermiņa kreditori:			
Citi aizņēmumi	3130	2134	1400
No pircējiem saņemtie avansi	4421	7474	3146
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	2642	5635	8986
Nodokļi un VSAOI	7571	12302	13055
Pārējie kreditori	3039	1992	1335
Uzkrātās saistības	963	3587	3625
Kopā Īstermiņa kreditori:	21766	33124	31547
Bilance:	47756	62872	71862

SIA Accuratio Peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2012.-2014.gadu(EUR)

	2012	2013	2014
Neto apgrozījums	118393	142106	161413
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	71726	99026	121358
Bruto peļņa vai zaudējumi	46667	43080	40055
Administrācijas izmaksas	26593	15778	14967
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	0	94	0
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	0	0	0
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	95	1551	1428
Peļņa pirms procentu maksājumiem	20169	28947	26516
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	215	124	295
Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	19954	28823	26221
Ārkārtas izmaksas	0	0	0
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	19954	28823	26221
Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu	0	4432	4502
Atliktais uzņēmumu ienākuma nodoklis	0	0	0
Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	19954	24391	21719

SIA Assistants to Business naudas plūsmas pārskats 2009.-2014.gadā (EUR)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PAMATDARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA:						
1. Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem	43023	46879	8882	8516	13070	9860
Korekcijas:						
a) Pamatlīdzekļu nolietojums	5497	5857	6373	5716	6511	6626
Zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas		142	3762			
Uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem samazinājums/izveidošana	690	-17	1017			
2. Peļņa vai zaudējumi pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa saistību atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām	49210	52861	20034	14232	19581	16486
Korekcijas:						
a) Debitoru parādu atlikumu pieaugums vai samazinājums	-5363	-2635	8889	-1477	6551	-19408
b) Piegādātājiem, darbuņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums vai samazinājums	7306	-4519	571	-575	1992	7349
Maksājamo nodokļu samazinājums	-586	-363	566	-414	2415	1770
3. Bruto pamatdarbības naudas plūsma	50567	45344	30060	11766	30539	6197
4. Izdevumi uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem	-8240	-8816	-5862	2106	-1398	-3950
Pamatdarbības neto naudas plūsma	42328	36528	24197	13872	29141	2247
IEGULDĪŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA						
1. Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	-11870	-13274	-2703	-3825	-4520	-3176
2. Izsniegtie aizdevumi	-653			-4572	-10757	-3156
3. Ieņēmumi no aizdevumu atmaksas		16162				
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	-12523	2888	-2703	-8396	-15277	-6332
FINANSĒŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA:						
1. Saņemtie aizņēmumi	0	2844	0	9320	711	5801
2. Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	0	0	-2844	0	0	
3. Izmaksātās dividendes	-26132	-36887	-31972	-18236	-6679	-10206
4. Atmaksātie īstermiņa aizņēmumi, neto	-1208					
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	-27340	-34042	-34816	-8916	-5968	-4405
Pārskata gada neto naudas plūsma	2464	5374	-13322	-3441	7896	-8490
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	9575	12039	17413	4091	650	8546
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	12039	17413	4091	650	8546	56

Maģistra darbs “*SIA ASSISTANTS TO BUSINESS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS ANALĪZE*” izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: **Inīta Miza**

(paraksts un datums)

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: asoc. Prof., Dr.ekon. **Ruta Šneidere**

(paraksts un datums)

Recenzents: docente, Dr.ekon. **Dagnija Daņēviča**

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā (datums)

Metodiķe: Zanda Nilendere

(paraksts)

Darbs aizstāvēts valsts pārbaudījuma komisijas sēdē:

(datums, protokola Nr., vērtējums)

Komisijas sekretāre: lektore M.ekon. Maiga Kasale

(paraksts)